REVISTA CULTULUI MOZAIC

REVISTĂ BILUNARĂ

ADMINISTRAȚIA : str. Sfinta Vineri nr. 9, tel. : 15.50.90. REDACȚIA : București, str. Popa Rusu nr. 24, tel. : 11.80.80

Anul XXXVII

Nr. 732-733

MARTIE 1992

ADAR II 5752

20 pagini 20 lei

Cu Tora în brațe, Begin pășește în Templul Coral

MENAHEM BEGIN זיכרו

A plecat în lumea celor drepți. Omul desăvîrșit, caracter pilduitor, conștiință curată, ostaș al năpăstuitului și chinuitului nostru neam evreiesc, luptător pînă la jertfire de sine pentru adevăr și dreptate, Menahem Begin s-a așezat în timpul vieții între marii conducători ai umanității.

S-au scris și se vor scrie peste veacuri pagini de glorie ale vieții sale. Îngăduit să-mi fie să aștern în paginile acestei reviste, cu cuvintele mele simple și nemeșteșugite, cîteva din momentele trăite alături de dînsul, în august 1977, în timpul istoricei sale vizite la București.

Viața lui Begin să ne fie pildă tuturora. Să apărăm demnitatea noastră, să înfruntăm pe nelegiuiții dușmani ai omenirii care mînjesc noțiunea de Om.

Binecuvîntată fie amintirea lui Menahem Begin ! Zichrono Livracha !

AMINTIRI DESPRE BEGIN

Era în august 1977. În palatul din Piața Victoriei erau strînși în jurul unei mese sărbătorești vreo patruzeci de invitați. Ședeam alături de soția mea, la această masă oferită de primul ministru al României în cinstea celui al Israelului.

Nu era un dineu ca toate celelalte.

Serviciile de masă și tacîmurile nu erau cele obișnuite. Erau de la noi, de la restaurantul ritual. În sală se plimba un evreu cu o tichie pe cap. Era Morski, supraveghetorul nostru ritual.

Cică numai rabinul Rosen nu mănîncă la fel cu toată lumea, pune deoparte bucatele alese ce i se oferă, refuză... icre negre și toate celelalte bunătăți și preferă niște legume sau fructe crude, Ciudățenia aceasta o are și primul ministru Menahem Begin. El, la fel ca rabinul și ca supraveghetorul, poartă o chipa pe cap.

„Ce să-i faci ?" — or fi gîndit convivii — trebuie să trecem și printr-o astfel de încercare. Mîncăm și noi, o dată în viață, un menu cașer".

Pînă la urmă nimeni n-a regretat. Bucatele erau gustoase, iar eu și soția mea am mîncat o dată la fel cu toată lumea, nu numai legume și fructe...

Alături de tacîmurile comesenilor, se afla un text așternut pe o hîrtie velină. Era toastul ce trebuia să-l rostească oaspetele.

Bineînțeles că mai întîi a vorbit gazda. Aceasta a dat citire unui alt text, în care, alături de formulele de circumstanță, se aflau... „tezele" din acel moment politic în privința conflictului din Orientul Apropiat, teze care echivalau, pentru Israel, cu renunțarea la toate teritoriile biblice, teze inacceptabile pentru Begin.

Cînd îi veni rîndul să vorbească, Begin puse deoparte textul toastului pregătit dinainte ,a cărui copie se afla în fața

(Continuare în p. 9)

AUDIENȚĂ LA PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Marți, 17 martie 1992, președintele României, domnul Ion Iliescu, a primit în audiență o delegație a Federației Comunităților Evreiești din România, în frunte cu Eminența Sa domnul Șef Rabin dr. Moses Rosen, președintele Federației.

Din delegație au făcut parte : ambasadorul României la O.N.U., dl Aurel Dragoș Munteanu, ing. Th. Blumenfeld, secretarul general al F.C.E., acad. prof. dr. N. Cajal, prof. dr. Ovid S. Crohmălniceanu și scriitorul Radu F. Alexandru.

Delegația a supus atenției domnului președinte Iliescu grava situație care s-a creat prin creșterea atacurilor antisemite din o anumită parte a presei, atacuri care incită la ură, calomniază, insultă cu cele mai murdare expresii atît cultul mozaic, cît și poporul evreu.

S-a atras atenția asupra campaniei de „lynch", de amenințări și chiar a unor repetate pregătiri de asasinare a Eminenței Sale domnului Șef Rabin.

Delegația a protestat împotriva faptului că procurorul general al țării, deși a fost sesizat, începînd din luna mai 1991, în repetate rînduri, asupra celor mai sus menționate, deși are la dispoziție textul clar al articolului 317 din Codul Penal spre a deschide acțiune penală împotriva autorilor, nici măcar n-a dat vreun răspuns la reclamația Federației Comunităților Evreiești.

Președintele României s-a declarat îngrijorat de cele semnalate, arătînd că aceste fenomene sînt un simptom al unor încercări de reînviere a fascismului, pe care poporul român nu le va tolera și că otrava antisemitismului, a rasismului, a xenofobiei este o primejdie pentru țară.

Domnia Sa a subliniat că este necesar ca organele de stat, procuratura și justiția să-și facă datoria, astfel încît populația evreiască să se bucure de respectarea demnității sale, de drepturile sale cetățenești, de asigurarea liberei și nestingheritei sale existențe.

DECLARAȚIA PREȘEDINTELUI ION ILIESCU PRIVIND MANIFESTĂRILE DE ANTISEMITISM

Îmi exprim totala dezaprobare și condamn manifestările de antisemitism în unele organe de presă : „Europa", „România Mare", „Gazeta de Vest" și altele. Consider aceste ieșiri, aceste manifestări, jignitoare nu numai la adresa cultului mozaic, a comunității evreiești din România, dar jignitoare pentru poporul român și pentru România. Acestea aduc mari deservicii imaginii țării noastre în afară, imaginii poporului român, care este un popor tolerant, care nu a asimilat și a respins totdeauna manifestările de extremism de orice natură, manifestările șovine, ura, violența. Este o încercare de readucere în viața românească a fascismului sub diferite forme. Constat cu stupoare că „Gazeta de Vest" face apologia legionarismului și a căpitanului său, Zelea Codreanu. Pentru generațiile tinere, probabil că nu există clară această imagine a ceea ce au reprezentat fascismul, mișcarea legionară în România. Eu am trăit rebeliunea legionară din 1941 și știu ce a însemnat ea pentru poporul român, pentru țară. Căpitanul mișcării legionare, Zelea Codreanu, a intrat în viața politică românească printr-un asasinat — al prefectului de Iași, Manciu. A încerca să se reabiliteze o astfel de mișcare și astfel de figuri odioase din istoria poporului nostru mi se pare un atentat la adresa democrației, pe care vrem s-o clădim în România. De aceea, îmi exprim indignarea, protestul împotriva unor astfel de manifestări și consider necesar ca toate forțele democratice din țară să riposteze la ele, iar organele de stat, procuratura, justiția să aplice legea pentru a înăbuși din față asemenea încercări de reapariție, într-o formă sau alta, a legionarismului, a fascismului, care nu pot decît să atenteze la dezvoltarea noastră democratică.

(După ziarul „Dimineața" din 18.III.1992.)

DECLARAȚIA GUVERNULUI ROMÂNIEI

Guvernul României constată cu profundă preocupare prezența în cîteva publicații editate în țara noastră a unor luări de poziții și manifestări cu caracter șovin sau antisemit. Guvernul dezaprobă și condamnă asemenea manifestări, precum și orice încercare de a promova prin mijloacele de presă din România accente extremiste, de factură legionară sau fascistă.

Astfel de atitudini sînt cu atît mai condamnabile cu cît acele publicații se dedau la atacuri inacceptabile la persoană, inclusiv la adresa reprezentanților diplomatici ai unor țări cu care România întreține relații prietenești, atacuri pe care Guvernul le respinge în mod hotărît.

Aceste manifestări aruncă o umbră nemeritată asupra României și a poporului român, care au respins din totdeauna atitudinile șovine, ura și violența, orice tendințe extremiste care aduc mari prejudicii țării, atentînd în esență la interesele sale naționale. Asemenea manifestări aduc grave prejudicii societății românești, cu atît mai mult cu cît ea se confruntă azi cu mari dificultăți, pentru a căror depășire este necesară angajarea și colaborarea tuturor forțelor politice realiste și responsabile din țara noastră.

Totodată, Guvernul României atrage atenția că manifestări de antisemitism din acele publicații, ca și orice tendințe extremiste care ar urmări reînvierea fascismului și a legionarismului sînt contrare Constituției țării, în care se declară că România este patria comună și indivizibilă a tuturor cetățenilor săi, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică sau religie și se interzice îndemnul la ură rasială și incitarea la discriminare între cetățenii țării.

Manifestările de orice fel cu caracter rasist reprezintă în mod evident un abuz în exercitarea dreptului constituțional la libertatea de expresie și de informare și, ca atare, este de datoria procuraturii să sesizeze organele de justiție pentru a lua măsurile prevăzute de lege în astfel de cazuri.

Guvernul României reafirmă hotărîrea sa de a respecta cu strictețe angajamentele asumate prin convențiile și documentele internaționale la care este parte și care vizează prevenirea, combaterea și pedepsirea discriminărilor bazate pe rasă, culoare, origine națională sau religie și va avea, în continuare, ca unul din obiectivele esențiale ale politicii sale garantarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pentru cetățenii țării, fără deosebire de rasă, origine etnică, limbă sau religie.

Manifestările antisemite și extremiste sînt proprii unui număr infim de cetățeni ai țării și prezintă poziții individuale și izolate. De aceea, Guvernul României își manifestă convingerea că întreaga societate românească le va respinge și nu va permite acte și atitudini care contravin fundamental valorilor autentice ale democrației și ale statului de drept.

25 martie 1992

În apărarea demnității noastre

Un articol din ziarul „Adevărul"...

Citim în ziarul „Adevărul" din 25 martie 1992 următorul articol:

ANTISEMITISM ȘI ANTI-ANTISEMITISM

Antisemitismul este un păcat din clasa prejudecăților, familia agresivelor, specia erorilor mari și de neiertat. În panteonul îndurărilor greu de imaginat, trăite de populația evreiască din Europa deceniilor 4 și 5, suferințe profund nedrepte și rușinoase pentru întreaga contemporaneitate, suspinele și gemetele provocate de programul antisemit au căpătat reverberații cutremurătoare și de neuitat. Totuși, din nefericire, antisemitismul nu este nici singura și nici cea mai gravă pată din istorie și de pe conștiința omenirii. Ar fi absurd să dorească cineva o ierarhizare a crimelor și îndurărilor, dar nu poate fi evitată observația că, printr-o justificată campanie propagandistică (justificată de scopurile ei educative și preventive), genocidul antisemit a ajuns să lase cu totul în umbră alte monstruozități care s-au comis pe toate continentele și în toate timpurile.

Eficiența educației anti-antisemite este îmbucurătoare, dar prezintă și un risc; acela de a se profesionaliza tema și argumentele ei, cu atît mai mult cînd duce pînă la perfecțiune un îndelungat exercițiu al publicității. Tehnica disimulării prin reclamă, a amplificării trăsăturilor pozitive sau negative, stilul de a se țipa după ajutor înainte de izbucnirea pericolului și alte asemenea metode sînt bune în raport cu o situație reală, dar pot produce efecte nedorite în raport cu o situație imaginară. Concret, dacă se acuză antisemitism acolo unde el nu există, atitudinea poate părea șmecherie, dorință de a masca propriul expansionism, fie el dur sau persuasiv.

După cum bănuiește oricine, deschidem această discuție, în urma ultimei emisiuni „Veniți cu noi pe programul doi" care s-a hazardat să deschidă cutia Pandorei și să confrunte în direct persoanele aflate la antipozii pasiunilor politice și sociale din România contemporană și ai abordării temei antisemitismului, totodată.

A căpătat astfel o amploare nedorită confuzia care se întreține între existența unor voci antisemite, a unor opinii antieyreiești izolate și părerea, absolut falsă, că în țara noastră ar exista un curent antisemit semnificativ sau chiar o stare de spirit de acest gen. Înșiși reprezentanții comunității evreiești recunosc că, numericește, precum și ca prezență în structurile de decizie și influență, avem prea puțini evrei (din păcate, am zice noi, gîndindu-ne, bunăoară, la americani!) ca etnia respectivă să stîrnească resentimente de masă. Faptul că se vorbește de posibilitatea unui antisemitism fără evrei este exact un indiciu al faptului că antisemitismul e fluturat uneori în mod artificial. Nici experiența tragică a poporului evreu nu conduce, în mod obligatoriu, la o conduită excesiv preventivă, dacă populația receptoare nu e predispusă la antisemitism. Iar poporul român nu este și nu poate fi atras în direcția exceselor de acest fel. Antisemitismul, ca stare de spirit, este în mod indisolubil asociat xenofobiei, rasismului, el se potrivește populațiilor neprimitoare, intolerante față de străini, îmbătate de orgoliul propriei grandori, al propriei superiorități. Nici una dintre aceste trăsături nu aparține firii românilor și de aceea, în pofida unor excepții strict legate de conjuncturi depășite ale istoriei, atitudinile antisemite periculoase nu-și pot găsi locul în viața lor. Voci naționaliste, chiar voci antievreiești pot fi auzite într-un spațiu politic în care oricine exprimă ce vrea, uneori chiar cu iresponsabilitate, însă a expune o problemă a antisemitismului în România înseamnă a o crea în mod artificial.

Și atunci încep speculațiile. Cea mai la îndemînă este aceea că se problematizează din anumite calcule. Ce fel de calcule? Politicianiste. De exemplu? De exemplu pentru a crea o diversiune în ochii conaționalilor sau a coetnicilor de pe alte meridiane, cu scopul de a escamota oportunismul, cameleonismul, prestigiul în scădere al liderilor comunității evreiești. Sau pentru a distrage atenția și a inhiba prin victimizare atitudinea ostilă (pe alte considerente decît cele antisemite) ațintită la un moment dat asupra unor personalități, care, întîmplător, aparțin etniei evreiești. Nici motivațiile internaționale nu sînt excluse într-o perioadă cum este aceasta, cînd în interiorul S.U.A. se manifestă tendințe de a reorienta politica externă americană cu fața spre țările arabe.

Nu spunem că insistența cu care cercurile rabinului șef acuză antisemitismul are neapărat o motivație politicianistă, dar față de situația că ea este lipsită de o motivație serioasă, că gălăgia anti-antisemită este mult prea asurzitoare și deplasată în contextul libertinismului din viața noastră publică, ni se pare onest să semnalăm că ea, insistența, poate produce aceleași consecințe nedorite ca și o propagandă anti-antisemită diversionistă. Iar eșecul emisiunii amintite (neașteptat în palmaresul unui realizator de o asemenea experiență ca Mihai Tatulici) avertizează asupra riscului ducerii la absurd a unei premise false. Dintre semnele acestui eșec nedorit amintim: însuși Eminența Lui s-a aflat în situația să recunoască, aproape cu jovialitate, că este oportunist ca atîția alți muritori; înșiși protagoniștii evrei au ajuns să se lepede de Petre Roman ca de Satana, acceptînd destul de răspicat ipoteza că a fost incompetent ca prim-ministru și a dus țara de rîpă (preocupați să acuze că în publicațiile incriminate prevala calitatea de evreu a „liderului național"); rezultatul emisiunii: în ochii și urechile eventualilor simpatizanți (că doar aceia erau vizați preventiv, nu-i așa?), „acuzații" emisiunii n-au rămas deloc în dificultate, iar spiritul, presupusul spirit antisemit, n-a avut cum să fie veștejit. Ținta n-a fost doborîtă pentru că era o țintă falsă.

În emisiune s-a vorbit că bolșevismul ar fi fost importat de către evrei. Pericolul în acest caz nu-l reprezenta exagerarea numărului de evrei care au fost cărăușii unei doctrine fără priză în spiritualitatea națională, ci amintirea din conștiința românilor că, în epoca acelui import, fusese instaurată, în mod deliberat, teroarea de a nu viza nici cu vorba, nici cu privirea, nici cu aluzia un neromân fără riscul unei reprimări la fel de drastice ca și în cazul atentării la prestigiul partidului comunist, al bolșevicilor, al lui Stalin sau al marelui popor sovietic frate, prieten și binefăcător. Exagerîndu-se acum, ca și atunci, pretextele nesimpatiei față de evrei, se creează riscul asocierii acestor exagerări cu nenorocita perioadă de după război și cu întreg tragismul ei.

Cunoaștem și prețuim prezența unor concetățeni de naționalitate evreiască în spațiul, viața și spiritualitatea noastră comune. Cunoaștem, de asemenea, că mulți dintre ei, inclusiv voci autorizate, consideră că nu există un pericol real al antisemitismului în societatea românească actuală și că este periculos să se problematizeze în această direcție. Semnalînd riscurile maximalizării unor tensiuni care nu există decît în „cultura" bulevardieră, nuanțăm că, chestiunea antisemitismului este sperietoare de hîrtie. Dar și hîrtia este inflamabilă.

SERGIU ANDON

SATISFĂCUȚI?

Au sunat ieri telefoanele ca la Gara de Nord. Mulți dintre privitorii la emisiunea TV „Veniți cu noi pe programul II" de luni seara ne-au întrebat cine era personajul care o făcea pe secretarul Eminenței Sale, dl. Moses Rosen. Ne-am interesat și am aflat că „omul cu hîrtiile" se numește *Sorin Iulian* și că este fost *maior de securitate*. Secvențe din al domniei sale micro-*curriculum vitae*: Prin '47 a fost adus în M.I. de la Teatrul de revistă. Apoi a fost promovat succesiv: locțiitor politic la clubul Dinamo (împreună cu Micu Savian); profesor — fără studii — la Școala de ofițeri politici, cu sediul în spatele fostului palat regal; șef serviciu învățămînt în direcția de cadre a M.I.

Apoi a fost scos din D.S.S. și mutat la Departamentul Cultelor. Apoi a fost numit instructor la Culte (în paralel, la fără frecvență, a urmat și Facultatea de Drept). Apoi a fost director juridic la Culte. Apoi (în 1988) a fost dat afară și transferat la Oficiul juridic al uzinelor „Vulcan". Apoi (în 1990) a fost transferat pe postul pe care l-ați văzut pe... postul TV.

Sînteți satisfăcuți, curioșilor?!

M.M.

... Și un răspuns

Către

DIRECȚIA ZIARULUI „ADEVĂRUL"

În ziua de 25 martie 1922, v-am trimis articolul, redat mai jos, pe care, în virtutea dreptului la replică, v-am rugat să-l publicați în ziarul Dvs.

Întrucît, pînă azi, 30 martie 1992 nu a apărut, presupunem că el s-a pierdut și vi-l trimitem din nou spre publicare.

DR. MOSES ROSEN
ȘEF RABINUL CULTULUI MOZAIC
PREȘEDINTELE FEDERAȚIEI
COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
DIN ROMÂNIA

Către

DIRECȚIA ZIARULUI „ADEVĂRUL"

Am citit prompta și „argumentata" dumneavoastră luare de atitudine față de emisiunea recentă a programului 2 de la TV, în ceea ce privește antisemitismul.

1. S-au perindat în fața micului ecran istorici români și evrei care au expus, pentru prima oară, în fața întregului popor român, care a fost ținut pînă astăzi în ignorarea faptelor petrecute cu noi, ororile și nelegiuirile cărora le-au căzut sute de mii de victime evreiești ale fascismului din România, în timpul holocaustului nostru. Ele au fost confirmate de martori români și evrei, de documente care nu pot fi contestate. Nici măcar exponenții „României Mari" și „Europei" nu le-au contestat. În lunga (niciodată, repet, niciodată n-ați consacrat problemei acesteia atîta spațiu în coloanele ziarului „Adevărul") Dumneavoastră analiză, n-ați găsit de cuviință să constatați lumina care s-a făcut.

2. Au apărut martori supraviețuitori români și evrei, documente oficiale românești și alte dovezi irefutabile ale holocaustului nostru. Nici măcar reprezentanții „României Mari" și ai „Europei" n-au fost în stare să le conteste. S-au cutremurat conștiințele curate ale poporului român, care a fost mințit timp de jumătate de veac atît de fasciști cît și de comuniști.

Iar Domnia Voastră? În lungul Dumneavoastră articol nu găsiți de cuviință să vă spuneți cel puțin acum părerea. A fost sau nu a fost holocaust în România? Aceia care amintesc acest lucru, subliniind mereu și mereu că acesta a fost opera dictatorului Antonescu și a acoliților săi și nicidecum a poporului român, mai sînt și acum „antiromâni"? Se mai poate afirma, mînuind din nou diversiunea, că ei „culpabilizează" poporul român?

3. În loc de aceasta, faceți teoria „ierarhizării" holocausturilor. Cititorul pricepe că cele șase milioane de victime ale holocaustului evreiesc n-au dreptul la „prioritate". Prea se face „propagandă" în jurul lor. Folosiți chiar cuvîntul „șmecherie". Nu credeți că se cuvine puțin respect și pentru iubiții noștri martiri? Cînd spunem noi și odată cu noi atîția români, cînd spunem ADEVĂRUL, tocmai „Adevărul" ne face „șmecheri" și ne acuză că „vrem să mascăm propriul nostru expansionism"?

4. Ne acuzați de „diversiune" cînd, văzînd cele ce se întîmplă, protestăm, ne cerem dreptul la demnitatea umană, dreptul elementar ca să nu fim insultați, să nu fie terfelită religia noastră, să nu fie înjurat neamul nostru. Să așteptăm pînă va fi pogrom? Nu. Noi am învățat lecția. Am plătit-o cu enorm de multe lacrimi, cu rîuri de sînge. „Facem politică" atunci cînd cerem ca în democrație să nu mai continue metode fasciste sau comuniste? Exagerăm? Atunci cînd ne apărăm onoarea, patriotismul nostru, jertfele aduse în slujba României, n-avem dreptul să pretindem ca să nu se mai tolereze în această țară elucubrații, calomnii, insulte, atîțări la adresa noastră?

5. Sper că nu ați înțeles și în mod neintenționat răstălmăciți cele ce am spus la TV în legătură cu oportunismul.

Am spus și reproduc (nu textual) că: „am apărat comunitatea mea" și, dacă s-a făcut oportunism (așa s-a spus), atunci am întrebat dacă nu se mai găsesc oportuniști în rîndurile poporului român.

6. Nu-i adevărat că „ne-am lepădat de domnul Petre Roman", după cum n-ar fi adevărat că l-am susținut. Am întrebat pe preopinenții noștri: care e motivul că, ori de cîte ori îl atacă, menționează că Domnia sa e „evreu", atunci cînd D-sa o neagă?

Țin să adaug aici — și nu pentru prima dată — că, după legea evreiască, D-sa nu e evreu.

7. În sfîrșit, vă felicit și pentru altă promptitudine. Ați izbutit un record. Cu iuțeală, ați publicat, sub titlul „Satisfăcuți?", imediat după menționatul articol, curriculum vitae al domnului avocat Iulian Sorin, consilierul Federației noastre. Știam că talentul unui ziarist se dovedește prin rapida și prompta informare, dar nu-mi venea a crede că sînteți chiar așa de „talentați" și că aveți la dispoziție imediat „cele mai autorizate" surse de informare.

De la un rabin nu strică și un sfat: cu aceeași iuțeală, să publicați curriculum vitae ale „partenerilor" noștri la TV și — dacă nu îndrăznesc prea mult — și pe ale propriilor Dumneavoastră colaboratori.

Ceea ce pot spune eu e că domnul Iulian Sorin a fost vreo 20 de ani lucrător la Departamentul Cultelor și ne-a ajutat enorm ca să putem publica în tot acest timp „Revista Cultului Mozaic". A făcut-o în mod demn, onest și ca om de cultură.

Primiți, vă rog, încredințarea considerațiunii mele.

DR. MOSES ROSEN
ȘEF RABINUL CULTULUI MOZAIC
PREȘEDINTELE FEDERAȚIEI
COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
DIN ROMÂNIA

NOTA REDACȚIEI

Mai sus publicatul răspuns a fost trimis direcției ziarului „Adevărul", la 25 martie 1992. Neprimind nici un răspuns, el a fost trimis a doua oară prin fax. Dar nici după aceea răspunsul n-a apărut.

Curat... democrație! În concepția sa postrevoluționară, „Adevărul" consideră că poți spune ce vrei, să ataci, să ațîți împotriva unei etnii întregi și să nu te simți obligat să dai cititorului posibilitatea să citească și ce spune... celălalt.

Sau e vorba nu de o concepție postrevoluționară, ci de una anterevoluționară, de pe vremea cînd domnul Andon era șef de secție la „Scînteia"?

Cum am aflat? Nicidecum de la... surse care îi furnizează domniei sale curriculum vitae la discreție și iute. Pur și simplu, cititori indignați ne-au comunicat această informație, care explică... multe.

Nu-i nimic. Adevăratul Adevăr răzbate pînă la urmă.

Pe RISORI

Să

DOMNULUI
CORNEL NISTORESCU
DIRECTORUL REVISTEI „EXPRES"

Stimate Domnule Director,

În decursul dezbaterii televizate de
tie 1992, s-a adus iar vorba despre preti
fărului poeziei românești, Mihai Emines
președintelui Academiei Române, în legă
a volumului IX din „Operele" sale.

Dăm publicității această scrisoar
dece cîtă rea credință se află la baza
rează de 12 ani.

În zadar au fost toate protestele m
adus marelui poet în acea scrisoare, difer
niala sa operă poetică (neîntinată de ori
la „Timpul", menite numai să umbreasc
în seamă.

Se întîmplă cam același lucru ca
asupra noastră. În zadar strigăm că nu
fîntîni, că nu sîntem vrăjitori, că nu e ac
vietici au „ocupat" România, că Marx, f
antisemit, că tancurile sovietice și nu n
omorît pe aproape toți evreii din C.C.-ul
viața politică, socială, culturală a țării d

Totuși, adevărul răzbate pînă la ur
care Dumneavoastră ați inițiat-o, a scut
român. Continuați cu aceste nobile străda
dezbatere civilizată, fără înjurături scabr
logica, vă stăm la dispoziție spre a spune

Poporul român are numai de cîștig
morală.

Cu deosebită stimă,

ȘEF
P
COMUNIT

O dezb
la telev

După comemorarea, la București și Iași, în iunie 1991, a Holocaustului evreilor din România, săvîrșit cu 50 de ani în urmă, o violentă campanie de presă antisemită a fost dusă în România, împotriva Șef Rabinului Rosen și a lui Elie Wiesel, campanie care neagă Holocaustul și îi acuză pe cei amintiți că au „culpabilizat" poporul român.

Aceasta, deși, dimpotrivă, întreaga comemorare a subliniat vinovăția dictatorului fascist Antonescu — care a ordonat uciderea a sute de mii de evrei — și deși comemorarea a subliniat deosebirea dintre acesta și poporul român, care, în marea lui majoritate, n-a fost vinovat de crimele petrecute.

Directorul revistei „Expres", Cornel Nistorescu, s-a adresat recent Televiziunii Române, cerînd o dezbatere televizată, în direct, asupra subiectului „antisemitism".

Cererea a fost aprobată, și, în ziua de 23 martie 1992, a avut loc această dezbatere, la care au participat, pe de o parte, Șef Rabinul Rosen și dr. Jean Ancel, autorul a unsprezece volume de documente privind Holocaustul evreilor din România, din partea Institutului „Yad Vashem" din Ierusalim și, pe de altă parte, Ilie Neacșu, directorul ziarului antisemit „Europa" și Radu Theodoru, vicepreședinte al partidului antisemit „România Mare".

Eminența Sa, în cuvîntul introductiv, a arătat că nu a venit la nici o discuție cu reprezentanții revistei „Europa" și cu cei ai „României Mari". Domnia Sa a dat citire unei liste de 19 insulte triviale proferate de „Europa", la adresa Domniei Sale, într-un singur articol.

Șef Rabinul a arătat că numeroși prie-

DATĂ PE ACEȘTI „INGERI NEGRI" MENII, SĂ SADEASCĂ — ÎN LOC IABOLICE DIVERSIUNI

nostru, cîntați. Că Împărat a tot pămîntul este Dumnezeu; cîntați cu înțelegere" (Psalmul 46 al Fiilor lui Corah, 6—7).

Tocmai de aceea, dorind din tot sufletul să cînt Domnului cu înțelegere, nu îi voi putea însă înțelege niciodată pe acești „îngeri negri" ce caută să învrăjbească oamenii, să sădească — în loc de pace — ura, prin diabolice diversiuni ce le evidențiază aceeași atitudine ateistă cu care nu au ezitat să-și ucidă compatrioții — fizic în Decembrie 1989 și moral în această atît de tulbure perioadă „postrevoluționară".

Căci ei sînt în egală măsură antisemiți și antiromâni — într-un cuvînt, antiumani...

Cu cele mai sincere sentimente de admirație, vă doresc din toată inima, Eminență, multă sănătate, fericire și succese în opera Dumneavoastră profund religioasă!

ȘERBAN NICHIFOR
compozitor

CULTULUI MOZAIC"

așa cum gîndesc, cu rugămintea de a
de mai mulți ani.

ȘI NICI NU A ÎNVINUIT POPORUL
ÎNVINUIT NICI POPORUL GERMAN
IMPOTRIVA CRIMINALILOR CARE
SAU ȘI CINE NU SE SIMTE CU
ARE DE CE SE SESIZA

să-i alungăm sau să ne batem joc de ei. Avem noi destule probleme de rezolvat, afară numai dacă nu i-ar veni cuiva prin cap să facă un zid precum chinezii, în care să fie numai români curați, așa cum și-a închipuit și Hitler. Să lăsăm, deci, evreii să trăiască și să-l lăsăm și pe dl Moses Rosen să-și ducă evreii pe coordonatele iudaismului, adică să trăiască viață de evrei. Eu am studiat foarte mult această învățătură și am găsit chiar în ziarul lor că ei înșiși condamnă pe falșii evrei, pe renegați, pe cei ce se amestecă în politica altora, aceștia — zic ei — nu sînt evrei și pentru un renegat sau 10 sau 100 nu putem condamna iudaismul sau sionismul.

Am citit — și chiar audiat — multe din cuvîntările Eminenței Sale Moses Rosen și nu am găsit că ar culpabiliza pe cineva.

El a văzut haosul politic și economic și și-a dat seama imediat că trebuie să țină loc de țap ispășitor. De aceea a început să amintească lumii întregi de ororile suferite de neamul său pentru ca ele să nu se mai repete nicicînd.

Noi, ca români, ne socotim creștini și trebuie să respectăm ce ne-a spus Domnul nostru Isus Hristos: „Cine urăște pe fratele său este un ucigaș".

Dar noi nu sîntem ucigași, noi sîntem toleranți chiar și cu evreii, care nu au ascultat de Evanghelie, căci neascultarea lor a deschis ușa vieții veșnice pentru toți care ascultă de Domnul Isus Hristos. Dacă sînt unii care nu vor să asculte, aceștia singuri vor da socoteală. Antisemitismul este un drog molipsitor.

Fără să cunoști omul îl vorbești de rău, or, aceasta este lipsă de bun simț sau chiar lipsă de cultură (omenească, nu mai zic duhovnicească). E bine ca ziariștii antisemiți să citească în Vechiul Testament, la Cartea NUMERI, ce a spus profetul Balaam în cap. 23, vers. 8, 9 și 10, de asemenea, profetul OBADIA în cap. 1, vers. 10—15, căci ziarul nu este troacă pentru porci ca să arunci în el ce vrei și ce nu vrei.

Am multe de spus pe această temă, dar socotesc necesar să mă opresc aici, nu înainte de a-mi rezerva dreptul de a mă adresa instituțiilor care îmi stau la îndemînă — naționale și internaționale — pentru apărarea fraților evrei.

Și-l rog pe dl M. Rosen și pe toți evreii din România sau din împrăștiere, cum l-am mai rugat — să mă ierte pe mine și familia mea de orice prejudiciu adus de vreunul din ai mei, iar Dumnezeu să ne binecuvînteze cu PACE.

GH. BOBÎLCA
com. Vulcănești, jud. Prahova

ÎN ORICE ÎMPREJURARE AȚI REALIZAT FOARTE FERICIT ÎMBINAREA INTERESELOR POPORULUI CU DATORIILE DE CETAȚENI AI ROMÂNIEI

Domnule Rabin-Șef,

Și în anii comunismului, am urmărit cu multă atenție activitatea Domniei Voastre și pot spune că în orice împrejurare ați realizat foarte fericit îmbinarea intereselor poporului cu datoriile de cetățeni ai României.

Dumnezeu a continuat să binecuvînteze pe evreii din România ca și din patria lor originară, după cuvîntul Torei, căci a fost și rămîne un popor binecuvîntat.

Cu respect și considerație, vă mulțumesc și vă doresc sănătate și zile îmbelșugate.

Cu stimă,
Președinte,
NELU DUMITRESCU
Cultul Creștin Adventist de ziua a șaptea din România — Uniunea de Conferințe

FRICA DE A SPUNE AZI ADEVĂRUL DESPRE HOLOCAUSTUL DIN ROMÂNIA, ÎNDEPARTAREA DE O ATITUTIDE DEMNĂ ȘI CURAJOASA, CARE NU SUSCITĂ MILA NIMĂNUI ȘI NICI NU AMENINȚĂ PE CINEVA, NU ESTE TOT DATORATĂ REMINISCENȚELOR GÎNDIRII DE GHETOU?

Am urmărit cu interes, în revista Dvs., precum și în dezbaterile între prieteni, așa-zisa problemă a „culpabilizării" poporului român.

Din întîmplare, mi-a căzut sub ochi, în aceste zile, cartea „Temele vieții mele", de Bruno Bettelheim. Prof. dr. phil. Bruno Bettelheim, unul dintre marii psihoterapeuți pentru copii, s-a născut într-o familie evreiască, la Viena, în 1903, a absolvit Universitatea din Viena, studiind psihologia, pedagogia, istoria artelor, filozofia, germanistica și a emigrat, în 1939, în America, după ce a petrecut un an în lagărele de concentrare din Dachau și Birkenau.

Cu cîteva luni înaintea morții sale (13 martie 1990), a editat sau reeditat 18 eseuri și le-a reunit în ultima sa lucrare: „Temele vieții mele". În partea a III-a a cărții sale, intitulată „Despre evrei și lagăre", se găsește și eseul „Eliberarea de gîndirea de ghetou".

În acest eseu, Bettelheim caută explicația pentru dimensiunile, „relativ mici", ale rezistenței active a evreilor în cursul Holocaustului. Răscoala ghetoului din Varșovia, revolta de la Treblinka și o serie de acțiuni individuale au provocat fasciștilor relativ puține morți, față de 6 milioane de evrei asasinați. În situația de a ști că nu există nici o alternativă la moarte și în lipsa oricărei speranțe, chiar cu mîinile goale, atacarea adversarului ar fi trebuit, poate, să fie mai frecventă și mai eficientă.

Bruno Bettelheim găsește mai multe explicații acestei „lipse de combativitate":

— fuga, respectiv emigrarea a aproximativ 400 000 de evrei din Europa înainte de deportare, în care grup erau elementele cele mai active, întreprinzătoare și cu o personalitate puternică;

— credința, de origine mistică, dar confirmată de istorie, că Dumnezeu nu va permite nimicirea poporului său;

— consideră însă că cea mai plauzibilă explicație este următoarea, citez: **„...un anumit mod de gîndire de ghetou a avut ca urmare împiedicarea acțiunii active.** El tocește simțurile și înăbușă emoțiile, așa încît a făcut posibil ca evreul să se încline în fața mujicului care-l trage de barbă și să rîdă împreună cu baronul care spune glume antisemite, ca să se înjosească, numai **să i se permită** să supraviețuiască".

Bettelheim consideră că trăirea îndelungată în ghetouri, unde această tactică a dat, poate, rezultate satisfăcătoare, a impregnat conștiința și a modificat conduita normală a urmașilor. El mai remarcă faptul că **la tineretul evreu, născut și crescut în Israel, o astfel de atitudine ar fi de neconceput și că acesta a demonstrat că a scăpat de acest mod înjositor de gîndire și simțire.**

Mă întreb, la rîndul meu: frica de a spune azi adevărul despre Holocaustul din România, îndepărtarea de o atitudine demnă și curajoasă, care nu suscită mila nimănui și nici nu amenință pe cineva, nu este tot datorată reminiscențelor gîndirii de ghetou? Această recomandare de a-și „pleca capul" și de „a-și ține gura", de frică de a nu supăra pe cineva, nu face parte din același mod de gîndire? Cred că marea majoritate a poporului român, care nu a avut nici o vină în crimele fasciste, nu va putea, în mod firesc, resimți vreo culpă în această privință, iar cei puțini care au avut o participare condamnabilă la aceste evenimente n-au decît să „se culpabilizeze".

Nu vrem să ne răzbunăm, dar nici nu trebuie să uităm.

Cu stimă,

Dr. ELMANO COSTINER

ACȚIUNILE DUMNEAVOASTRĂ SÎNT JUSTIFICATE ȘI NECESARE

EMINENȚEI SALE
Dr. MOSES ROSEN

Mă simt dator să Vă exprim și recunoștința mea pentru curajul și perseverența cu care apărați drepturile evreilor din România, împotriva extremismului neolegionar.

Datorită unor interese oculte și combinații electorale, problema evreiască este manipulată cu abilitate, probabil și pentru mascarea situației grele economice și sociale în care ne aflăm. Diversiunea „problemei evreiești" este folosită din nou, chiar dacă nu prea mai sînt evrei în România.

Pericolul unor persecuții, provocări și altor acțiuni antisemite este real și îngrijorător. Acțiunile Dumneavoastră sînt justificate și necesare.

Ce ne rămîne de făcut, în această situație? Îmi permit să supun atenției Dumneavoastră cîteva sugestii.

Să cerem, conform Constituției noi, reprezentarea noastră în Parlamentul României. Aș dori ca reprezentantul evreilor români să fiți și în acest for legislativ Dumneavoastră, conducătorul Comunității noastre etnice.

Recunoscînd cinstit că și din rîndul nostru au fost în anii dictaturii ticăloși, neoameni, care au asuprit români și evrei deopotrivă (Pauker, Nicolski, Chișinevschi și alții), să publicăm articole despre evreii români care au contribuit, secole în șir, la progresul și prosperitatea țării; să publicăm listele eroilor căzuți în războaie pentru libertatea patriei, liste cu savanți, lingviști, medici, scriitori, avocați, artiști, economiști etc.

Să cerem un spațiu corespunzător în programele Televiziunii și Radioului pentru difuzarea unor portrete de personalități din rîndul evreilor români.

Cu admirație și recunoștință pentru activitatea Dumneavoastră neobosită, Vă salută unul dintre ultimii evrei din România.

Cu deosebită stimă,
ERICH NUSSBAUM
regizor de film

București,
23 martie 1992

COMEMORARE

În ziua de 16 martie 1992, a avut loc, la Iași, comemorarea de 30 de zile a dispariției fulgerătoare a dr. farm. S. Caufman, președintele Comunității Evreilor din acest oraș.

Serviciul religios a fost oficiat de primcantorul Aizic Jucovschi, de la Templul Coral din București.

Figura dispărutului a fost evocată, în cuvinte emoționante, de personalități laice și religioase, de evrei și neevrei.

Dl ing. P. Kaiserman, vorbind în numele comitetului de conducere al Comunității, s-a referit la firea optimistă, devotamentul față de familie și față de rămășițele obștii evreiești din Iași, la străduința pe care a depus-o dr. S. Caufman pentru a-i ajuta pe toți cei care aveau nevoie de sprijin, indiferent de confesiune. Puterea de muncă, tactul și spiritul său de dreptate s-au constituit într-un stil mult apreciat și urmat de colaboratorii săi.

Din substanțiala evocare rostită de dl prof. dr. Marțian Cotrău, decanul Facultății de Farmacie din Iași, spicuim următoarele: „În munca profesională, dr. S. Caufman a fost un desăvîrșit farmacist. Cei care au avut fericirea să lucreze cu dînsul — colegi, subalterni, studenți — au admirat continua sa preocupare de perfecționare în specialitatea sa, bogatele sale cunoștințe, din care împărtășea cu mărinimie celor din jur. Aceste calități l-au impus ca secretar al Colegiului Farmaciștilor din județul Iași, ca principal organizator al unor conferințe interesante. Dr. Caufman a fost un mare iubitor de literatură și artă. În acest spirit, ca președinte al Comunității Evreilor din Iași, a organizat, învingînd nu puține obstacole, variate manifestări culturale, cicluri de conferințe, concerte de muzică religioasă etc.". Printre nenumăratele exemple de implicare a dr. Caufman în viața orașului Iași, vorbitorul a amintit onestitatea și curajul cu care el a insistat pentru a se evita mascarea cu clădiri noi a unei biserici ortodoxe, așa cum a apărat și sinagoga, împotrivindu-se oricărei discriminări.

Dl conf. dr. Dan Gâlea, prefectul județului, a evocat și d-sa, în cuvinte pline de căldură, meritele fostului conducător al obștii evreiești ieșene.

La rîndul lor, reprezentanții conducerilor locale ale bisericilor ortodoxă și catolică, Sf. Sa Calinic Botoșăneanu și prof. Vladimir Petercă, au scos în evidență calitățile deosebite ale dispărutului, bunele relații dintre enoriașii creștini și cei evrei, relații la consolidarea cărora dr. S. Caufman a adus o remarcabilă contribuție.

Dl I. Seleanu, membru în Comitetul de conducere al comunității ieșene, a elogiat calitățile de bun și devotat organizator al activității comunitare, demonstrate de dr. Simion Caufman în deceniile de muncă rodnică desfășurată în fruntea obștii sale.

La emoționanta ceremonie, dl Șef Rabin dr. Moses Rosen a rostit următoarea cuvîntare:

ȘEF RABIN DR. MOSES ROSEN

Cuvîntare la comemorarea farm. dr. S. Caufman, președintele Comunității Evreilor din Iași

Acum cîteva zile, poporul evreu din Israel și din întreaga răspîndire a prăznuit — în ziua a șaptea a lunii Adar — ziua nașterii și cea a morții celui dintîi dintre învățătorii noștri, a celui care întruchipează esența iudaismului, Moșe Rabeinu.

Ne povestește Talmudul că „împărăția nelegiuirii" a vrut să pătrundă în taina mormîntului lui Moșe. E adevărat că textul biblic grăiește limpede: „iar nimeni nu cunoaște unde e mormîntul său, pînă în ziua de azi" (Deuteronomium, 34, 6), dar totuși împărăția a trimis înțelepți să cerceteze prin împrejurimile muntelui Nebo, acolo unde Tora indică zona în care a murit Moșe.

Deci, au început să caute mormîntul. Unde să-l caute, dacă nu sus, pe înălțimi? Moșe era doar titanul care a vorbit cu Dumnezeu acolo, sus! Ei bine, cînd s-au cățărat pe crestele muntelui Nebo „l-au zărit că se află jos, în vale". Au văzut un Moșe care se preocupa intens cu problemele „de jos", banale, cotidiene. N-are pîine norodul? Moșe e cel care poartă grija. N-are apă? Tot Moșe se frămîntă să le astîmpere setea. Nu are carne și mormăie împotriva lui Moșe? Acesta nu numai că nu se supără, ci iarăși își pune în joc ființa întreagă ca să procure carnea.

Pîine, carne, apă? Ei văd de acolo, de sus, un Moșe, administrator de cantină. Nu le vine a crede și coboară în vale ca să se convingă.

Cînd au ajuns jos și au privit în sus, Moșe le-a apărut sus de tot, în înălțimile celeste. Vorbea cu Creatorul. Era filosoful, gînditorul, omul de spirit.

Da. Moșe a arătat tuturor generațiilor de conducători evrei care îi vor urma de-a lungul mileniilor istoriei iudaice, că la noi, un Rabin, un președinte de comunitate, un efor de sinagogă trebuie să fie în același timp atît în cer, cît și pe pămînt, prezent în orizontul spiritual și pe tărîmul realităților materiale. „Turnul de fildeș" al izolării omului de spirit își are tălmăcirea ebraică în expresia „cei patru coți ai învățăturii".

Să învețe necontenit, să-și astîmpere mereu setea de cunoaștere proprie și pe aceea a obștii pe care o călăuzește, dar, nicidecum, nici o clipă să nu uite că „fără făină nu există învățătură".

Vă spun acestea, iubiți frați și surori, rămășițe ale măreței comunități a evreilor din Iași, vă spun acestea domniilor voastre, respectate domnule prefect, prea sfințiți reprezentanți ai cultelor, domniei voastre, domnule academician Cristofor Simionescu, dumneavoastră, domnule decan al Facultății de Farmacie din Iași, vouă, iubiți tineri din corul Talmud Tora, vi le spun acestea pentru ca astfel să pot da o sinteză a celor ce s-au spus aici, în această zi de comemorare a farmacistului doctor Șimon Caufman, președintele, de trei decenii încoace, al acestei comunități.

Distins intelectual, adăpat și la izvoarele culturii iudaice, dotat cu un talent oratoric excepțional, Caufman n-a pregetat o clipă să se ocupe de cele mai mici amănunte, de cele mai prozaice detalii ale vieții.

Dacă un restaurant ritual s-a dovedit necesar, aici la Iași, pentru ca sute de tineri și bătrîni să găsească nu numai hrana sufletească, ci și pe cea fizică, în cadrul acestei instituții, Caufman avea grijă de construcție, de curățenie, de piață, de bucătărie. El era cu menu-ul, el și minunata sa tovarășă de viață.

Săracii, bătrînii, bolnavii au nevoie de ajutoare? Caufman n-a ezitat să alerge în dreapta și în stînga, să forțeze ușile Federației, să stăruie ca cei în drept să obțină cît mai mult sprijin.

Dacă la sinagogă nu era cantor, Caufman trecea dînsul, președintele, la amvon și rostea ruga așa cum l-a învățat părintele său.

Și dacă dirijorul corului lipsea, cine făcea pe capelmaistrul și cînta împreună cu copiii, dulci cîntece populare, duioase melodii ale ghetoului, cine, dacă nu Caufman?

Îl priveam atunci cînd culegea satisfacțiile neobositei sale strădanii. Corul din Iași a ajuns la Casa Albă și Caufman stătea lîngă președintele Bush și cînta. În Capitoliul de la Washington, cu primarul New York-ului, cu cel al Ierusalimului, la Paris și la Zürich, nu puteai să nu te bucuri de chipul radios al lui Caufman.

El a întinerit comunitatea aceasta ruinată, umilită, jefuită atît de fasciști, cît și de comuniști. Veneam aici, an de an, în focul cumplit al anilor '50 și găseam o comunitate distrusă. CDE-iștii lichidau orice urmă de viață evreiască.

Pietrele funerare rămase, după distrugerea de către prefectul antonescian Ifrim a străvechiului cimitir din Ciurchi, au fost predate de către președintele comunității ieșene din acea vreme, abatorului, spre a fi pavat cu acestea. Am izbutit, cu mare strădanie, să le salvez și să le aduc la cimitirul din București.

Numeroși conducători ai comunității s-au postat în fața cimitirului martirilor și i-au împiedicat să intre pe membrii ambasadei Statului Israel, veniți să facă o rugăciune la mormintele martirilor pogromului.

Nici urmă de copil evreu nu se mai întîlnea la sinagogă. Orice asistență socială pentru văduvele și orfanii noștri era anulată.

Și a venit Caufman, cu a sa bunătate, cu a sa înțelepciune, cu al său verb înaripat, cu a sa dragoste de popor și a înviat comunitatea.

Omagiul nostru se îndreaptă și către admirabila doamnă Caufman, care a participat permanent și activ la munca lui Caufman și cuvîntul de consolare i-l adresăm ei, fiicei lor, dna Odette Blumenfeld și soțului ei.

Cuvîntul de mîngîiere? — spunea Rabinul Moșe Sofer: „Mulți oameni se plîng că n-au cu ce trăi. Unde e acela care să se plîngă că nu are cu ce muri?".

Șimon Caufman, în îndelungata și binecuvîntata sa viață, s-a pregătit să aibă cu ce muri.

Spunem în ruga de "Keil Malei Rahamim" cuvintele „care s-a dus în lumea sa" (Șealah leolamo). Întrebarea ce se pune este: oare nu plecăm toți în aceeași lume de dincolo, în același „olam haba"?

Răspunsul este că plecăm fiecare în propria sa lume a eternității. De la leagăn la mormînt sîntem arhitecții propriei noastre veșnicii. Cu fiece gînd frumos, cu fiece faptă nobilă, cu fiece sentiment înălțător punem o cărămidă în plus la „traklin", palatul eternității noastre.

Citesc în ultimul timp în anunțurile mortuare din unele ziare expresia „a trecut în neființă".

Să mă ierte cei care o scriu, dar o astfel de exprimare este o insultă adusă decedatului.

Nu. Caufman nu a trecut în neființă. Caufman ființează. E aici, în mijlocul nostru. Sinagoga frumos reparată, copiii cu cîntecele lor, restaurantul ritual, ajutoarele sociale, șiragul acesta de nestemate ne arată că el, Șimon Caufman, a avut cu ce muri, că el trăiește în mijlocul nostru, că el ființează lîngă noi.

În lumea aceasta a gîndurilor, sentimentelor și faptelor sale minunate se odihnește acum Șimon Caufman.

Binecuvîntată îi rămîne amintirea!

astre

spuns

ADEVĂRUL"

articolul, redat mai jos, pe care, ă-l publicați în ziarul Dvs. apărut, presupunem că el s-a pier-

DR. MOSES ROSEN
RABINUL CULTULUI MOZAIC
PREȘEDINTELE FEDERAȚIEI
COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
DIN ROMÂNIA

urat neamul nostru. Să așteptăm pînă fi pogrom? Nu. Noi am învățat lec- Am plătit-o cu enorm de multe la- mi, cu rîuri de sînge. „Facem poli- i" atunci cînd cerem ca în democrație nu mai continue metode fasciste sau nuniste? Exagerăm? Atunci cînd ne ărăm onoarea, patriotismul nostru, tfele aduse în slujba României, n-avem ptul să pretindem ca să nu se mai ereze în această țară elucubrații, ca- nnii, insulte, atîtări la adresa noas- ?

. Sper că nu ați înțeles și în mod ntenționat răstălmăciți cele ce am spus TV în legătură cu oportunismul.

Am spus și reproduc (nu textual) că n apărat comunitatea mea" și, dacă făcut oportunism (așa s-a spus) nci am întrebat dacă nu se mai gă- c oportuniști în rîndurile poporului nân.

. Nu-i adevărat că „ne-am lepădat de nnul Petre Roman", după cum n-ar adevărat că l-am susținut. Am intre- pe preopinenții noștri: care e mo- ul că, ori de cîte ori îl atacă, mes- nează că Domnia sa e „evreu", atunci d D-sa o neagă?

'in să adaug aici — și nu pentru prima tă — că, după legea evreiască, D-sa e evreu.

. În sfîrșit, vă felicit și pentru atît mptitudine. Ați izbutit un record. Cu eală, ați publicat, sub titlul „Satisfăcți?", imediat după menționatul arti- , curriculum vitae al domnului avo- Iulian Sorin, consilierul Federației astre. Știam că talentul unui ziarist dovedește prin rapida și prompta in- rmare, dar nu-mi venea a crede că sin- i chiar așa de „talentați" și că aveți dispoziție imediat „cele mai autori- te" surse de informare.

De la un rabin nu strică și un sfat: aceeași iuțeală, să publicați curricu- m vitae ale „partenerilor" noștri la TV — dacă nu îndrăznesc prea mult — pe ale propriilor Dumneavoastră cola- ratori.

Ceea ce pot spune eu e că domnul Iu- n Sorin a fost vreo 20 de ani lucrător Departamentul Cultelor și ne-a ajutat norm ca să putem publica în tot acest mp „Revista Cultului Mozaic". A fă- ut-o în mod demn, onest și ca om de ultură.

Primiți, vă rog, încredințarea conside- ațiunii mele.

DR. MOSES ROSEN
ȘEF RABINUL CULTULUI MOZAIC
PREȘEDINTELE FEDERAȚIEI
COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
DIN ROMÂNIA

CȚIEI

imis direcției ziarului „Adevărul", la el a fost trimis a doua oară prin fax.

ostrevoluționară, „Adevărul" consideră potriva unei etnii întregi și să nu te să citească și ce spune... celălalt. luționară, ci de una anterevoluționară, de secție la „Scînteia"? se care îi furnizează domniei sale simplu, cititori indignați ne-au comu- e.

plină la urmă.

Pentru ca poporul să afle adevărul

DOMNULUI
CORNEL NISTORESCU
DIRECTORUL REVISTEI „EXPRES"

Stimate Domnule Director,

În decursul dezbaterii televizate de pe Programul 2 TV, din ziua de 23 martie 1992, s-a adus iar vorba despre pretinsele jigniri pe care le-aş fi adus Luceafărului poeziei româneşti, Mihai Eminescu, în scrisoarea pe care am adresat-o preşedintelui Academiei Române, în legătură cu apariţia — în septembrie 1980 — a volumului IX din „Operele" sale.

Dăm publicităţii această scrisoare pentru ca opinia publică să judece cîtă rea credinţă se află la baza unei campanii împotriva mea, ce durează de 12 ani.

În zadar au fost toate protestele mele în acest timp. Omagiile pe care le-am adus marelui poet în acea scrisoare, diferenţierea pe care am subliniat-o între geniala sa operă poetică (neîntinată de orice urmă de antisemitism) şi articolele de la „Timpul", menite numai să umbrească pe marele umanist. Nimic nu e luat în seamă.

Se întîmplă cam acelaşi lucru ca şi cu murdarele calomnii ce se revarsă asupra noastră. În zadar strigăm că nu bem sînge de creştin, că nu am otrăvit fîntîni, că nu sîntem vrăjitori, că nu e adevărat că două sute de mii de evrei sovietici au „ocupat" România, că Marx, fiul unui evreu botezat, a fost un feroce antisemit, că tancurile sovietice şi nu noi am adus comunismul, că staliniştii au omorît pe aproape toţi evreii din C.C.-ul sovietic, că Ceauşescu a „curăţat" toată viaţa politică, socială, culturală a ţării de evrei. În zadar.

Totuşi, adevărul răzbate pînă la urmă. Dezbaterea televizată menţionată, pe care Dumneavoastră aţi iniţiat-o, a scuturat conştiinţele curate ale poporului român. Continuaţi cu aceste nobile strădanii. Din partea noastră, oricînd, la orice dezbatere civilizată, fără înjurături scabroase, păstrînd calmul şi mînuind numai logica, vă stăm la dispoziţie spre a spune adevărul şi numai adevărul.

Poporul român are numai de cîştigat dintr-o astfel de acţiune de asanare morală.

Cu deosebită stimă,

DR. MOSES ROSEN
ŞEF RABINUL CULTULUI MOZAIC
PREŞEDINTELE FEDERAŢIEI
COMUNITĂŢILOR EVREIEŞTI DIN ROMÂNIA

O dezbatere la televiziune

După comemorarea, la Bucureşti şi Iaşi, în iunie 1991, a Holocaustului evreilor din România, săvîrşit cu 50 de ani în urmă, o violentă campanie de presă antisemită a fost dusă în România, împotriva Şef Rabinului Rosen şi a lui Elie Wiesel, campanie care neagă Holocaustul şi îi acuză pe cei amintiţi că au „culpabilizat" poporul român.

Aceasta, deşi, dimpotrivă, întreaga comemorare a subliniat vinovăţia dictatorului fascist Antonescu — care a ordonat uciderea a sute de mii de evrei — şi deşi comemorarea a subliniat deosebirea dintre acesta şi poporul român, care, în marea lui majoritate, n-a fost vinovat de crimele petrecute.

Directorul revistei „Expres", Cornel Nistorescu, s-a adresat recent Televiziunii Române, cerînd o dezbatere televizată, în direct, asupra subiectului „antisemitism".

Cererea a fost aprobată, şi, în ziua de 23 martie 1992, a avut loc această dezbatere, la care au participat, pe de o parte, Şef Rabinul Rosen şi dr. Jean Ancel, autorul a unsprezece volume de documente privind Holocaustul evreilor din România, din partea Institutului „Yad Vashem" din Ierusalim şi, pe de altă parte, Ilie Neacşu, directorul ziarului antisemit „Europa" şi Radu Theodoru, vicepreşedinte al partidului antisemit „România Mare".

Eminenţa Sa, în cuvîntul introductiv, a arătat că nu a venit la nici o discuţie cu reprezentanţii revistei „Europa" şi cu cei ai „României Mari". Domnia Sa a dat citire unei liste de 19 insulte triviale proferate de „Europa", la adresa Domniei Sale, într-un singur articol.

Şef Rabinul a arătat că numeroşi prieteni evrei şi neevrei l-au sfătuit să nu accepte această dezbatere. Evreilor le e frică. Domnul Şef Rabin a continuat: „Îi înţeleg. Au suficiente motive să le fie frică. Se tem de o cursă, de o provocare. Ei au destule experienţe amare ca să mai poată avea încredere într-o dezbatere cu «parteneri» ca aceia care se află în faţa noastră.

Pe de altă parte, prietenii mei au socotit că Şef Rabinul Cultului Mozaic nu trebuie să stea de vorbă cu asemenea «interlocutori». Totuşi am acceptat, însă nu o discuţie şi nici o dezbatere. Era o datorie sfîntă să folosesc această posibilitate spre a comunica poporului român, care trebuie să afle adevărul cel înăbuşit de fascişti, de comunişti şi chiar de o parte a presei din democraţia noastră.

Am o părere prea bună despre poporul român ca să nu sper ca, odată asigurate condiţiile de exprimare liberă a opiniilor şi a informaţiilor la această întîlnire, acest popor român să fie bucuros să afle adevărul".

Istorici şi martori români şi evrei au apărut în faţa micului ecran; timp de trei ore, milioane de telespectatori au luat cunoştinţă, pentru prima oară, de îngrozitoarele orori petrecute în pogromul de la Iaşi, în masacrele din Basarabia, în Transnistria etc. Atît fasciştii, cît şi comuniştii au ţinut, şi în această privinţă, două generaţii în minciună. În acelaşi timp, cu documente şi mărturii, calomniile răspîndite de antisemiţi, în ultimii doi ani, împotriva evreilor, au fost demascate.

Dezbaterile au decurs într-o atmosferă civilizată.

DOMNIEI SALE
DOMNULUI
PREŞEDINTE AL ACADEMIEI REPUBLICII SOCIALISTE ROMÂNIA

12 octombrie 1980

Prea stimate Domnule Preşedinte,

Avem onoarea a vă spune următoarele:

În Editura Academiei Republicii Socialiste România, a apărut acum cîteva săptămîni volumul IX din „Operele" lui M. Eminescu (Publicistica 1870—1871).

In cuprinsul acestui volum se află numeroase articole violent antisemite, pe care nu le vom cita pe toate, ci doar cîteva din ele. 1. La pag. 136 „Jidovul talmudist" se vorbeşte că „şi în această ţară au început a se îmbulzi în oraşe şi sate cetele internaţionalei iudaice, poporul menit de Biblie de a domni asupra pămîntului întreg".

Degeaba se încearcă la „comentarii" pag. 563 a se justifica cele de mai sus ca „fiind în slujba sionismului şi a evreilor purtători de capital străin". Mişcarea sionistă nici nu exista încă în 1876. Roling, la care se referă autorul, a fost doctrinarul antisemitismului austriac şi teoriei „primejdiei evreieşti".

2. La pag. 157, în articolul „Galiţia" (18 iulie 1876) se exclama: „Fericita Rusie", în care „i se taie evreului cu de-a sila, în mijlocul uliţei, barba, perciunii şi poalele caftanului", iar „Comentariul" din 1980 (pag. 585) justifică procedura, spunînd că se „avea ca scop să limiteze afişarea demonstrativă a fanatismului religios, jignitoare pentru populaţia autohtonă".

3. La pag. 190 în articolul „Sămînţa jidovească din Cernăuţi" cităm: „ca toţi jidanii (e vorba de scriitorul Karl Emil Franzos pe care autorul îl atacă. Nota noastră), care în literatura germană se deosebesc prin stilul franţuzit şi prin expresii mîrşave şi obraznice".

Iar „Comentariile" din 1980 (pag. 616) califică aceste aprecieri la adresa „jidanilor" ca „rezultînd" din „Verbul aprig" al celui mai mare poet român şi nu trebuie să slujească „întreţinerea unor resentimente pe care istoria le-a depăşit şi raţiunea le reprobă".

4. La pag. 280 în articolul „Iarăşi Evreii" (1876), vorbind despre acordarea de drepturi evreilor, autorul spune, între altele:

„Cît pentru români, egala întreptăţire a 600.000 de lipitori şi precupeţi este pentru ei o chestiune de moarte şi de viaţă şi poporul nostru cred c-ar prefera moartea repede prin sabie decît moartea lentă prin vitriol".

Iar mai departe: „Plece 99 procente în America ca să-şi cîştige acolo prin muncă productivă pîinea de toate zilele şi atunci cu cei ce vor rămîne, ne vom împăca uşor...".

„Evreii rămîn străini de rit necreştin" şi mai departe: „oriunde e teren pentru neagra speculaţie evreul e acasă" şi în sfîrşit „ei sug în mod neomenos ţările pe care au căzut ca lăcuste".

„Comentariile" din 1980 (pag. 674) justifică pur şi simplu cele de mai sus cu cuvintele: „Eminescu îşi defineşte clar poziţia în problema evreilor din România. Poetul se declară împotriva acelor evrei care speculau munca poporului român (99 procente, cum afirmă autorul. Nota noastră) şi nu şi împotriva acelora care depuneau o muncă utilă ţării (adică unu la sută. Nota noastră)".

„Comentariile" nici nu găsesc de cuviinţă să se oprească asupra enormei denaturări a adevărului din afirmaţia că în 1876 existau 600.000 evrei în România. Adevărul este că trăiau atunci circa 100.000 evrei în Moldova şi în Muntenia.

Iar din cei 600.000, 594.000 erau „lipitori" şi numai 6.000 meritau să te împaci cu ei (!).

5. În sfîrşit, la pag. 299 din articolul „Evreu şi Conferinţă" cităm: „O seminţie care cîştigă toate drepturile fără sacrificii şi muncă e cea evreiască".

Articolul fundamentează „ideologic" toate calomniile antisemite, Cît despre „Comentarii" (pag. 689) ele justifică conţinutul articolului.

Ne oprim aci. Exemplele citate sînt destul de concludente. Nu socotim deci necesar să mai cităm şi altele.

Ne exprimăm deci consternarea că este cu putinţă ca în anul 1980, în Republica Socialistă România, sub egida Academiei, să se publice asemenea materiale care incită la ură rasială, care afirmă idei de bază ale fascismului, care îndeamnă la huliganism.

Respectăm pe „luceafărul poeziei româneşti". Geniul său poetic, gîndirea sa filozofică fac parte din patrimoniul culturii universale.

Tocmai de aceea este o insultă pentru memoria sa, este o profanare a personalităţii sale, cînd se dau publicităţii asemenea articole ce le-a scris dînsul, sub influenţa deşănţatei propagande antisemite din acea vreme.

Am văzut personal, în manuscris, la un prieten, poezii pornografice scrise de M. Eminescu. Oare a trecut cuiva prin gînd să le publice?

Ştim cu toţii că soarta vitregă a lui M. Eminescu l-a făcut să-şi piardă minţile, în perioada finală a vieţii. Publică cineva cele ce a scris el în acea perioadă?

Incercările D-lui Al. Oprea (pag. 32—36) de a da o interpretare nouă ideilor xenofobe, antisemite, rasiale, din articolele cuprinse în acest volum, reuşesc doar să le dea o justificare, ceea ce e mai grav.

Girul celui mai mare poet român dat fundamentării antisemitismului, constituie atît un act periculos pentru populaţia evreiască din această ţară, cît şi unul de răspîndire a unor idei diametral opuse celor care călăuzesc România Socialistă.

Protestăm împotriva acestui fapt şi vă rugăm să supuneţi forurilor superioare de Stat şi de Partid rugămintea de a retrage din circulaţie volumul sus-amintit.

Primiţi, vă rog, încredinţarea deosebitei mele consideraţiuni,

ŞEF RABIN DR. MOSES ROSEN
PREŞEDINTELE FEDERAŢIEI COMUNITĂŢILOR
EVREIEŞTI DIN REPUBLICA SOCIALISTA

PURIM 5752

HAI SĂ MAI RÎDEM PUŢIN!

Purim e sărbătoarea umorului evreiesc. Uităm văicărelile şi evocăm prostia, neghiobia duşmanilor. Tot anul ne-am obişnuit să nu le dăm nici o atenţie. Îi lăsăm să mintă, să blesteme, să calomnieze, să ameninţe, să înjure. Nu le facem cinstea să le răspundem. Poţi polemiza cu un om civilizat, poţi discuta minuind argumente, dar nu cu ghioaga, cu pumnul, eternele arme ale antisemiţilor. Dacă am face-o, tot n-am realiza nimic, căci antisemitismul n-are logică.

O dată pe an, însă, de mii de ani încoace, îl înviem pe Haman şi ne batem joc de el. Îi facem bilanţul prostiei şi îl spînzurăm de craca nemăsuratei sale stupidităţi.

O dată pe an, de Purim, rîdem cu poftă de toţi Hamanii istoriei, glumim fără milă pe socoteala lor şi ne răzbunăm (aşa sîntem noi, „răzbunătorii"...), înecîndu-i în propriul lor ridicol. În serile acestea de Purim, le zmulgem măştile şi le rîdem în nas ticăloşilor.

Haideţi să rîdem şi noi puţin! Ni se cuvine. Destul ni s-au încreţit frunţile. Va să zică ce au făcut „neo-hamanii" din România post-ceauşistă? Au pornit-o, numai la două luni după revoluţie, cu „protocoalele înţelepţilor Sionului", prin Bucureşti. Traduse şi adnotate „up to date", adică aduse la zi.

Ei, evreii. Ei şi numai ei sînt marea nenorocire. Ei l-au ucis pe Dumnezeu. Ei beau sînge de creştin. Fîntînile din evul mediu ei le-au otrăvit. Ciuma ei au adus-o. În limbajul autohton, ei sînt „Sarsailă", „Scaraoţchi", „Aghiuţă". Ei, evreii, sînt plutocraţii care sug sîngele muncitorilor şi tot ei au adus comunismul. Că Stalin i-a omorît pe toţi evreii membri ai C.C. din Uniunea Sovietică (Zinoviev, Kamenev, Radek, Rakovski, Troţki etc.), că Hruşciov a epurat întreg aparatul de stat de evrei, că Ceauşescu n-a lăsat nici urmă de evreu, nici în C.C., nici în guvern, nici în armată, nici în justiţie, nici în aparatul ideologic etc., toate acestea nu contează; evreii au adus comunismul; nu Vişinski, cu armata sovietică, l-a impus poporului român, ci evreii.

Tot ei ştiţi ce ispravă au mai făcut? Au pus la cale omorîrea „regretatului odios".

Unde mai pui că două sute de mii de evrei sovietici au şi ocupat România, pe care o transformă într-o colonie a Israelului?

Ce caută evreii şi în Parlamentul României, pe care l-au acaparat în aşa măsură, încît greu mai găseşti în aceste organe conducătoare pe vreunul care să nu fie evreu sau, cel puţin, cu nevastă evreică? Ce caută?

Ei bine, dacă nu ştiţi, vă citează Radu din Talmud (din ăla veritabil, pe care Sinodul rabinic din 1613 l-a ascuns să nu-l vadă creştinii, nu din ăla fals, pe care îl mînuieşte Moses Rosen), care spune limpede că evreii trebuie să fie stăpînii lumii. Moses Rosen este doar discipolul lui Maimonide. Şi Maimonide spune clar (l-a citit personal, în decursul vizitei sale prieteneşti în Libia): „ucideţi pe toţi goimii şi puneţi mîna pe putere".

Ce? Nu ştiaţi că Alianţa Israelită Universală, cu al său preşedinte Crémieux, îl are ca agent pe Moses Rosen în România? Cît de ignoranţi sînteţi!

Să vă mai mire că acest teribil antiromân a inventat Holocaustul evreilor din România, că a ridicat un monument pentru nişte martiri care nici n-au existat sau, dacă au existat, bine le-a făcut cine i-a omorît!? Au tras în armata română şi şi-au primit pedeapsa.

Generalul Leoveanu, şeful Siguranţei lui Antonescu, scrie, negru pe alb, că nu-i adevărat, nici pomeneală de vreun ostaş român sau german care să fi fost măcar zgîriat, că totul n-a fost decît o provocare, că nici un evreu n-a tras cu arma. Ei şi? O fi vreo măsluire a lui Moses Rosen la mijloc.

Mai mult, el se leagă de Antonescu, care, cică, ar fi fost călăul sutelor de mii de evrei măcelăriţi la Iaşi, în Basarabia, Bucovina, Transnistria etc. A scos un volum cu 166 de documente din arhivele armatei şi poliţiei antonesciene, care aduce dovezi împotriva eroului al cărui nume îl poartă deja străzi la Oradea, la Arad, la Craiova. Ei şi? Volumul „Martiriul evreilor din România", apărut recent, nu primeşte nici un comentariu, nici măcar o dezminţire. Tăcere.

Ştiţi ce a mai făcut? L-a adus pe Elie Wiesel şi acesta şi-a permis să declare, la Iaşi (tocmai la Iaşi!), că acolo a fost un pogrom. I s-a strigat în faţă că e un mincinos, iar preşedintele scriitorilor din Sighet (unde s-a născut purtătorul Premiului Nobel) scrie, nici mai mult, nici mai puţin, că „Wiesel ar face bine să-şi taie un deget".

Schwartz Adela, originară din România şi actualmente stabilită în Israel, a fost prinsă conducînd o bandă de jefuitori ai sinagogii din Brăila. Ei au furat obiecte de cult sinagogal.

„Avem şi noi faliţii noştri", spunea Caragiale. O spunem şi noi. Avem şi noi cozi de topor. Avem şi noi hoţi şi răufăcători.

Primii care îi vestejim, primii care cerem severa lor pedepsire sîntem noi. Orice pădure are uscături şi curăţenie se cere pretutindeni.

Ce fac însă deştepţii noştri antisemiţi? Ei scriu că în spate se află tot Moses Rosen (citiţi presa antisemită din ianuarie 1992). El e capul răutăţilor, el a organizat banda ca „să-i aibă la mînă pe subordonaţii săi".

„Ce au cu băieţii noştri, de-i învaţă la rele?", termină comentariul său tălmaciul „european" al evenimentului.

Într-adevăr, aici a nimerit-o. Numai de dragul umorului, numai pentru că e Purim, îl poftim să treacă pe la Procuratura Generală, pe la procuraturile diferitelor oraşe din ţară, pe la sediile poliţiilor din cele mai multe localităţi şi să caute în sutele de dosare de profanare şi jefuire de sinagogi, de cimitire şi de alte lăcaşe sfinte evreieşti petrecute în România în ultimii 50 de ani. Nu mai vorbim de perioada antonesciană, legionară şi chiar de aceea dintre cele două războaie mondiale.

Vai, stimabile „european"! Vai, nu vei găsi decît neevrei. Ce ne facem, cum le tălmăcim pe acestea?

Simplu. Tot Moses Rosen le-a ticluit că de aia e antiromân.

„Azi e Purim, mîine nu mai e" — sună un vechi cîntec popular evreiesc.

Hai să rîdem, căci azi e ziua umorului. Repede, că trece ziua şi mîine nu mai e. Mîine ridicolul devine serios.

Noi ştim însă una şi bună. Hamanii proşti, ignoranţi, sălbatici, au acelaşi sfîrşit ca şi predecesorul lor din Cartea Esterei.

P.S. Toate citatele sînt copiate după cele apărute în respectivele publicaţii. Nu dăm note de subsol, nici numele publicaţiilor, nici ale autorilor. Ele se află la dispoziţia cititorilor, în maculatura respectivă.

PURIM ESTE FĂCUT PENTRU BUCURIE

Purim 5752. Străvechea şi atît de actuala sărbătoare a ironiei sorţilor: Haman căzînd el însuşi în plasa uneltirilor lui ucigaşe, în pofida oricărei variante a „soluţiei finale".

Şi ceea ce dă măsura adevăratelor dimensiuni afectiv-intelectuale necesare înţelegerii a ce înseamnă să simţi evreieşte este prezenţa în număr impresionant de mare, şi în acest tensionat Erev Purim, a membrilor obştii bucureştene, bărbaţi, femei şi copii, tineri şi vîrstnici, în incinta Templului Coral, pregătit să-i întîmpine cu nedezminţit optimism — în ciuda vremurilor deloc liniştitoare — împodobit cu ghirlande, lumini, Ahaşveroşi caricaturali...

După oficierea serviciului religios de Maariv, Eminenţa Sa dl Şef Rabin Moses Rosen a relevat, într-o inspirată introducere asupra semnificaţiilor acestei sărbători, numitorul comun al mai tuturor sărbătorilor noastre, miracolul salvării de la pieire, bucuria de a trăi, elementară pentru celelalte popoare, excepţională pentru noi. Ce altceva reprezintă Hanuca decît salvarea de la suprimarea dorită de Antiohus? Pesah — de la cea poruncită de Farao? Purim — de la exterminarea hotărîtă de Haman? Anul acesta, ziua precedînd Purimul, Postul Esterei, este o zi de doliu pentru poporul evreu, a arătat D-sa, doliu pentru sîngele curs la Buenos Aires, în urma atentatului terorist căruia i-au căzut victimă evrei şi neevrei, deopotrivă.

Poporul evreu a suferit atîta timp din cauza urii, iar Dumnezeu l-a ajutat să se întoarcă în Ţara Sfîntă şi să întindă o mînă vecinilor. Avraham şi cei din familia lui au săpat fîntîni pentru binele tuturor. Ceilalţi le-au astupat. Din nou, gestul perenităţii Bibliei.

Revenind la unul din laitmotivele folclorului evreiesc, la întrebarea „este Purim o sărbătoare?", Eminenţa Sa a făcut o incursiune în timp, rememorînd — cu aluzii la zi şi în limbaj actual — evenimentele petrecute la Susa, capitala Imperiului Persan, acum 2 500 de ani. Ahaşveroş dă libertăţi cetăţenilor din imperiul său; fiecare popor are dreptul să vorbească în limba sa şi să aibă cultura sa. Conducătorii evrei — face o paranteză subtil-ironică Eminenţa Sa — sînt invitaţi chiar şi la ospeţele lui Ahaşveros. Totul pare că e bine. Atunci apare Haman. Acelaşi în diferite timpuri: întruchiparea urii sălbatice, a animalităţii, a junglei. Haman e atotputernic. Toţi se prosternează în faţa lui, în afară de Mordehai Haiehudi. Mordehai Evreul se pleacă numai în faţa lui Dumnezeu. Atunci Haman decide că întreaga seminţie evreiască trebuie nimicită. „S-o nimicească, s-o ucidă, s-o dea pierzaniei s — adaugă documentul — s-o jefuiască". Jaful, a subliniat Eminenţa Sa, revenind la o istorie mult mai apropiată, a stat totdeauna la baza pogromurilor. Şi un alt aspect, din păcate, peren, evidenţiat de D-sa: politica struţului, făcută de unii evrei, cu iluzia că-şi pot face uitată „originea". Mordehai şi Ester sînt numai persane, de împrumut, deşi nu aveau de ce să le fie ruşine că sînt evrei. Ester, nepoata lui Mordehai, soţia lui Ahaşveros, înţelege aceasta abia în ceasul al 12-lea. Vestea edictului de exterminare pătrunde prin Susa. Toate popoarele rămîn consternate. „Fiindcă popoarele sînt bune, popoarele sînt doar otrăvite de unii", afirmă dintr-o adîncă convingere umanistă, cu referiri la prezent, D-sa. Din cronica citită de Ahaşveroş într-o noapte de insomnie, reiese că Mordehai i-a salvat viaţa. A primit oare vreo recompensă? Ce recompensă au primit soldaţii evrei din România care au luptat în Războiul de Independenţă de la 1877, în Războiul pentru Reîntregirea Patriei, între 1916—1918? În cimitirele evreieşti, alături de mormintele ostaşilor evrei căzuţi pe cîmpurile de bătălie, te întîmpină monumentele înălţate în memoria celor pieriţi Al Kiduş Haşem în pogromurile legionaro-fasciste de acum 50 de ani! Din nou, pagini de istorie comparată! Acum 2 500 de ani, însă, momentul de cumpănă a fost depăşit cu bine prin gestul reparator al lui Ahaşveros, datorat şi abilităţii diplomatice a Esterei.

Mulţumind tuturor, evrei şi neevrei, veniţi să celebreze salvarea noastră de la o suprimare, Eminenţa Sa a accentuat asupra calităţii de patrioţi devotaţi a evreilor din România probată faptic în decursul a peste 600 de ani de convieţuire, considerînd că are datoria sacră să prezinte opiniei publice din ţara noastră „cuvîntul păcii şi al adevărului al celui care nu poate accepta să fie calomniat".

După citirea „Cărţii Esterei", la iniţiativa Eminenţei Sale, s-a rostit un kadiş în memoria victimelor atentatului de la Buenos Aires.

„Purim este făcut pentru bucurie, este făcut pentru demascare (de aceea se poartă măşti), este făcut pentru triumful adevărului. Să avem încredere în acel «Şomer Israel» («Paznic al Israelului») care ne-a salvat întotdeauna şi să intonăm cu convingere: «Am Israel hai!» («Poporul lui Israel trăieşte!»)". Sînt cuvinte ce pot sluji drept motto inconfundabilei, cald-popularei, mult-aşteptatei de mari şi mici serbări de Purim.

Timpul trece pe nesimţite, fiindcă totdeauna clipele de desfătare sufletească par prea scurte, aeriene, inefabile, ca veselia însăşi. Să ne bucurăm...

A CÎNTA, A RÎDE, A TRĂI

A înfrunta suferinţa cu o glumă. A rîde, fiindcă rîsul e cel mai bun medicament împotriva durerii; tratament cunoscut în terapeutica iudaică de mii de ani şi aplicat cu succes pînă-n zilele noastre (cum ne asigură, de altfel, şi Neli Cobar) — iată esenţa spectacolului de Purim. Desigur, există fundalul grav al sărbătorii: apărarea demnităţii noastre naţionale, chiar dacă Holocaustul pus la

(Continuare în p. 7)

Se citeşte Meghilat Ester la Templul Coral

PURIM 5752

(Urmare din p. 6)

cale de Hamanul antic nu s-a consumat atunci. Acesta este miezul cuvîntului introductiv al Eminenței Sale la spectacolul de Purim organizat în sala de festivități din str. Popa Soare.

Dl Șef Rabin n-a uitat nici de cei care — nume de prestigiu ale artei românești — au contribuit cu harul și truda lor la reușita acestei seri de Purim : compozitori, textieri și interpreți.

„Meghilat Ester", fabulă cu morală eternă, care ne învață în fiecare an, de 14 Adar, că Hamanii se duc și Mordehai rămîne, e interpretată acum de binecunoscutul actor Corado Negreanu, în travesti-ul lui Cilibi Moise, dialogînd din vremea sa (secolul al XIX-lea) cu personajele antice din Susa, în variantă păpușărească.

E carnaval și-n seara aceasta pînă și cele mai sobre capete poartă pălăria pe-o ureche. Dacă zi de zi acești oameni bravi își asumă răspunderea pentru soarta Federației, acum savuroasele, amicalele șarje au darul să-i facă să zîmbească și să aplaude, împreună cu toți cei din sală. Mai ales dacă vocea de marcă a artistei complete Leonie Waldmann-Eliad („Cînd rebe era copilaș..."), finețea peniței — de astă dată — verbale a lui Nell Cobar („Între cer și pămînt"), farmecul, tumultul și nuanțarea expresivă ale Maiei Morgenstern („Scrie-n cărțile străvechi...") le potențează.

Uneori, optimismul aparte, sceptic-încrezător în mai bine, invincibilă calitate evreiască de a privi jumătatea plină a paharului vieții, cum ne asigură un îndrăgit musafir de Purim, actorul constănțean Fritz Braun, cu bună dispoziție molipsitoare, umorul acesta, deci, capătă accente sarcastice în înțelegerea **la zi** a noțiunii de **dibuk**, valorificată scenic, nu fără o umbră amar-melancolică, de Rudy Rosenfeld, situîndu-se pe aceeași lungime de undă cu sine însuși într-o altă parafrază ilustră, șalomalehemiană, „Halal de mine, sînt evreu !"

Nu ar fi simplu, chiar și pentru încercați maratoniști ai veseliei (Aurel Felea, Octavian Sava, Harry Negrin, Aurel Storin, Nell Cobar) să realizeze — în pofida asaltului atîtor Hamani actuali, „din țară și străinătate", cum aflăm și-n buletinele de știri — să realizeze, așadar, acea stare sufletească specifică spectacolelor de Purim, dacă verbul nu ar nunti cu melosul. Compozitori de prestigiu, ca Aurel Giroveanu, Dan Mizrahy, Edmond Deda, Laurențiu Profeta, Henry Mălineanu, oferă liantul sufletesc al spectacolului, auditoriul lepădînd, timp de aproape două ore, cîteva decenii, în freamătul melodiilor cunoscute sau în premieră.

Cilibi Moise (Corado Negreanu) comentează Purimul 5752

Și, vorbind de tinerețe spirituală, nu putem să nu ne lăsăm furați de apariția doamnei teatrului idiș din România, de simțul înnăscut al scenei evreiești dovedit o dată mai mult de Seidy Gluck, care face o mențiune la directorul restaurantului ritual, dl Alexandru Godeanu, privind liberalizarea humîntașului.

Muzica ne dăruie și simțul perspectivei prin vocile tinere, proaspete, pline de entuziasmul vîrstei al măscuțelor, de la corul „mic" de Talmud Tora (dirijor Izu Gott, la pian Anca Sonea) la cel „mare", „Șira Vezimra" (condus de același Izu Gott), prin șuvoiul impetuos al cîntecelor populare idiș, al melodiilor hasidice și al celor din actualitatea muzicală ebraică, la al căror succes contribuie, desigur, și formația muzical-instrumentală „Menora" (pianist și dirijor Gerry Podgoreanu). Nu putem încheia capitolul „glume muzicale" fără a menționa și debutul „talmudtoristului" Morgenstern jr. ! După cum nu putem concepe un spectacol cu muzică fără dans (mișcare scenică Malou Iosif), fără jocuri de lumini (Titi Constantinescu), fără tehnică de sunet (Sandu Cîlțea) și fără nevăzuta, dar subtila atotprezență în fiecare fărîmă din plămada acestui spectacol a regizorului Harry Eliad !

Aplaudăm, aplaudăm... Strădaniile colective, repetițiile în lanț, reluările perseverente de la capăt, mereu de la capăt, pentru ca în această seară frunțile să se descrețească, grijile să fie lăsate la garderobă, cenușiul să fie abolit și în locul lor să se răsfețe un evantai de culori, lumini și hohote de rîs.

Nell Cobar

Seidy Glück

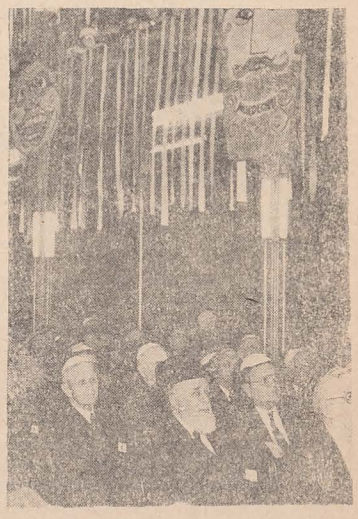

Spectacolul de Purim fascinează... În prim-plan — trei personalități pe post de spectatori : Eminența Sa dl Șef Rabin dr. Moses Rosen, Aurel Dragoș Munteanu, ambasadorul României la O.N.U. și dl Corneliu Coposu, președintele P.N.Ț.-c.d.

Nu ne rămîne decît să aducem prinosul nostru de mulțumire pentru cei ce ne-au dăruit aceste ore de terapie sufletească și nu numai — dacă ne gîndim și la prezența în capul armatei de surprize dulci-aromate de la parter (în regia dlor Alexandru Godeanu și Iacob Asael, cu concursul echipei de artiști-culinari) a generalissimului humîntaș.

Spectacolul de Purim 5752 face încă o dată dovada raportului invers proporțional între calitate și cantitate al unei obști mici, a cărei vitalitate dă măsura acelui „Am Israel hai", cîntat de glasuri de copii și de spectatori cu tîmplele cărunte.

Leonie Waldmann-Eliad

Maia Morgenstern

Rudy Rosenfeld

Fritz Braun

PURIM 5752

BOTOȘANI

Tradiționala sărbătoare de Purim i-a reunit pe membrii comunității locale în sinagoga în care s-a citit Meghilat Ester și s-a prezentat, de către copiii de la Talmud Tora, un program adecvat.

Restaurantul ritual a pregătit delicioasele humîntașn, pentru cei prezenți, dar și pentru asistații cărora li se trimite hrana caldă la domiciliu.

ORADEA

La Oradea serbarea de Purim s-a desfășurat în sala Teatrului de păpuși.

Peste 300 de persoane au răspuns la invitația adresată de Comunitate și au participat cu însuflețire la desfășurarea programului. După cuvîntul introductiv al dlui dr. Kövari Petru, președintele comunității locale, dl prim-rabin dr. Asher Ehrenfeld, de la București, a rostit predica ocazională, în care a exprimat bucuria de a se întîlni cu acest entuziast public orădean și a explicat pe larg semnificația sărbătorii și implicațiile ei actuale.

A urmat un program artistic prezentat de corul Talmud Tora, format din 45 de copii și tineri, acompaniați de orchestră, ambele formații fiind dirijate de dl Gh. Vilan.

La reușita programului au contribuit și un număr de artiști de la Teatrul de Stat din Oradea.

Festivitatea s-a bucurat de mult succes.

DOROHOI

La Sinagoga Mare din Dorohoi a fost citită Meghilat Ester, în seara zilei de 18 martie a.c.

Citirea a fost făcută de dnii Isac Zelingher și prof. Isidor Iancu.

În după-amiaza zilei de 19 martie a.c., la sediul Comunității, s-a organizat o festivitate de Purim, care a fost deschisă de către dl E. Rohrlich, secretarul comunității.

Dl profesor Isidor Iancu a dat citire unei scurte expuneri intitulate: „Sărbătoarea demnității umane și a adevărului".

A urmat servirea unei mese festive și cu dulciuri specifice acestei sărbători.

Cei prezenți au exprimat mulțumiri Eminenței Sale domnului Șef Rabin dr. Moses Rosen și dlui secretar general al F.C.E., ing. Theodor Blumenfeld, pentru tot sprijinul ce se acordă comunității noastre.

În ziua de 19 martie, la prînz, enoriașilor care iau masa la restaurantul din cadrul comunității, precum și asistaților la domiciliu (netransportabili) li s-a servit o masă adecvată sărbătorii de Purim.

E. ROHRLICH

GALAȚI

Președintele comunității gălățene, ing. I. Faust și întregul comitet de conducere al comunității s-au preocupat din timp de pregătirea serbării de Purim. Corul de Talmud Tora a repetat programul și restaurantul ritual s-a pregătit și el corespunzător.

În seara zilei de 18 martie, în sinagoga feeric luminată, într-un decor festiv, s-a citit Meghilă, cu binecuvîntările respective. A urmat un frumos program artistic, care a încîntat publicul.

ARAD

În prezența dlui Prim-Rabin dr. Ernest Neumann, serbarea de Purim s-a desfășurat cu o largă participare a publicului local. Predica ținută și corul care a interpretat cîntece tradiționale de Purim au entuziasmat auditoriul. A fost o atmosferă de adevărată sărbătoare.

TIMIȘOARA

Într-un cadru festiv, evreii din localitate și numeroși invitați au asistat la citirea Meghilei și la predica ținută de dl Prim-Rabin dr. Ernest Neumann, în care a evocat, în cuvinte inspirat, momente din trecutul îndepărtat al evreilor din regatul lui Ahașveroș, subliniind însemnătatea acestei sărbători și locul pe care evenimentele respective le ocupă în umorul popular evreiesc, învățămintele pe care le poate trage oricine se apleacă asupra istoriei.

Programul artistic, care a cuprins și o serată originală, cu reușite șarje la adresa lui Haman și a hamanilor, a făcut o deosebită impresie asupra celor prezenți.

CLUJ-NAPOCA

Casa de rugăciuni „OHEL MOȘE" din Cluj-Napoca a cunoscut o atmosferă festivă în seara de 18 martie și în dimineața de 19 martie, cînd a fost plină pînă la refuz cu enoriași și membri de familie reuniți spre a sărbători Purimul din acest an. Meghila a fost citită de președintele comunității, dl Iosif Weintraub, iar corul tineretului, sub conducerea dirijoarei Ecaterina Halmoș, a susținut un plăcut program de cîntece tradiționale evreiești adecvate evenimentului.

Duminică 22 martie, la prînz, în sala mare a Restaurantului ritual, în prezența unui numeros public format din enoriași bărbați, femei și copii, publicistul Vasile Grunea a conferențiat despre semnificația Purimului în istoria vieții evreiești, cu ample referiri la contemporaneitate.

Participanții și-au manifestat dorința ca asemenea conferințe pe teme iudaice să continue și în viitor. Următoarea conferință va avea tema: „Viața evreiască din Cluj-Napoca de la începuturi și pînă la primul război mondial", iar cea de-a treia va cuprinde perioada de pînă în zilele noastre.

Corul și cursanții de la „Talmud Tora" au prezentat un atractiv și antrenant program artistic, creînd o plăcută ambianță sărbătorească.

Restaurantul ritual a pregătit și servit și de data aceasta apreciate preparate din bucătăria tradițională evreiască.

Cu toții ne dorim, pentru anii următori, serbări de Purim cu mai mari satisfacții și în primul rînd, respectarea demnității noastre.

EMANOIL TISCHLER
secretar

PLOIEȘTI

Într-un cadru sărbătoresc, într-o atmosferă de responsabilitate și încredere în forțele binelui, un număr mare de enoriași ai obștii evreiești aparținînd Comunității din Ploiești au sărbătorit Purimul, în ziua de 19 martie a.c.

Dl. Lazăr Grünberg a citit din Meghilat Ester.

Ing. Nilu Aronovici, noul președinte al Comunității, a vorbit despre perioada istorică în care s-au petrecut evenimentele ce au marcat sărbătoarea de Purim și a comentat aspecte preluate din Meghilat Ester cu privire la „ziua în care a căzut zarul" și „un om — un evreu".

În continuare, actorul Zephi Alșec a evocat momente din activitatea artistică personală legată de sărbătoarea de Purim.

Pe un fond de muzică evreiască, au urmat momente de destindere și veselie, caracteristice pentru Purim.

COMUNICAT

În ziua de marți, 31 martie 1992, dl Șef Rabin dr. Moses Rosen a fost primit în audiență de către dl Mihail Golu, ministrul învățămîntului și științei.

Dl Șef Rabin a supus atenției dlui ministru problema introducerii în manualele școlare a subiectului „Holocaustul evreilor din Europa". Timp de o jumătate de veac, atît regimul fascist, cît și cel comunist au interzis tratarea acestui subiect, astfel că ne aflăm într-o totală ignorare, de către majoritatea poporului, a dramei căreia i-au căzut victimă șase milioane de evrei. În legătură cu aceasta, manualele școlare ar urma să trateze și problema fascismului și antisemitismului, arătînd primejdia pe care aceste doctrine ale urii primitive o constituie pentru întregul popor român.

Dl ministru Mihail Golu s-a arătat, în principiu, de acord și a promis că vor începe curînd pregătirile în vederea punerii în aplicare a propunerilor formulate de dl Șef Rabin Rosen.

Cu prilejul aceleiași întrevederi, Eminența Sa dl Șef Rabin a supus atenției dlui ministru problema dreptului pe care îl au elevii și studenții evrei din toate școlile și universitățile din țară de a respecta sărbătorile cultului mozaic și, prin urmare, de a nu fi obligați la frecventarea cursurilor școlare în acele zile.

În acest sens, dl Șef Rabin a depus o listă a sărbătorilor, cu datele respective, din cursul anului 1992.

Dl ministru a aprobat cererea.

ROMÂNIA
MINISTERUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI ȘI ȘTIINȚEI
CABINETUL MINISTRULUI

EMINENȚEI SALE DOMNULUI MOSES ROSEN
ȘEF RABINUL CULTULUI MOZAIC

La scrisoarea Dumneavoastră nr. 303/8 martie 1992, prin care solicitați ca elevii și studenții evrei să aibă dreptul de a lipsi de la cursuri în zilele de sărbătoare ale Cultului Mozaic, vă comunicăm acordul nostru în legătură cu solicitarea respectivă, în cazul elevilor, deoarece pentru studenți nu este necesar, frecvența la cursuri nefiind obligatorie.

Avînd în vedere însă numărul relativ restrîns al elevilor evrei, ministerul nostru nu poate comunica acest lucru școlilor, rămînînd ca dumneavoastră să transmiteți aprobarea noastră comunităților evreiești din țară, care să o prezinte acelor școli frecventate de elevii evrei.

MINISTRU,
MIHAIL GOLU

SCRISOARE DESCHISĂ DOMNULUI ANTON VĂTĂȘESCU

AMBASADORUL ROMÂNIEI ÎN FRANȚA

Domnule ambasador,

Ca numeroși alți cetățeni ai țării noastre, am urmărit la televiziunea națională, în ziua de 8 martie a.c., convorbirea pe care ați avut-o cu un trimis al acestei instituții. Ați apărut pe micul ecran nu ca o persoană particulară, ci ca emisar al României într-un stat reprezentativ pentru ceea ce numim „spiritul european" și pentru sistemul democratic în genere. Tocmai faptul că ne-ați vorbit în calitatea dumneavoastră oficială dă, socot, celor ce v-au ascultat dreptul de a vă judeca spusele în raport cu prestigiul și interesele țării — și aceasta nu numai în forul lor interior, ci și în mod public.

Iată de ce îmi îngădui să vă adresez, prin mijlocirea tiparului, cîteva întrebări (dictate nu atît de calitatea mea de ziarist, cît de aceea de cetățean, ca și dumneavoastră, al României). Întrebările mele se vor referi numai la declarația făcută de dumneavoastră spre sfîrșitul interviului cu privire la personajul istoric român căruia îi acordați o supremă prețuire. În răgazul de o clipă pe care vi l-ați luat pentru a răspunde reporterului, mi-am închipuit (o, sancta simplicitas!) că veți rosti numele unei personalități profund respectate azi, ca și în timpul vieții sale tragic curmate acum o jumătate de secol: N. Titulescu, gloriosul dumneavoastră înaintaș în profesiunea pe care o practicați actualmente. În secunda următoare am aflat însă că în vîrful ierarhiei intime a dumneavoastră se găsește I. Antonescu.

Modalitatea precipitată în care ziaristul și-a încheiat misiunea nu v-a dat posibilitatea să vă explicați preferința. Oricum, nu sînteți prea original prin această opțiune politico-sentimentală, domnule ambasador. O cultivă și alții, sub imperiul unei anumite nostalgii. Dar dumneavoastră, tocmai pentru că ați fost învestit cu o funcție importantă de un stat care aspiră spre democrație, nu puteți fi scutit de confruntarea cu destule nedumeriri și dureri. De aici și întrebările pe care îndrăznesc să vi le pun.

Deci:

Ce credeți despre înfrățirea lui I. Antonescu, în toamna lui 1940, cu mișcarea legionară? Ar fi fost ea posibilă fără o consonanță de „principii politice", izvorîtă dintr-un cult comun și dintr-o obediență comună față de Hitler? (Să vă amintesc că la ora cînd I. Antonescu primea defilarea „cămășilor verzi", el însuși purtînd cămașă verde, Parisul — „cel mai frumos oraș din lume", cum ați spus dumneavoastră — era desfigurat de cruta ocupație germană?)

Dacă socotiți că I. Antonescu a intrat în război alături de Hitler din dorința legitimă de a elibera teritoriile românești ocupate de sovietici, cum vă explicați că armata română nu și-a încheiat operațiunea o dată cu atingerea acestui obiectiv?

Știți că acordurile româno-germane nu prevedeau în mod expres obligația participării României în continuare la război?

Știți că I. Antonescu a fost atunci sfătuit de personalități politice de seamă să nu depășească limitele firești ale acțiunii sale militare?

Știți cîte sute de mii de ostași români au fost sacrificați orbește de I. Antonescu, în numele jurămîntului său de a rămîne pînă la capăt alături de Hitler?

Știți că mareșalul Mannerheim, aliat și el cu Hitler, a redus considerabil participarea Finlandei la război atunci cînd trupele sale au eliberat teritoriile locuite de finlandezi — și că tot el, la momentul potrivit, a întors armele împotriva naziștilor?

... Deoarece autorul acestei scrisori este evreu — un evreu născut în România, care iubește această țară, demnitatea, limba și cultura ei (și care nu permite nimănui să-i conteste, pe criterii de etnicitate, intensitatea sentimentului patriotic) — devin inevitabile și cîteva întrebări, la fel de amare, pe teme evreiești:

Considerați că I. Antonescu, deși conducător de extremă autoritate, n-a știut că serviciile sale speciale și subordonați apropiați ai săi au pus la cale — cu concursul, să admitem, al hitleriștilor — înfiorătorul pogrom de la Iași, din iunie 1941?

Știți că el a vrut să ascundă acest capitol exemplar al Holocaustului sub un comunicat care anunța executarea, pentru acte de „trădare", a „doar" cinci sute de (firește) „iuaeo-comuniști"?

Cunoașteți proporțiile tragediei exterminatoare trăite de evreii basarabeni și bucovineni, deportați din ordinul lui I. Antonescu?

Știți că au avut această soartă nu numai evreii din cele două provincii ocupate de sovietici în 1940—1941, ci și evreii din localități care nu fuseseră răpite României (Suceava, Rădăuți, Cîmpulung Moldovenesc ș.a.)?

Știți că I. Antonescu a fost cucerit de ideea aplicării și în România a „soluției finale" și că a fost nevoit să renunțe la ea atunci cînd a înțeles că evoluția războiului s-a întors radical împotriva lui Hitler (aceasta fiind explicația faptului că evreii din „vechiul regat", din Banat și sudul Transilvaniei n-au fost trimiși la Auschwitz și în Transnistria)?

... Vă pun, domnule ambasador, aceste întrebări, nu fără a mă teme de zădărnicia lor, măcar parțială. Pentru că s-ar putea ca I. Antonescu să fie — și să rămînă — idolul dumneavoastră, indiferent de gravele erori și de crimele ce i se reproșează. Întrucît, totuși, ideologicește vă plasați printre democrați, mă mai încearcă o întrebare, ultima (și nu mai puțin tristă decît celelalte): prin ce performanță (ca să nu spun: artificiu) de gîndire izbutiți să armonizați ideile dumneavoastră democratice cu adorarea unui dictator?

(Urmare din p. 1)

fiecărui conviv şi rosti, liber, o altă cuvîntare.

„Iertaţi-mă — spuse Begin — că mă abat de la regulile protocolare şi vă voi vorbi cu alte cuvinte decît acelea pe care le pregătisem. Ceea ce am auzit aici din gura Dvs. mă sileşte însă la aceasta". „Eu nu sînt în România pentru prima dată. Cînd braţul lui Hitler s-a abătut asupra Europei, noi, evreii din Polonia, am început să fugim de acolo. Am condus deci, două transporturi de refugiaţi peste frontiera cu România, spre Constanţa, de unde ei au luat drumul Palestinei. Al treilea transport — la intervenţia Angliei — a fost oprit de autorităţile române şi, după cîteva săptămîni de încercări eşuate, am fost nevoiţi să ne întoarcem la casele noastre. Din cei 2 000 de evrei care s-au întors, numai trei au rămas în viaţă. Ceilalţi au fost exterminaţi.

Fluviul Dunărea, care curge prin frumoasa Dvs. ţară, Rinul pe care l-a cîntat evreul Heine şi multe alte rîuri europene s-au umplut cu sînge evreiesc.

Ne cereţi să ajungem iar într-o astfel de situaţie, lipsiţi de apărare, pradă bunului plac ? Vreţi să dăm teritoriile noastre sfinte şi să rămînem iar pradă tuturor fiarelor ?

Nu ! Nu ! Niciodată, domnilor !"

O tăcere emoţionantă a cuprins pe ascultători. Lacrimi curgeau pe obrajii unui înalt demnitar român care se afla în faţa mea.

Begin vorbea şi gemetele martirilor se auzeau prin glasul său. Toastul său răsuna ca o rugăciune, iar statura sa se înălţa la aceea a unui Profet.

...Toastul lui Begin îmi răsună şi azi în urechi. Pornea dintr-însul clocot de revoltă, strigăt de protest şi nestrămutată voinţă de luptă. Era un toast-manifest, cum numai un Menahem Begin îl putea rosti.

LA TEMPLUL CORAL

...De la amiază, străzile adiacente Pieţei Sf. Gheorghe din Bucureşti erau blocate de puternice cordoane de miliţieni şi armată.

Veniseră la mine doi generali de la Securitate cu vreo trei zile înainte de sosirea lui Begin şi îmi ţinuseră următorul discurs :

„Domnule Şef-Rabin, daţi-ne o mînă de ajutor. Casa de oaspeţi pentru marile personalităţi se află în afara Bucureştiului. Dl. Begin refuză să folosească vreun vehicol vineri seara şi sîmbătă, căci aşa îi porunceşte religia. Ce ne facem ? Vrea neapărat să vină la Templul Coral. Pe jos, distanţa de vreo 10 kilometri nu poate să o parcurgă. Unde îl cazăm sîmbătă ?

Cum făcător de minuni nu sînt şi nici palate pentru oaspeţi n-avem în vecinătate, le-am dat singurul sfat posibil, şi anume, să-l cazeze la cel mai apropiat hotel, la „Modern" (dacă nu mă-nşel aşa se numeşte hotelul care se află pe Bd. Republicii — acum Carol I — colţ cu Armenească).

Zis şi făcut. La Securitate totul era posibil. Au evacuat frumuşel pe toţi pasagerii din hotelul amintit şi acolo Begin şi-a petrecut Şabatul.

MENAHEM BEGIN ז"ל

...Mii de persoane ocupau incinta, ambele etaje şi curtea Templului cînd Begin a păşit pragul sanctuarului central al iudaismului român.

Îl aşteptam în faţa intrării principale cu Sulul sfînt în braţe. I-am dat suprema cinstire care se poate da numai unui cap încoronat. Am pus Sefer-Tora în braţele oaspetelui şi, laolaltă, am intrat, în acordurile solemne ale corului nostru de tineret care a intonat : „Baruch Haba beşeim Haşem", „Beirachnunchem mibeit Haşem" („Fiţi binevenit, în numele lui Dumnezeu, Vă dăm binecuvîntarea din casa lui Dumnezeu").

Erau vreo o sută de băieţi şi fete, care intonau acolo, în faţa Chivotului Sfînt, cîntece de dragoste pentru Sion, Psalmi duioşi, melodii populare, în ebraică şi idiş.

Begin privea uimit, tulburat, încîntat. Nu-i venea a crede ochilor. În România comunistă tineri evrei fac să răsune cîntecul demnităţii evreieşti, al dorurilor noastre milenare. Cînd în întreg imperiul comunist nu se putea şopti măcar un cuvînt ebraic, iar nici un copil nu putea măcar să îngîne o rugă, iată că la Bucureşti se cînta „Ierusalaim şel zahav" (Ierusalimul de aur).

Begin plîngea. I-am spus atunci : „Unui alt prim-ministru al Israelului, Golda Meir, în anul 1972, cînd a intrat în acest Templu, lacrimile au început să-i curgă şiroaie. Se vede treaba — am continuat — că nu poţi să fii prim-ministru la Ierusalim pînă ce nu plîngi la Bucureşti, în Templul Coral".

În drum spre hotel, l-am condus. Spectacol unic. Străzile pustii. De o parte şi de alta mii, literalmente, mii de agenţi, pe acoperişuri, la ferestre, numai miliţieni şi soldaţi.

Iată că şi un evreu poate să fie... preţios, iar pielea sa, de tot scumpă, merită apărare.

...A doua zi dimineaţă. Mergeam împreună cu soţia mea spre Templu. Ieşind din strada Latină spre Bulevard, l-am zărit pe Begin cu întreaga sa suită, ieşind din hotel. Dinadins am încetinit pasul, ca nu cumva să creadă „măturătorii" că ne-am înţeles să ne întîlnim în drumul spre Templu. Begin şi suita se depărtau, iar noi mergeam agale şi, deodată, în clipa cînd nu se mai zărea cortegiul, apare... un alt Begin dinspre bulevardul Domniei spre Moşilor. Să vezi şi să nu crezi. Amîndoi, soţia mea şi cu mine, dacă nu eram evrei, ne-am fi crucit... Era tot cu suită, la fel de numeroasă şi măsurile de pază din jurul său erau aceleaşi.

Care o fi Begin cel adevărat ? Întrebarea aceasta mi-am pus-o cînd am intrat în Templu, la altar, îmbrăcînd haina de rugăciune (tales) lîngă mine. Am ciulit urechile să aud cum rosteşte rugăciunea. Era perfect pronunţată. Nu se putea ca „alter-ego"-ul său să fi învăţat şi ebraica şi rugăciunile.

Totuşi, relatîndu-i păţania noastră, l-am întrebat pe Begin dacă am în faţa mea pe cel autentic, sau... copia atît de bine imitată ? A rîs cu poftă şi mi-a spus : „Îţi dau un sfat. Fii prudent şi să nu mai ai încredere în mine pînă nu te convingi că nu-s... celălalt".

Cînd Begin a rostit Şema Israel, cînd glasul său a răsunat cu evlavie, cu patos şi a proclamat eternul crez iudaic, m-am convins că... „celălalt" se întorsese la serviciul său.

ŞI CE MI-A RELATAT CHIAR BEGIN

...Peste vreo două luni am fost la Ierusalim şi l-am vizitat. Mi-a vorbit despre lunga sa convorbire cu Ceauşescu, pe malul lacului Snagov, cînd s-au plimbat multe ore şi au discutat.

La un moment dat, Ceauşescu încercă să folosească următorul argument, spre a-l convinge să cedeze arabilor teritoriile, ca nu cumva să se ajungă la un război.

Ceauşescu îi spuse : „Vă daţi seama ce antisemitism se va dezlănţui în lume dacă un nou război ar izbucni, din cauza Israelului ?"

Begin, povestindu-mi întîmplarea, explică : „Era clasica încercare de şantaj. Evreul e totdeauna cel vinovat de toate relele şi, de aceea, trebuie să... cedeze. Nu i-am răspuns pe loc, pentru că ştiam deja că-i place să o lungească, să peroreze şi să nu fie întrerupt. Am aşteptat cu răbdare pînă şi-a isprăvit cuvîntarea, şi atunci i-am spus :

„Acel guvern care va îndrăzni să joace din nou cartea antisemitismului se va acoperi de ruşine şi ocară şi va atrage propriul său popor pe calea pierzaniei".

Begin îşi termină relatarea :

„Ceauşescu a tăcut şi n-a mai zis o vorbă. Ia aminte, domnule Şef-Rabin. Antisemiţilor n-ai voie să le arăţi slăbiciune. Răspunde-le, căci adevărul, dreptatea sînt de partea noastră, iar scris este : «minciuna n-are picioare»".

Aşa grăit-a Begin în 1977.

Au trecut 15 ani de atunci şi nici o clipă nu mă voi abate de la înţeleapta sa povaţă.

ÎMBRAŢIŞAREA LUI BEGIN

În acea zi de august a anului 1977... Avionul a aterizat pe o ploaie torenţială. Pe aeroport erau înşiruiţi membrii guvernului român, înalţi demnitari, iar la coada şirului se afla şi Şef-Rabinul evreilor. Rangul său protocolar era, desigur, inferior celui al celorlalte importante personalităţi venite să-l salute pe premierul Israelului.

Begin şi soţia lui coboară şi nu se opresc ; ei păşesc prin ploaie, drept înainte, pînă la capătul şirului.

Primul ministru al Israelului îmbrăţişează pe Şef-Rabinul evreilor din România. Doamna Begin procedează la fel cu soţia mea. Emoţionat pînă la lacrimi, i-am şoptit : „Îmbrăţişaţi în această clipă treizeci de mii de fraţi".

...Apoi Begin se întoarse la celălalt capăt al coloanei şi strîngerile de mîini protocolare începură după a lor ierarhică scară.

LA MONUMENTUL STRUMA

...Iar primul drum de la aeroport a fost spre... cimitirul Giurgiului. „Eroul nostru necunoscut" era monumentul ridicat în amintirea celor 769 de martiri de pe vasul „Struma", care n-au fost lăsaţi să ajungă în Ţara Sfîntă şi au fost asasinaţi, printr-o torpilă vrăjmaşă, care i-a trimis în fundul Mării Negre.

...Răsunau Psalmii şi Begin plîngea. Parcă ieri s-ar fi întîmplat tragedia, parcă copiii săi s-ar fi înecat.

La urmă, Begin rosti un KADIŞ ale cărui versete au zguduit zidurile capelei mortuare. Un KADIŞ pe care nicicînd nu-l voi uita.

ROSTUL RAŢIUNII

Raţiunea este capacitatea oamenilor de a cunoaşte, prin concepte, genul lucrurilor şi, prin legile gîndirii logice, cele mai generale raporturi dintre ele. Raţiunea ţine de puterea de abstractizare şi de generalizare a vorbirii umane. Raţiunea a fost din totdeauna deosebit de preţuită de gîndirea iudaică. Dar nu ca scop, ci ca mijloc : principalul mijloc de strunire morală a instinctelor, a emoţiilor, a pasiunilor şi a relaţiilor cu celălalt, cu semenul, mai ales, cu oropsiţii. Iudaismul a apărut ca o uriaşă luptă de umanizare a naturii dinăuntrul şi din afara omului, pentru a menţine sub controlul critic şi moral al raţiunii şi ceea ce nu e reductibil la raţiune : afectivitatea. În Biblie, omul a fost creat pentru ca lumea aceasta să poată căpăta o valoare morală. Omul nu a fost creat ca să cunoască Adevărul absolut, etern şi infinit, ci ca să folosească adevărurile relative la care a izbutit să ajungă pentru a trăi din ce în ce mai omenesc. „Noi nu mai putem să oferim sacrificiu, dar semnificaţia morală a sacrificiului nu-i deloc pierdută. Aşa cum se sacrifica animalul pe altar, putem sacrifica lui Dumnezeu animalul care este în noi..." (Edmond Fleg, La pensée juive, *1966, p. 408).*

Evreul „trăieşte existenţa umană universală şi trebuie să rămînă fidel faţă de ceea ce este în om cel mai omenesc ; ceea ce caută să fie este mai mult decît ceea ce este" (A. Abécassis, La pensée juive, *1987, p. 276).*

Li s-a reproşat evreilor că sînt prea pragmatici, că nu sînt în stare să contemple dezinteresat maiestatea ideilor pure. Vorbind despre Gherea, G. Călinescu scrie că „spiritul său e utopic, absolutist şi totuşi cu oroarea ideilor generale, a metafizicii. Speculaţia lui e practică, din ordinea sentimentului şi a politicii, pe cînd ideile generale sînt din cîmpul cunoaşterii şi caracterizează civilizaţiile îndrăgostite de valorile statornice. Gherea este incapabil, ca mulţi evrei, să contemple idei. Singura lui preocupare este schimbarea ordinii sociale. Cu această mentalitate violent practică, el nu vede în artă decît un mijloc de propagandă politică şi, cu toate că nu i s-ar putea tăgădui capacitatea emoţiei, este izbitoare la el imposibilitatea de a concepe gratuitatea artei" (G. Călinescu, Istoria literaturii române, *1941, p. 484). La sfîrşitul lucrării, vorbeşte chiar despre un „desinteres total pentru creaţia ca scop" (ibid., p. 888).*

Pe de o parte, monoteismul etic, care leagă adevărurile de valoarea lor morală, pe de altă parte, zbuciumata istorie a poporului, care nu i-a lăsat prea des răgazul contemplării calme a lumii, explică îndeajuns de ce gînditorii evrei au aşezat Binele şi, mai ales, iubirea aproapelui deasupra tuturor celorlalte valori.

HENRI WALD

A învins raţiunea...

Menahem Begin, Anwar Sadat şi Jimmy Carter îşi dau mîna, felicitîndu-se pentru succes : au fost puse bazele păcii în Orientul Apropiat

CEI CARE AU COMIS CRIME NU POT FI REABILITAȚI

SĂ VEZI ȘI SĂ NU CREZI...

„Tinerama" din 6—12 martie 1992 publică, sub titlul: „Pe cînd reabilitarea Căpitanului?" (punînd, prudent, un semn de întrebare, dezmințit de conținutul care afirmă — și nu întreabă — ideea reabilitării Căpitanului și o „argumentează") textul alăturat, pe care dorim să-l cunoască cititorii integral, spre a nu lăsa loc la vreo confuzie.

Dl Max Bănuș s-a prezentat la Eminența Sa, care i-a arătat articolul apărut. Dl Bănuș l-a citit și și-a dat cu pumnii în cap, perorînd că „habar nu are" cine a introdus în publicația d-sale acest articol și că pune la dispoziția dlui Șef Rabin o pagină întreagă spre a „răspunde". Dl Șef Rabin a replicat că nu domnia sa, ci dl Bănuș, directorul și proprietarul publicației, are cuvîntul.

„Evreul" Max Bănuș tace. N-avem voie s-o facem și noi. Ne-am adresat deci Eminenței Sale și l-am întrebat ce părere are în această problemă. Iată ce ne-a răspuns:

„Cu riscul ca bandele de huligani, agramați și mînuitori de înjurături birjărești care au invadat presa să mă eticheteze iarăși ca «antiromân», vă voi răspunde la întrebare.

E ciudat că autorul articolului e lovit de amnezie atunci cînd evocă viața «Căpitanului». Să-i amintim, deci, următoarele:

a) Codreanu și-a început cariera politică prin uciderea, cu mîna lui, în plină zi și în plin centrul orașului Iași, a prefectului Manciu.

b) Codreanu era «Căpitanu'» cînd Stelescu, camaradul său, a fost ucis cu zeci de lovituri, pe patul de spital în care se afla, în București, de către o ceată de legionari, la ordinul «Căpitanului». În timpul săvîrșirii crimei (l-au sfîrtecat cu zeci de lovituri), executanții au cîntat voios «Garda și Căpitanul»...

c) În noaptea Anului Nou 1934, I. G. Duca, șeful Partidului Liberal și prim-ministrul României, a fost ucis pe peronul gării Sinaia de către grupul «Nicadorilor», la porunca dată de către «Căpitan». Nicadorii au fost proclamați eroi ai neamului tot de același «Căpitan«. Mai e nevoie de alte «amănunte» din viața lui Codreanu, spre a întări ideea «reabilitării» sale? Spre deosebire, însă, de cealaltă campanie, tot de «reabilitare», a unui alt «erou al neamului», acela care, a ucis «doar» sute de mii de evrei, exemplele de mai sus din «faptele» lui Codreanu au ca victime români. Nici primul ministru, nici prefectul de Iași, nici «camaradul» cam n-au fost evrei.

Dar greșesc. Și celălalt «erou» a trimis la moarte sute de mii de români. Ca atare, se cam potrivesc.

Întrebarea noastră este, însă: de ce îmi cereți mie să-mi dau părerea? Oare cei care redactează revista «Tinerama» n-au nici o părere? Democrația, în concepția lor, înseamnă că paginile lor sînt deschise atît criminalilor potențiali, cît și victimelor potențiale? Spre a «armoniza», deci, profilul publicației, au venit la mine?

Aflați, așadar, de la mine că cele «două publicații» care înjură, calomniază, amenință populația evreiască nu sînt doar «două». Publicația «Tinerama», prin acest articol, riscă să devină a treia.

Dacă îmi veți răspunde că dl Bănuș e evreu, vă voi recomanda să vă amintiți de ceilalți «evrei» care, nu mai departe decît în anul trecut, au elogiat «dreptatea militară a lui Antonescu». Știți, socot și ei că «exagerăm» cînd vorbim de sutele de mii de evrei măcelăriți de «conducător». Numai mii au fost omoriți și asta se numește «dreptate militară...»

Știți, fabula lui La Fontaine «Toporul și pădurea» e mult mai veche. Midrașul nostru, de vîrstă bimilenară, o pomenește. Probabil că nici pe atunci nu ne lipseau asemenea «evrei». În fine, dacă vă miră ghilimelele vă voi răspunde că a le spune evrei, fără ghilimele, ar fi o curată profanare a memoriei sfinților noștri mucenici.

Să nu vă mire, însă, pour la bonne bouche, că, dacă nu sîntem de acord cu reabilitarea «legionarului cel bun» Codreanu, sîntem de acord, totuși, cu finalul menționatului articol, atunci cînd evocă actul al doilea al crimelor comise împotriva lui Iorga, Madgearu și a altora. Sîntem convinși că, în cealaltă lume, Codreanu și Sima se vor întîlni în același compartiment".

CE AȘTEAPTĂ CU NERĂBDARE CORNEL IVANCIUC: „PE CÎND REABILITAREA CĂPITANULUI?" (FRAGMENT)

CU CE A PĂCĂTUIT CĂPITANUL?

În primăvara anului 1919, ca o consecință a revoluției comuniste din Rusia, au loc mai multe tentative de bolșevizare a Bsarabiei și Bucovinei. Codreanu, în vîrstă de 19 ani, convoacă un grup de tineri în pădurea Jobrina de lîngă Huși și se leagă cu toții prin jurămînt de a se împotrivi cu forța penetrației comuniste. Între 10—11 februarie 1920 se declară greva generală la Regia Monopolurilor din Iași instigată de agenții și comisarii comuniști strecurați de peste Nistru. Se înlocuiește drapelul național cu cel al sovietelor. Muncitorii necomuniști, care nu consimt să se solidarizeze cu greviștii, sînt bătuți. Codreanu, cu un grup de prieteni, dau peste cap pichetele comuniste, pătrund în Regie și pun la loc tricolorul românesc. Greva eșuează. În martie 1920, are loc o nouă grevă generală la Atelierele C.F.R. — Nicolina de la Iași. Pichetele comuniste împiedică intrarea la lucru. Din nou Codreanu sparge zidul pichetelor și înalță tricolorul românesc aruncat la pămînt de comuniști. Și această grevă eșuează. În toamna anului 1920, în urma agitațiilor marxiste, Senatul Universității din Iași decide deschiderea noului curs academic, fără slujba religioasă, tradițională școlilor românești. Codreanu protestează, imploră profesorii să revină asupra acestei decizii, însă fără succes. În fața refuzului profesoral decide să intervină singur. În ziua începerii cursurilor, încuie porțile universității și înfruntă ura studenților marxiști. Pînă la urmă cedează și este bătut crunt. Dar protestul său deschide ochii profesorilor, care decid inaugurarea cursurilor la o dată ulterioară, cu slujba religioasă aferentă. În toamna anului 1923, un grup de studenți, cu Codreanu în frunte, pătrund în tipografiile ziarelor comuniste, conduse de evreul Hefter, și le provoacă stricăciuni la mașini. „Provocăm dezordini, scrie Codreanu, dar acele dezordini vor opri marea dezordine pe care o pregăteau la noi simbriașii revoluției comuniste". La cîteva luni mai tîrziu, cîțiva studenți evrei sînt bătuți. Se declară greva, cerîndu-se ameliorarea condițiilor de viață din căminele studențești, și „numerus clausus" în Universitate, adică proporția de evrei în aceste școli să păstreze proporția pe care o are această comunitate în țară.

Iată ce consemnează C. Z. Codreanu, în „Însemnări din 1934": „numerus clausus" nu mi s-a părut bun. Scopul acestei organizații trebuie să fie lupta pentru aducerea la guvernare a mișcării naționale, care va rezolva și „numerus clausus" și toate celelalte probleme, deoarece nici un guvern al partidelor politice din afara acestei mișcări nu va rezolva problema națională".

Căpitanul intră pentru a doua oară în conflict cu evreii, în 1938. Speculînd propensiunea naționalistă, uneori cu accente mai mult sau mai puțin manifest-antisemite, a lui I. C. Brătianu, A. C. Cuza și N. Iorga, creează comerțul legionar care îl va concura la modul cel mai serios pe cel evreiesc. La anul 1906, profesorul N. Iorga scria în «Neamul Românesc": „Apucați-vă de comerț. Faceți comerț ca ei". De atunci au trecut însă trei decenii, timp în care profesorul și-a modelat nu o dată impulsurile după nevoile și realitățile vremii, și acum, în noua funcție de prim-ministru, cere într-un alt editorial al său desființarea prin forță a comerțului legionar, pe care îl definește: „un simplu instrument de conspirație și de propagandă". Răspunsul, din 26 martie 1938, al lui C. Z. Codreanu, are accente de violență și este principalul mobil al viitoarei sale condamnări la moarte: „Iată ne-am apucat. Cu dor de muncă. Cînd ați văzut însă că pornim, că sîntem corecți, că sîntem capabili, că munca noastră e binecuvîntată de Dumnezeu, veniți tot voi și distrugeți acest început de comerț românesc, poate cel dintîi început serios din vremea noastră (...). Ei bine, nu mai pot. Din marginile puterilor mele omenești, cu care te-am respectat îți strig: Ești un incorect, ești un necinstit sufletește (...). Voi care ne acuzați de violență, după ce ați întrebuințat contra noastră cele mai mari violențe, împingîndu-se la disperare și păcat, voi (...) necinstiților sufletește, vă vom dovedi acum că nu vom reacționa în nici un fel, la toate provocările voastre (...) Nu veți întîmpina nici Dvs. Domnule Profesor Iorga, și nici ceilalți toți care v-ați asumat răspunderea unei sîngeroase și nedrepte opresiuni, nu numai nici o violență, ci nici măcar o opunere...".

N. Iorga cere lui A. Călinescu traducerea în instanță a Căpitanului, pentru insultă adusă unui înalt demnitar de stat. Puterile occidentale sînt totuși nemulțumite de sentință, și refuză sine die vizita lui Carol al II-lea la Paris, atîta vreme cît C. Z. Codreanu nu va fi eliminat radical.

LEGIUNEA ȘI HITLER

La 4 decembrie 1933, C. Z. Codreanu ia poziție față de I. G. Duca, șeful Partidului liberal, care acuză Garda de legături cu hitleriștii: „Citim cutremurați, în ziarele pariziene, declarațiile făcute de Duca: «Garda de Fier» este în solda hitleriștilor, guvernul Vaida e slab pentru că nu ne distruge, și că el, I. G. Duca și cu partidul său își iau angajamentul de a ne pregăti moartea, de a ne extermina. În țară, »Viitorul«, oficiosul partidului, se va năpusti asupra noastră pe baza aceloraşi argumente: «mișcare subversivă», «mișcare în solda hitleriștilor» și în contra guvernului Vaida, pe care îl va acuza de «slăbiciune», de «toleranță», față de mișcarea noastră, de «cochetărie» cu mișcarea noastră «anarhică» și «vîndută hitleriștilor».

Pînă acum n-a fost probată nici o dovadă a unei legături a Legiunii cu o putere străină, atîta vreme cît a trăit Căpitanul. În procesul de la Nürnberg Mișcarea Legionară nu a fost socotită o mișcare de tip fascist și nu a primit o sentință de condamnare, așa cum s-a întîmplat cu majoritatea grupărilor satelite fasciste. Trupele germane distrugeau, în toate țările ocupate, mișcările naționaliste, singurele capabile, de fapt, să organizeze o rezistență prelungită. Enciclopedia Britanică notează clar în capitolul consacrat țării noastre: „Demența puterii conduce Reich-ul la sacrificarea Mișcării legionare, singura formațiune politică românească consecvent filogermană, pentru avantajele economice și militare temporare".

LEGIUNEA ȘI TERORISMUL

Odată cu tragica moarte a Căpitanului, asasinat mișelește în noaptea de 29/30 noiembrie 1938, Horia Sima imprimă Legiunii un caracter pur terorist. Ceea ce se întîmplă de acum înainte, abominabilele fapte ale teroriștilor vor fi puse de comuniști tot pe seama Căpitanului. Confuzia se face deliberat, pînă în zilele noastre, și nici un istoric n-a avut bunăvoință să despartă odată apele pentru totdeauna. Declarația tatălui Căpitanului, profesorul Ion Zelea Codreanu, în procesul asasinilor de la Jilava, sub mîna cărora au căzut N. Iorga, V. Madgearu, M. Moruzov, gen. G. Marinescu, P. Voinescu, N. Rallet și încă 60 de demnitari de stat, ofițeri, subofițeri și funcționari este relevantă: „Se vede limpede că atentatele și tulburările orînduite de Sima trebuiau ca pretext acelora care puseseră la cale asasinarea Căpitanului. Se vede limpede că numai inspirarea lui Moruzov, omul Lupeascăi, putea să-l determine pe Sima, să lucreze din răspunteri la omorîrea Căpitanului, stîrnindu-i-se pofta bolnavă și satanică de a conduce el Legiunea (...). Trădarea aceasta a lui Sima, ca și trădările celorlalte ținte sfinte ale Legiunii au ruinat pînă în temelii Legiunea".

ÎNDREPTAR

În nr. 12/dec. '91, al revistei „Punct Cardinale" din Sibiu, Răzvan Codreanu spune următoarele: „Ceea ce știu generațiile mai tinere ale României despre Căpitan se reduce, din păcate, la cîteva mistificări monocorde, puse în circulație de propaganda masonică și reluate mai tîrziu, într-o certă linie de continuitate antiromânească și anticreștină, de către propaganda comunistă. Legionarismul constituie pînă astăzi marele coșmar al tuturor străinilor, trădătorilor și vînzătorilor de țară."

„Gazeta de Vest" de la Timișoara, intrată parcă în pămînt, își consacră ultimele numere fenomenului legionar. Reacțiile sînt dure, și Mircea Iorgulescu trage un disperat semnal de alarmă la BBC. Încheiem cu răspunsul redacției timișorene, la calomniosul atac rostit la BBC: „Pentru informarea dvs., D-le Mircea Iorgulescu, cei care edităm și semnăm la „Gazeta de Vest" nu sîntem legionari, sîntem studenți care, dorind să cunoaștem trecutul tineretului din țara noastră, am fost nevoiți să ne oprim cu admirație și respect asupra fenomenului legionar, asupra puterii de dăruire și suferință îndelungată prin închisori, a unor oameni persecutați pînă la exterminare, morți în gropi comune, împrăștiați pe tot cuprinsul pămîntului românesc (...). Pentru noi nu există dubiu, toate jertfele legionarilor în lupta contra comunismului au fost acte de mare dragoste închinate țării și lui Dumnezeu. Acuzîndu-i pe legionari că sînt artidemocrați, folosindu-vă pentru aceasta de argumente inventate, încercați să anulați însăși recunoașterea bolșevicilor, cum că Mișcarea Legionară a fost întotdeauna cel mai mare dușman al comunismului".

Nădăjduim din suflet că orice comentariu este de prisos.

CORNEL IVANCIUC

(Din „Tinerama", 6—12 martie 1992)

NICI HAMAN

NU VA FI REABILITAT

NICI HITLER

NICI . . . .

Recunoștință și angajare față de cei care ne apără viața și demnitatea

DOMNIEI SALE DOMNULUI
ION ILIESCU
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Respectate Domnule Președinte,

În numele Comunităților Evreiești din România, vă exprimăm adîncă recunoștință pentru declarația pe care ați făcut-o în ziua de 17 martie 1992, prin care ați înfierat energic și categoric atacurile antisemite dintr-o anumită parte a presei din țară, atacuri care iau proporții și care constituie o încercare de reînviere a fascismului în România.

Prin declarațiile Domniei Voastre, ați reamintit poporului român ce este fascismul și ce catastrofă a adus această blestemată ideologie asupra acestei țări. Ați spus lucrurilor pe nume arătînd hotărîrea Dvs. de a ne apăra onoarea, demnitatea, drepturile cetățenești și viața.

Declarația Domniei Voastre reprezintă pentru noi chezășia supremă pe care ne-o dă Patria că putem să fim liniștiți, că legile României vor pedepsi pe acei răufăcători care ne batjocoresc și ne terfelesc religia și neamul, că demnitatea noastră va fi respectată.

Vă asigurăm, respectate Domnule Președinte, că și în viitor ne vom împlini cu dragoste și devotament datoria de cetățeni loiali ai acestei țări și că, ori de cîte ori va fi nevoie, ne veți găsi cu trup și suflet în slujba României.

DR. MOSES ROSEN
ȘEF RABINUL CULTULUI MOZAIC
PREȘEDINTELE FEDERAȚIEI
COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
DIN ROMÂNIA

DOMNIEI SALE DOMNULUI
THEODOR STOLOJAN
PRIM-MINISTRU

Prea stimate Domnule Prim-Ministru,

Vă exprimăm Domniei Voastre personal, precum și întregului guvern adîncă recunoștință pentru atitudinea fermă și clară luată în ceea ce privește campania antisemită care ia proporții, în ultimul timp, în diverse organe de presă.

Sîntem convinși că declarația guvernului va fi urmată de măsuri legale energice spre a ne apăra onoarea, demnitatea și integritatea fizică de insultele, calomniile și amenințările cărora le sîntem supuși, de un timp încoace.

Sîntem cetățeni loiali și devotați ai României. Trăim aici de multe veacuri. Ne-am vărsat sîngele în repetate rînduri pentru apărarea Patriei, ne-am închinat munca și aptitudinile pentru propășirea țării. Avem dreptul să cerem ca prigoana împotriva noastră din timpul fascismului și comunismului să înceteze și să nu mai tăcem atunci cînd acest drept este încălcat.

Vă încredințăm, respectate Domnule Prim-Ministru, că și în viitor ne vom închina toate forțele pentru binele și progresul țării, așa precum au făcut-o înaintașii noștri, întotdeauna.

DR. MOSES ROSEN
ȘEF RABINUL CULTULUI MOZAIC
PREȘEDINTELE FEDERAȚIEI
COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI
DIN ROMÂNIA

COMEMORAREA TRAGEDIEI „STRUMA"

«Struma» de Mirabelle Dors Rapin — Paris
(colecția autorului) (Copyright)

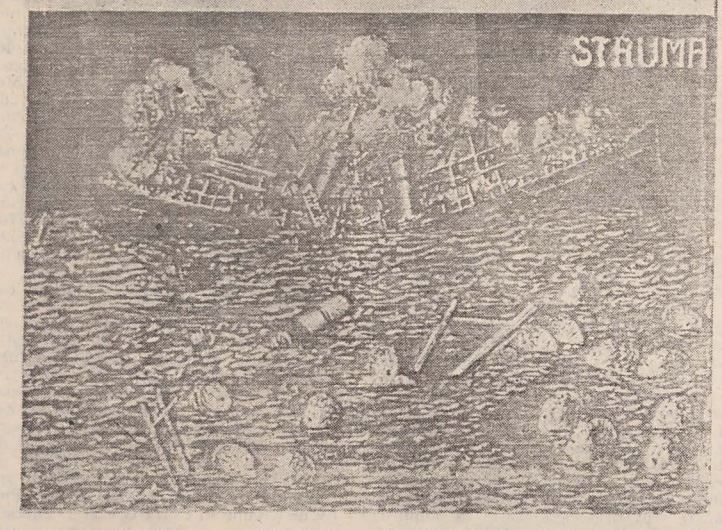

În ziua de joi, 12 martie, 7 Adar 5752, s-a oficiat la Templul Coral din București serviciul religios tradițional cu o triplă semnificație în obștea bucureșteană.

Dacă primele două: a) ziua nașterii și a morții lui Moșe Rabeinu și b) evocarea conducătorilor și funcționarilor Comunității, precum și a instituțiilor noastre de cult, cultură iudaică și asistență sînt intrate în ritualul general evreiesc, cea de-a treia este una care amintește o tragedie specifică, aparținînd iudaismului din România.

Este vorba despre cea de-a 50-a comemorare a scufundării vasului „Struma", care ducea, la 7 Adar 5702 (24.II.1942) 770 de evrei români care se refugiaseră de urgia lui Antonescu și se îndreptau spre Țara Sfîntă.

Guvernul englez, în pofida apelurilor disperate lansate, în văzul și auzul întregii lumi „civilizate", a refuzat acordarea vizei de intrare în Palestina, iar guvernul turc a refuzat debarcarea la Istanbul, unde vasul acostase.

Între 18 decembrie 1941 și 24 februarie 1942 această tragedie s-a jucat în fața întregii lumi.

În același timp, Antonescu declara că „dacă se vor întoarce, pasagerii de pe „Struma" vor fi deportați în Transnistria".

Transnistria, după cum știm, reprezenta ceea ce doctorul Filderman, cel citat de „prietenul nostru", generalul Munteanu, într-o recentă pagină din „România Mare", a calificat: „moarte, moarte, moarte". Bineînțeles că Antonescu a rămas rece la S.O.S.-urile fostului președinte al Federației Comunităților Evreiești.

La 24 februarie, 769 de martiri evrei „și-au făcut intrarea" în rîndul celor șase milioane. Ei în fundul mării, alții în cuptoare, alții în spînzurători, alții...

Eminența Sa dl Șef Rabin dr. Moses Roser în emoționanta sa predică a povestit cele întîmplate.

Citiți ziarul „Adevărul" din ziua următoare și veți afla relatată „întîmplarea" (așa o califică umanistul redactor), petrecută cam așa:

769 (de fapt 770) de evrei români au plecat în Turcia (probabil, la plimbare). Nici un cuvînt de ce au plecat, de ce s-au îmbarcat pe o epavă care oferea numai șanse de înec, de ce s-au lăsat jefuiți de ultimul ban și au preferat să fugă de deportarea în Transnistria.

Au plecat însă (fiți atenți) cu „încuviințarea autorităților românești". Ce noblețe, ce admirabilă noblețe din partea persecutorilor!

Iar la urmă, „întîmplarea" s-a terminat cu o torpilă în vas, la rugămintea guvernului englez.

Relatarea „Adevărului" este exactă. Numai că îi lipsește un pic de omenie.

VIZITE PROTOCOLARE

Excelența Sa dl Murray Feiweather, ambasadorul Canadei la București, a făcut o vizită protocolară Eminenței Sale dl Șef Rabin dr. Moses Rosen.

Întrevederea a decurs într-o atmosferă cordială.

*

Dl Moshe Melamed, director în Departamentul Europa de Est din Ministerul de Externe al Israelului, a făcut o vizită Eminenței Sale dl Șef Rabin dr. Moses Rosen.

Dl director Melamed a dorit să cunoască problemele actuale ale vieții Comunității Evreilor din România, iar Eminența Sa a făcut o succintă expunere a acestei probleme, așa cum se prezintă în momentul de față.

Întrevederea a decurs într-o atmosferă de prietenie.

FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA

REZOLUȚIE

Adunarea generală a comunităților și obștilor Federației Comunităților Evreiești din România, întrunită în ziua de 22.03.1992, la București, constată cu îngrijorare că manifestările antisemite, fasciste, propagate prin intermediul unor publicații, continuă să se întețească, fără ca autoritățile în drept să ia măsurile legale ce se impun pentru apărarea vieții și demnității populației evreiești din România.

Adunarea generală își exprimă consternarea în legătură cu faptul că, deși conducerea Federației Comunităților Evreiești din România a sesizat în scris Procuratura Generală a țării, încă în urmă cu aproape un an, aceasta nu a întreprins nimic împotriva celor care propagă idei naționalist-șovine, atițînd ura de rasă, instigînd împotriva populației evreiești.

Protestăm energic față de atitudinea Procuraturii Generale, care a refuzat să dea un răspuns scris la reclamațiile făcute de F.C.E. din România, afirmînd verbal că nu are bază legală pentru tragerea la răspundere penală a instigatorilor și propovăduitorilor antisemitismului din România, ignorînd existența art. 317 din Codul Penal.

Solicităm Parlamentului țării să adopte și legile necesare pentru ocrotirea vieții și demnității populației evreiești din această țară, în care se află de peste șase sute de ani, participînd activ la propășirea economică, precum și la dezvoltarea culturii, artei și științei, neprecupețindu-și sîngele și chiar viața în războaiele de apărare a independenței și integrității României.

În memoria eroilor și martirilor noștri, ca și în numele celor 17 000 de evrei existenți azi în România, solicităm conducerii țării și tuturor forțelor politice democratice să ia atitudine de combatere a manifestărilor antisemite, fasciste, care pun în pericol viața conaționalilor noștri, prevenind repetarea tragicelor evenimente din trecut, cărora le-au căzut victimă cetățeni onești și loiali ai patriei române, numai pentru că aparțineau etniei evreiești. Existența reală a pericolului de a se repeta tragediile din trecut afectează nu numai dreptul la viață liberă și demnă a populației evreiești, dar prejudiciază grav și nemeritat prestigiul României în lume.

Sîntem recunoscători poporului român, pe care, și în momente grele pentru noi, l-am simțit alături și ocrotitor, exprimîndu-ne încrederea că și în viitor ne vom bucura de aportul său la eradicarea manifestărilor care amenință viața și demnitatea noastră și ale copiilor noștri.

Ne socotim părtași la toate acțiunile ce vor fi întreprinse de către conducerea Federației Comunităților Evreiești din România pentru asigurarea existenței noastre demne în țara ai cărei fii loiali sîntem, în România democrată, pentru binele căreia ne rugăm și trudim zi de zi.

SUCCESE ALE PRESEI ANTISEMITE

LA IAȘI: INSCRIPȚII PROVOCATOARE

Pe soclul Monumentului Martirilor pogromului din Iași, care se află în fața Sinagogii Mari din Iași, s-au făcut, de către autori anonimi, următoarele inscripții: un gard (simbolul „Gărzii de Fier" — mișcarea hitleristă din România) și cuvintele „Rabinul minte" și „Cerem pogrom".

„Minciuna" despre care se amintește se referă la dezbaterea televizată din ziua de 23 martie 1992, la care Șef Rabinul Rosen a evocat pogromul de la Iași și cele din Basarabia și Transnistria din 1941, iar martori, români și evrei, supraviețuitori, au povestit cele petrecute. „Cerem pogrom" n-are nevoie de explicație...

Poliția din Iași a șters inscripțiile și a început cercetările.

LA BURDUJENI: PROFANAREA CIMITIRULUI EVREIESC

În cartierul Burdujeni-Suceava, răufăcători au dărîmat 16 monumente funerare din cimitirul evreiesc. Cimitirul are o vechime de peste 400 de ani. Au fost sesizate Ministerul de Interne și Poliția din Suceava.

SĂRBĂTORIREA DLUI YITZHAK KORN LA 80 DE ANI

Duminică, 1 martie 1992, ambasadorul României în Israel și doamna Radu Homescu au organizat, în localul ambasadei, sărbătorirea dlui Yitzhak Korn, președintele de onoare al Ligii de prietenie Israel—România, cu prilejul împlinirii vîrstei de 80 de ani.

Au luat parte, ca oaspeți de onoare, Eminența Sa dl Șef Rabin și dna dr. Moses Rosen.

Au participat reprezentanți ai diferitelor organizații ale evreilor originari din România și numeroși prieteni și admiratori ai sărbătoritului.

Excelența Sa dl ambasador Homescu a adresat un călduros omagiu lui Yitzhak Korn, omul care stă, de multe decenii, neabătut în slujba ideii de prietenie între Israel și România, personalitate marcantă a vieții politice și sociale din Israel, fruntaș al multor organizații mondiale evreiești.

Dl ambasador a dat citire unui mesaj special, trimis de către președintele României către sărbătorit, mesaj prin care președintele Ion Iliescu felicită călduros pe proaspătul octogenar și îi exprimă, în cuvinte călduroase și omagiale, mulțumiri pentru strădaniile și munca depuse în slujba prieteniei româno-israeliene.

Asistența a salutat, prin vii aclamații, mesajul președintelui României. A luat apoi cuvîntul Eminența Sa dl Șef Rabin, care a spus, între altele:

„În zilele acestea poporul evreu, în toate așezările sale, evocă personalitatea celui dintîi conducător evreu — Moșe, Rabinul, Învățătorul nostru.

Trăsăturile caracteristice ale acestui uriaș al gîndirii umane sînt: modestia, devotamentul și dragostea către popor, dăruirea de sine, firea de luptător neobosit, multilateralitatea preocupărilor.

Sîntem adînc recunoscători Excelenței Sale și doamnei Homescu pentru minunata lor inițiativă de a ne oferi prilejul prăznuirii unui lider evreu-român care, timp de peste o jumătate de veac, a cultivat aceste frumoase calități ale lui Moșe.

Yitzhak Korn s-a născut și și-a trăit copilăria și adolescența în Chișinăul nostru drag, spre care se îndreaptă azi, mai mult decît oricînd, năzuințele și dorurile întregului popor român.

El a fost elevul, discipolul iubit al Marelui Rabin Iehuda Leib Țirelson, Zihrono Livraha (Binecuvîntată să-i fie amintirea!), cel care a reprezentat pe cei peste 300 000 de evrei din Basarabia începutului de veac XX atît în Duma țaristă, atunci cînd această provincie era ruptă din trupul țării, cît și după Unirea cea mare, în Parlamentul României Mari.

De la Rabinul Țirelson a învățat el această specifică și puternică dublă dragoste a evreului pentru plaiurile pe care s-a născut, pentru România, precum și pentru pămîntul Făgăduinței noastre biblice, pentru Eretz Israel.

Terminîndu-și studiile juridice în cadrul Facultății de Drept din Iași, Korn se dedică, încă de pe atunci, acestor două idealuri, patriotismul românesc și sionismul activ și luptător.

Valurile de antisemitism cuzist și legionar precipită Aliaua lui Korn spre ceea ce se numea atunci Palestina și ceea ce este pămîntul părinților și strămoșilor noștri.

Din cea dintîi clipă în care calcă pe acest sfînt pămînt, el se pune în fruntea unei mișcări care face sinteza dintre ceea ce a numit un distins gînditor evreu-român, profesorul Wald, dragostea noastră către ambii noștri părinți, tatăl și

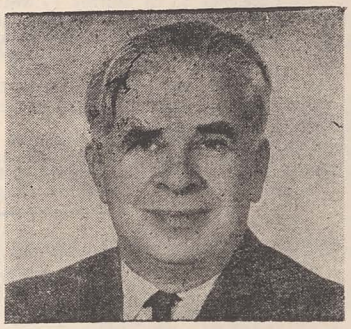

mama noastră, țara natală ale cărei frumuseți naturale, a cărei limbă dulce ne-au pătruns în suflet și în gînd și, în același timp, cetatea sacrosanctă a Ierusalimului, plaiurile biblice spre care, de mii de ani încoace, se îndreaptă toate rugile noastre.

Aceasta e Asociația de prietenie Israel-România, căreia Korn i-a închinat neobosita sa energie și alesele sale însușiri organizatorice.

Yitzhak Korn a fost ales de către poporul din Israel ca deputat în Kneset, parlamentul statului evreu, în mai multe legislaturi. El a fost și membru în guvernul Israelului, în calitate de ministru adjunct al finanțelor în cabinetul Levi Eshkol.

Zeci de ani de-a rîndul am conlucrat cu Yitzhak Korn în conducerea Congresului Mondial Evreiesc, organizație care cuprinde întregul popor evreu din Diaspora, în mijlocul căreia el se bucură de un prestigiu deosebit.

Yitzhak Korn, cu a sa nețărmurită dragoste de popor, s-a pus în fruntea unei mari mișcări mondiale pentru limba idiș, limba mamelor noastre „Mamelușn" și întreaga lume evreiască admiră activitatea sa rodnică și pe acest tărîm.

Dar cîte n-aș mai avea să evoc, vorbind despre diversele cîmpuri de activitate ale bunului și dragului meu prieten, Yitzhak Korn?

Marele Moșe, iubite sărbătorit, despre care am vorbit la începutul acestui toast, v-a fost pildă o viață întreagă. Acum, la împlinirea vîrstei de 80 de ani, continuați a-l imita.

Știți cînd a pornit Moșe la lupta cea mare a eliberării poporului său? La aceeași vîrstă — 80 de ani.

Dar Iochanan ben Zakai? Dar Rabi Akiva, la ce vîrstă credeți că s-a avîntat în prodigioasa lor muncă în slujba lui Israel? La aceeași „vîrstă a puterii", așa cum o numește nemuritorul Psalmist (Psalm 90, 10).

E adevărat, în ziua aceasta aveți motive să fiți cam îngîndurat. V-au trecut deja trei sferturi din viață, căci tot Moșe, care vă e pildă, a trăit 120 de ani.

Ei bine, pășiți în al patrulea sfert al binecuvîntatei dvs. vieți, cu elan, cu vigoare și cu pasiune, așa cum vă știm din totdeauna.

Devotata dvs. tovarășă de viață, mult admirata doamnă Clara Korn, și copiii dvs., care sînt o mîndrie a voastră și a noastră, prin locurile ce le ocupă în ierarhia socială a Israelului, precum și noi toți, prietenii și colaboratorii dvs., vă stăm alături și vă adresăm urarea să ajungeți la vîrsta lui Moșe

„AD MEA VEESRIM"

VIZITA LA F.C.E. A UNOR OBSERVATORI STRĂINI LA ALEGERILE DIN ROMÂNIA

Joi 6 februarie 1992, șase membri ai Corpului de observatori internaționali la alegerile locale din România (Terry Caroll — judecător la Curtea Supremă din comitatul King, Havard Tell — președintele Partidului Democrat din Colorado, Deborah Marding — de la Fondul Marshall, dr. Jack Summer, Michael Rottner — responsabil adjunct al Programului Industrial Național Democrat și Harry Goldberg — din Canada, președintele Institutului de consultări electorale) și-au manifestat dorința de a se întîlni cu conducerea Federației Comunităților Evreiești din România.

A avut loc, în prealabil, o manifestare a trei formații coral-instrumentale ale tinerilor noștri (corurile „Talmud Tora" și „Șira Vezimra", dirijate de Izu Gott, precum și formația „Menora", dirijată de Gery Podgoreanu). Participînd la această manifestare, oaspeții au felicitat pe membrii formațiilor și pe dirijorii lor pentru devotamentul față de viața cultural-artistică a comunității din care fac parte.

A urmat o masă de lucru în cadrul căreia oaspeții s-au informat asupra diverselor aspecte ale vieții noastre și au ținut să-și exprime admirația pentru modul cum această comunitate, mult diminuată numerice ște, își continuă cu demnitate existența în condițiile democrației instaurate în România după Revoluția din decembrie 1989.

DIN ISTORIA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI DIN ROMÂNIA

De-a lungul vremii, pînă după al doilea război mondial, puține au fost cercetările asupra trecutului minorităților naționale din România. La rîndul său, istoriografia a semnalat rar și sporadic probleme legate de conviețuirea poporului român cu aceste minorități. Un naționalism îngust a aruncat o umbră de rău augur asupra unor asemenea preocupări. Obștea evreilor din România a avut, totuși, cronicarii săi, dar uitarea și vicisitudinile timpului au risipit de mult strădaniile lor. De aceea, este acum cu atît mai necesar să se reînnoade legăturile firave ale cercetărilor de odinioară, cu atît mai mult cu cît obștea aceasta a fost printre primele care, încă în evul de mijloc, și-a adus penații în patria sa adoptivă, o dată cu învățații săi. Aici a întocmit școli și sinagogi, băi și cimitire unde să-și vegheze peste vremuri învățătura și tradiția și să-și plîngă morții. Numai cumplitele orori ale ultimei mari conflagrații au risipit o parte a acestei atît de statornice populații, silind-o la destărare.

Deși contribuția obștii evreiești la economia și cultura României nu poate fi tăgăduită, aceasta a rămas prea puțin cunoscută. Populația evreiască din România a dat țării filologi de seamă, ca Tiktin și Gaster, Șăineanu, Candrea și Graur; medici vestiți, ca Barasch, Felix și Stîncă; oameni politici luptători pentru democrație, ca: Dobrogeanu-Gherea, Mandel, Rosenthal etc. Obștea evreiască a fost prezentă la datorie, în timpul Războiului pentru Independența al României, din 1877, ca și în Războiul de Reîntregire a țării. Aceasta a fost singura dintre minoritățile naționale care, pe lîngă fiii pe care i-a trimis pe cîmpul de luptă, a organizat, în 1877, ambulanțe și spitale pentru răniți, la Cotroceni și Iași, punînd totodată la dispoziția statului român însemnate fonduri pentru înarmare și echipare în acele clipe de grea cumpănă.

De altfel, chiar din vremuri mai îndepărtate — după cum consemnează unele documente — au existat mărturii despre strădania unor elemente înaintate, ca populația evreiască să poată „petrece [...] întru toată liniștea și mulțumirea ca și toți ceilalți locuitori ai Principatului". În proclamația din 1848, forțele progresiste au înscris, prin pana înflăcărată a marelui luptător Nicolae Bălcescu, printre altele și „Emanciparea israeliților".

Noile preocupări și orientări ale istoriografiei române au explorat mereu alte sectoare ale trecutului, completîndu-se astfel zestrea istoriei naționale, cu numeroase studii despre contribuția noastră la cultura și civilizația României, aducînd totodată noi dovezi despre consecvența cu care semenii noștri au perseverat în menținerea tradiției și credinței.

GABRIEL BANU

VOCI ALE DEMOCRAȚIEI ȘI UN SEMNAL DE ALARMĂ

Presa noastră, în măsura în care se vrea democrată, trebuie să aibă o linie clară de conduită, să nu deruteze cititorii; cu alte cuvinte, să ofere ceea ce promite. O revistă care se respectă nu va pune laolaltă, de pildă, un articol favorabil legionarilor și altul în care aceștia sînt condamnați, deoarece, atunci, pe bună dreptate, cititorul va întreba: „De partea cui e publicația?". Un asemenea procedeu nu poate decît stîrni nedumerire și confuzie. Pentru mai multă transparență, să amintim că, într-un articol precedent, discutam opinia, cel puțin ciudată, a dlui Vintilă Horia (în suplimentul cultural al ziarului „Cotidianul") precum că „rușine e să fi fost comunist, nu legionar" — ca și cum ar exista un terorism bun și altul rău, ca și cum libertatea ar fi de stînga sau de dreapta! —, făcînd deci abstracție de democrație, ca soluție politică!

Pentru a fi echitabili, însă, cu „Cotidianul", tot în paginile suplimentului său cultural, au fost publicate, cam în același timp (2 dec. și 16 dec. 1991) și largi extrase din mărturiile ambasadorului elvețian la București, René de Weck, aflat în acest post între anii 1933—1945 (în selecția și prezentarea dlui Geo Șerban), din care ne îngăduim să reproducem cîteva pasaje care ne privesc. (Însemnările se referă îndeosebi la perioada 20 iunie 1939 — 5 iulie 1945). Autorul lor ar fi vrut să scrie o carte de amintiri intitulată „Zece ani în țara minciunii", căci, mărturisește cu amărăciune diplomatul elvețian, „am cunoscut destui români cumsecade și cinstiți, dar majoritatea celor care ocupau prim-planul scenei politice românești erau mitomani, canalii sau imbecili. Lipsea coloana vertebrală". (Aceasta a și facilitat ascensiunea fascismului, prin intermediul oportunismului și politicianismului).

Poziția consecvent democrată a lui René de Weck i-a permis acestuia să înțeleagă ceea ce n-au înțeles destui intelectuali, chiar străluciți — și anume nu numai că fascismul și național-socialismul sînt condamnate, ci și faptul că ele nu sînt un antidot al comunismului, că Ducele și Führerul nu sînt adversarii lui Stalin. El își exprima mirarea că observatorii, superficiali desigur, n-au văzut identitatea ori măcar echivalența fundamentală a celor trei sisteme totalitare. Și, dacă diplomatul se mira că subtilitatea unui scriitor de talia lui Gide s-a lăsat păcălită de „un camuflaj atît de grosolan", putem noi să ne mai mirăm că atîția intelectuali au mizat în politică greșit?

Dacă România acelor ani se situa, „cu ce avea ea mai bun", după opinia lui Vintilă Horia, mai curînd la dreapta, aceasta dovedește slăbiciunea democrației românești, iar nu corectitudinea poziției adoptate, așa cum vom vedea și din mărturiile unei personalități mai bine plasate pentru a privi obiectiv lucrurile.

La 18 decembrie 1940, memorialistul pune deja un diagnostic: „...masele țărănești și burgheze sînt supuse teroarei legionare, deși nu vor nici Moscova, nici Roma, nici Berlinul (în afară, bineînțeles, de imbecili și vînduți). Mișcarea legionară se înfățișează, sigur, ca o regresiune, o întoarcere la «primitivism»". Memorialistul consemnează isprăvile „de vîrf" legionare: asasinarea lui Armand Călinescu, a lui Virgil Madgearu și a lui Nicolae Iorga, unul dintre fondatorii naționalismului românesc, dar neînhămat la carul hitlerist. Acestea au fost doar capetele de serie ale unor liste din care mulți au fost uciși sau urmau să fie.

Pe acest fundal sumbru, care preluda războiul, în compania și sub comanda lui Hitler, acțiunile represive, antisemite, se înmulțeau, de la înscenări pînă la deportări și asasinate.

„Marți 21 ian. 1941: În noaptea de sîmbătă spre duminică, la ieșirea din restaurantul «București», bulevardul Take Ionescu, un ofițer boș a fost răpus cu un foc de revolver. Nu era decît un maior, mai important însă prin funcție decît prin grad. Imediat s-a zis că ucigașul e evreu. Legionarii au și fremătat de bucurie la ideea faimului pogrom pe care-l vor dezlănțui. Însă asasinul era grec, grec din Istanbul. Prin urmare, motiv de a pune în cauză Grecia și Turcia".

La 1 decembrie 1942, de Weck consemnează o discuție cu Mihai Antonescu, în cursul căreia pune în gardă guvernul asupra pregătirii unui nou pogrom antisemit. „Văzut Ică. I-am spus cu titlu absolut personal... despre oprirea deportării evreilor... Ea a impresionat favorabil cabinetul de la Washington. O reluare a persecuțiilor antisemite ar putea distruge asemenea dispoziții favorabile. Mai departe, comunic interlocutorului meu că bătrîna tipografie «Adevărul», astăzi proprietatea statului român, a tras în 20 000 de exemplare un manifest antisemit, care e o veritabilă invitare la asasinat. I-am înmînat textul respectiv; cei ce l-au redactat și imprimat îl păstrează în rezervă pentru momentul cînd se va considera oportun să declanșeze un pogrom. Pretind că acționează la ordinul sau, măcar, cu asentimentul guvernului. Revine acestuia din urmă să-și asume responsabilitățile".

La 3 dec. avem și continuarea: „...Drept urmare a demersului meu de alaltăieri pe lîngă Ică, mi se relatează că tot materialul stocat la tipografia «Adevărul» a fost transportat la Ministerul Propagandei. S-a deschis și o anchetă, nu pentru stabilirea autorilor documentelor ri-

ȚICU GOLDSTEIN

(Continuare în p. 13)

VOCI ALE DEMOCRAȚIEI ȘI UN SEMNAL DE ALARMĂ

(Urmare din p. 12)

dicate sau a persoanelor care au dat ordinele, ci ca să se depisteze cum s-a produs «scurgerea» lor în afară..."

Gestul lui René de Weck (și nu e singurul său gest !), care a reușit, poate, să prevină un pogrom, este demn de admirația noastră, iar numele lui ar merita să fie trecut printre Drepții Popoarelor. În același timp, și forțele democratice românești se străduiau — din păcate, fără prea mult succes — să frîneze excesele antisemite.

Tot din jurnalul diplomatului elvețian aflăm de o discuție purtată la 23 august 1942 între Iuliu Maniu și Ion Antonescu : „Obiectul demersului său (e vorba de Iuliu Maniu — n.n.) era de a obține, pe cît posibil, o reducere mai masivă a asistenței militare și economice asigurate de România Reich-ului, precum și încetarea persecuțiilor contra evreilor. Cu privire la primul subiect, Antonescu reînnoiește expresia încrederii sale în Germania, măcar în legătură cu frontul rus. Cît despre al doilea punct al discuției, repetă că evreii din Basarabia și Bucovina, antiromâni și bolșevizanți, și-au meritat soarta. Față de ceilalți, pare dispus a se arăta mai clement... dacă Hitler se va îndura să i-o îngăduie...".

Despre asemenea demersuri a mai apărut un articol în „Expres Magazin" (nr. 3, din 21 ian. 1992), sub semnătura lui Stelian Neagoe, unde se arată cum Iuliu Maniu strîngea material privitor la felul în care s-au făcut deportările din Basarabia și Bucovina. Teza marelui om politic român e revelatoare și merită reprodusă : „deportările au fost ordonate de germani, adoptate de guvern și urgentate de un grup restrîns de funcționari cu scopul de a-și însuși averile evreilor. Imensa majoritate a națiunii respinge însă aceste procedee barbare". Cînd miniștrii Elveției, Suediei și Turciei îi prezintă lui Maniu fotografii cu scene din jurul școlilor unde au fost strînși evreii pentru deportare, acesta destăinuie diplomaților că a intervenit la Ion Antonescu, spre a-l convinge „de rezultatele nefaste pentru țară ale acestor măsuri". Maniu amintește tuturor oamenilor politici români de gravitatea mesajelor Roosevelt-Churchill privitoare la măsurile antievreiești și citează fraza premierului britanic, care spusese că se vor adopta „sancțiuni pe care nu le-a mai cunoscut istoria pentru cei care deportează pe evrei".

Să ne întoarcem însă la jurnalul diplomatului elvețian, atît de clarvăzător. El scria, în 1941, chiar la începutul războiului, dezastruos pentru România : „Antonescu a jucat pe două cărți crezute bune : Legiunea și Germania. Evenimentele săptămînii trecute au demonstrat că primul său atu nu face doi bani. În privința celuilalt, mai devreme sau mai tîrziu, va fi făcută proba că al III-lea Reich, destinat prăbușirii totale, nu poate decît să îngroape sub ruinele sale pe toți cîți și-au pus încrederea în el. Cum a putut un om, lipsit de geniu, dar avînd bun simț, să se abandoneze unor asemenea aberații enorme ? Cînd, cum și de ce acest țăran român și-a legat soarta lui și a țării sale de șansa lui Hitler ? Pentru orice minune, o singură explicație ar fi : orgoliul nemăsurat, ambiția neînfrînată l-au orbit pe Antonescu în privința sensului real al fenomenului Hitler și i-au inspirat irezistibila dorință de a-i urma exemplul".

Iată deci că mințile lucide n-au lipsit ! Dacă poporul are nevoie de mituri, semizei și eroi, e greu de înțeles de ce preferința se îndreaptă către un dictator care i-a cerut supunere oarbă, pînă la capăt, și l-a dus la distrugere și moarte. Profitînd de împrejurările excepționale prin care trecea țara, Antonescu își arogă puteri excepționale, schimbă vechi instituții democratice cu altele noi, miniștrii devin simple marionete, se improvizează, abuziv, noi legislații discriminatorii. Cu toate diferențele de cultură, de pregătire profesională, chiar și de convingeri, nu poți să nu fii izbit de asemănarea dintre dictatori. Criticat pe față, Antonescu era în fond în stima lui Ceaușescu, care și-l luase chiar ca model de „Conducător" (hărăzit mesianic neamului !), căci totalitarismul, cultul conducătorului, disprețul față de democrație și instituțiile ei, paranoia și jusqu'au bout-ismul, adică dispoziția de a merge, cu orice preț, pînă la capăt, chiar pe un drum greșit, sacrificîndu-și propriul popor, le erau în fond comune.

Nu întîmplător, în anii dictaturii ceaușiste un Memorial Antonescu circula în cercurile superioare de partid, iar aceasta nu doar din motive antisovietice. Stilul autoritar și universal de conducere era de fapt același ! Cît privește pe evrei, Antonescu a continuat în mod ordonat — frînat ici, colo, de aliați, prin intermediul țărilor neutre și de mersul războiului, precum și de fruntașii democrați ai țării — ceea ce au început în mod haotic, și doar în propriu beneficiu, legionarii. Treaba trebuia făcută „nemțește", cu tabele, cu ordonanțe, cu confiscări „legale", la lumina zilei, cu ajutorul unei vaste legislații rasiale, și în beneficiul „tuturor". Fiecare firmă evreiască este dublată de un director român care preia „din mers" întreprinderea, jefuită „cu acte în regulă". S-au preluat mai puțin priceperea și legăturile pe bază de trudă multă, perfectate în secole și milenii. În timp s-a văzut că beneficiul imediat a fost aparent, iar paguba — de lungă durată și mare.

Evreii, care, în pofida antisemitismului, s-au integrat în economia și cultura românească și au participat la Războiul de Independență ca și la cel de Reîntregire a țării, au fost considerați, în primul rînd la dorința expresă a lui Hitler, drept străini și dușmani. După război, sub regim comunist, evreii au fost socotiți, din nou, „neloiali", fiindcă doreau să plece în Israel. Dacă evreii ar fi fost principalii beneficiari ai instaurării comunismului, cum susțin unii, se pune legitima întrebare : totusi de ce au plecat și încă în masă ? Mai întîi, o curiozitate și o ironie a istoriei. Ideologia comunistă „internaționalistă" a fost subminată chiar de politica comunistă. După o furibundă campanie antisionistă, prin demascări spectaculoase, desființarea organizațiilor sioniste, ocuparea sedîilor, confiscarea bunurilor, arestarea a sute de sioniști fruntași, la un ordin al Moscovei, care dorea să-și creeze un cap de pod în Orientul Mijlociu, peste noapte, evreii membri de partid sînt chemați, și lor, cărora li se împuiase capul cu slogane fals internaționaliste, că doar trădătorii și naționaliștii evrei pleacă, că patria lor e aici, fiindcă problema națională s-a rezolvat, li se cere acum să plece în Palestina, pentru a instaura acolo comunismul. Acest moment nu a fost de durată. Israel, din fericire, nu a devenit un satelit sovietic, iar evreii plecați în acele împrejurări dubioase au găsit ceva mai bun de făcut decît să fie agenți de legătură, dezamăgindu-i pe „expeditori", experimentul dovedindu-se un eșec. Exodul evreilor, însă, a continuat, cel puțin din trei motive : confiscările antonesciene și comuniste, ca și declasarea ocupațională tradițională au pauperizat populația evreiască ; amintirea recentă a Holocaustului și apariția antisemitismului... comunist, ceea ce părea o contradicție în termeni ; refacerea căminului evreiesc și proclamarea Statului Israel.

De ce acest sumar **remember** ? Prin segregarea abia deghizată, cu puseuri deschise ale antisemitismului comunist în cele peste patru decenii, s-a asigurat continuitatea legionaro-antonesciano-dejist-ceaușistă a regimurilor fascistoide și comuniste, pe linia naționalismului extremist, opusă marilor democrații, favorabilă izolaționismului și dezeuropenizării. Lipsa de consecvență a democrației românești din trecut, reînfiripată în prezent cu întîrzieri și compromisuri, prelungește această moștenire primejdioasă. Semnalele noastre de alarmă n-au fost, din păcate, exagerate ! Îngrijorarea noastră este acum larg împărtășită de cercurile democrate, românești și străine, căci ce altceva reprezintă concluzia cotidianului „Libération", reprodusă de „România liberă" (1 febr. 1992), sub titlul : „Naționalism-comunismul renaște în România ?" Cităm : „Potrivit lui Giles Schiller, autorul articolului, revenirea în forță a naționalism-comunismului nu e neglijabilă pentru că îi este favorabilă a patra parte din populație. Liderii acestui curent, precizează corespondentul la București al cotidianului francez, sînt Corneliu Vadim Tudor și Eugen Barbu, foști corifei zeloși ai lui Ceaușescu. De asemenea, aceștia atîtă antisemitismul și sentimentele antimaghiare, notează ziaristul francez, care afirmă că în România mai există numai 15 000 de evrei la o populație de 23 milioane, în timp ce în 1939 trăiau în România 1 milion de evrei, la o populație de 14 milioane". Cine spune că noi exagerăm pericolul renașterii național-comunismului și a antisemitismului în România, să se gîndească la surprizele posibile în alegerile din acest an. Dacă un partid ca „România Mare" va cuceri chiar numai 10% din voturi, nu va însemna aceasta un început al sfîrșitului abia înfiripatei democrații ? Să nu uităm cum a început ascensiunea la putere a lui Hitler ! Cui îi folosește cochetarea unora cu toate ideologiile ? E o iluzie stupidă încercarea de a-ți cîștiga astfel pe toți cititorii și alegătorii. Oricum, democrația și extremismul — fie acesta de dreapta sau de stînga — sînt incompatibile !

INELUL DE LOGODNĂ

Obiceiul ca mirele să pună un inel în indexul mîinii drepte al celei ce îi devine soție și să recite formula : „Iată, prin acest inel, tu îmi aparții, după legea lui Moșe și a lui Israel" constituie partea cea mai importantă a ceremonialului căsătoriei la evrei.

Care este sensul și semnificația acestui obicei ? Unde și cînd a luat naștere ? De ce se pune inelul pe arătătorul mîinii drepte, în timp ce la neevrei el se introduce pe degetul al treilea al mîinii stîngi ? Și de ce se cere ca inelul să fie din metal curat, fie aur, fie argint sau platină și nu trebuie să conțină diamante sau alte pietre prețioase ?

Referiri la acest obicei nu găsim nici în Biblie, nici în Talmud. Inelul, ca simbol al căsătoriei, era, poate, necunoscut vechilor evrei.

În timpurile biblice, soția era obținută printr-un contract oral, direct. Tatăl mirelui (sau mirele însuși) plătea pentru mireasă în bani, în natură sau prin muncă. Astfel, știm din Biblie că patriarhul Iaacov l-a slujit pe socrul său timp de 14 ani pentru privilegiul de a se căsători cu cele două fiice ale sale.

În timpurile talmudice, obiceiul obținerii unei soții prin negocieri directe a fost înlocuit prin oferirea unui dar în bani sau a oricărui alt obiect de valoare. Esențial era ca valoarea acelui obiect să fie cunoscută de logodnică pînă la data căsătoriei, însă nu există nici o precizare referitoare la inel ca mijloc de efectuare a unei căsătorii iudaice.

Inelul a început a fi utilizat în efectuarea căsătoriei iudaice la cîteva secole după perioada de încheiere a Talmudului.

Cea mai veche referire la inel apare în literatura egipteană.

În gîndirea egipteană, această idee a prins rădăcini, căpătînd valoare de simbol, așa cum în domeniul hieroglifelor cercul reprezintă eternitatea. Inelul de căsătorie a fost astfel identificat cu eternitatea.

În civilizația greacă antică, precum și în cea romană, inelele erau folosite în ceremonialul de căsătorie. Pe un astfel de inel din secolul al IV-lea înaintea erei actuale găsim entuziasta inscripție : „Aceleia care excelează nu numai în virtute și bun simț, dar și în înțelepciune".

La romani, inelul de căsătorie era confecționat din fier. Preferința pentru acest metal trebuie pusă, desigur, în legătură cu tăria și durabilitatea sa. Într-o veche scriere latină, citim : „Forma inelului este circulară, căci cercul este rotund și fără de sfîrșit, fapt extrem de important, deoarece dragostea reciprocă și afecțiunea inimii trece ca un flux circular de la unul la celălalt, neîncetat și pentru totdeauna".

Mai tîrziu exista la Roma obiceiul de a oferi soției, o dată cu inelul de căsătorie, cheile locuinței soțului, semnificînd prin aceasta că soția devine stăpîna casei soțului. A fost, de aceea, emisă ideea că în căsătoria iudaică inelul de nuntă a fost introdus ca un rezultat al legăturilor dintre Roma și iudaism.

Conform unei vechi legi rabinice, inelul de nuntă nu trebuie să fie confecționat neapărat din aur. El poate să fie argintat, sau chiar din bronz, dar nu trebuie să conțină deloc diamante sau alte pietre prețioase. Această prevedere a fost stabilită de Rabenu Tam prin secolul al XI-lea, cu scopul de a evita decepții, întrucît evaluarea inelului era făcută de femei.

Potrivit unei prevederi talmudice. „Dacă un bărbat se logodește cu o femeie, oferindu-i un obiect despre care mirele pretinde a fi de mare valoare, iar ulterior se constată că acel obiect era de mică valoare, căsătoria nu este valabilă, întrucît soția poate pretinde că, dacă ar fi știut în momentul căsătoriei că obiectul oferit e de valoare redusă, nu i-ar fi dat consimțămîntul la căsătorie".

La neevrei inelul se introduce pe degetul al treilea al mîinii stîngi a femeii. Aceasta, explică unii învățați, semnifică supunerea soției față de soț. Căci mîna dreaptă simbolizează putere, autoritate, independență, pe cînd mîna stîngă supunere și dependență.

Din diferite relatări reiese însă că aproape toate degetele ambelor mîini, inclusiv degetul gros, au fost folosite pentru purtarea inelului de nuntă. În perioada elisabetană din Anglia, inelul de nuntă era purtat pe degetul gros, după cum apare în portretele doamnelor din acel timp.

Obiceiul iudaic de a introduce inelul pe indexul mîinii drepte este privit de către unii învățați ca o aluzie la degetul lui Dumnezeu, fapt menționat de Biblie. Acest deget este numit de învățați „Etba" și Biblia afirmă că este „degetul cu care Dumnezeu l-a bătut pe Farao", dar și cel cu care a scris cele zece porunci.

Este interesant de precizat că zeii Greciei și ai Romei purtau inele tot pe acest deget, fapt care a devenit simbolul supremației divine. A fost, deci, acceptat ca inelul să fie introdus pe arătătorul mîinii drepte, socotit ca fiind, prin această funcție a lui, cel mai important.

În timpurile talmudice, probabil și ulterior, pînă prin secolul al X-lea, căsătoria se efectua în două etape. Prima se numea : „Erusin", adică logodnă, partea cea mai importantă a căsătoriei. Logodna avea un caracter hotărîtor pentru viitorul căsătoriei. Logodnica nu putea să se căsătorească cu un alt bărbat fără a divorța de logodnicul ei, iar infidelitatea era urmată de o pedeapsă foarte gravă.

În concepția legii mozaice, femeia logodită era considerată căsătorită. De aceea s-a hotărît ca inelul să fie pus în degetul viitoarei soții încă la logodnă.

A doua etapă, „Nissuin", avea loc după un interval de timp de la logodnă și consta în aducerea logodnicei în casa logodnicului. În legătură cu această a doua etapă nu sînt menționate ceremonii speciale. După secolul al X-lea s-a găsit cu cale să se efectueze ambele etape simultan. „Legămîntul" modern este, astfel, o reminiscență a vechii logodne, dar caracterul acesteia este total schimbat.

Așa se explică faptul că azi logodnicului îi este permis să-i ofere logodnicei un inel cu diamante sau alte pietre prețioase, ceea ce era interzis în vremurile talmudice.

ANUNȚ

Distribuirea azimei, făinei de azimă și băuturilor rituale pentru Pesah 5752 se face în București, prin următoarele centre :
Cal. Moșilor nr. 76 — Sinagoga Beith-Hamidraș
Str. Atena nr. 9 — Sinagoga Eșua Tova

Programul de distribuire este următorul :

Duminică	05.04.1992 orele	8—13
Luni	06.04.	8—13
Marți	07.04.	8—13
Miercuri	08.04.	8—13 și 16—18
Joi	09.04.	8—13
Vineri	10.04.	8—12
Duminică	12.04.	8—13
Luni	13.04.	8—13
Marți	14.04.	8—13
Miercuri	15.04.	8—13 și 16—18
Joi	16.04.	8—13
Vineri	17.04.	8—12

În zilele de Hol-Hamoed :

Luni	20.04.1992 orele	8—12
Marți	21.04.	8—12
Miercuri	22.04.	8—12
Joi	23.04.	8—12

Distribuirea se face în baza B.I. și a chitanțelor de plata contribuției pînă la 31 martie 1992.

PRECIZĂRI

În legătură cu distribuirea azimei pentru sărbătorile de PESAH 5752 facem următoarele precizări :

Joint-ul are în vedere ajutorarea populației evreiești aflate în nevoie în vederea păstrării prescripțiilor religioase în perioada celor 8 zile de Pesah. În acest scop ne-a trimis o cantitate de azimă pe măsura acoperirii acestor nevoi.

1 kg. de azimă este plătit de Joint cu 1,63 dolari la care se adaugă plata transportului de la Constanța la comunitățile răspindite pe teritoriul țării, precum și cheltuielile de manipulare.

Pentru a se asigura o corectă distribuire a azimei, Federația Comunităților Evreiești a hotărît ca tuturor celor peste 2 000 de asistați să li se distribuie complet gratuit cîte 3 kg. azimă de persoană.

Pentru acei asistați care iau masa la Restaurantele Rituale sau primesc masa la domiciliu se asigură în plus prin aceste restaurante cîte un kilogram de azimă.

Enoriașilor care nu au calitatea de asistați li se asigură cîte 3 kg de azimă de persoană, avînd în vedere că aceștia oferă o contribuție pentru comunități în valoare de 100 lei per kg. azimă. În acest fel întregii populații evreiești care păstrează ritualul zilelor de Pesah i se asigură cu ajutorul Joint-ului azima necesară.

Întrucît au apărut situații speciale, cum sînt diverși turiști sau vizitatori străini care doresc să-și procure azimă, s-a apreciat că ei nu au dreptul să beneficieze de ajutorul Joint-ului. Ca atare, vor plăti 500 lei pentru 1 kg azimă plus 100 lei contribuție pentru comunitate. Aceste sume se vor folosi pentru ajutorarea asistaților. Același regim se va aplica și celor care vor dori să-și procure azimă în afara nevoilor rituale.

STIMAȚI CITITORI,

Am primit, în ultimul timp, numeroase scrisori și telefoane de la cititori, care erau îngrijorați că „revista" nu apare. Am văzut în ele un semn al interesului dumneavoastră față de această revistă „veche de 36 de ani și mereu tînără", cum se exprima unul dintre corespondenți sau „un prieten drag pe care îl aștept cu nerăbdare, care mă luminează și mă îmbogățește sufletește", cum scria un altul.

Să ne explicăm :

Așa cum vă e cunoscut, revista noastră este singura publicație din țară și, după cîte știm, și din Europa, care apare, simultan, în patru limbi, dintre care două — în alfabet ebraic, greu de realizat la ora actuală în România, din punct de vedere tehnic. Acest fapt ne provoacă întîrzieri în apariție.

În speranța că explicația dată vă va ajuta să priviți cu înțelegerea cuvenită eforturile noastre de a vă oferi, totuși, o revistă bogată și agreabilă, scrisă cu probitate și cu decență, vă făgăduim să căutăm posibilități tehnice moderne, eventual cu ajutorul unor confrați din afară, care să asigure și apariția, cu punctualitate, a revistei pe care o așteptați.

*
* *

Persoanele care au achitat abonamentul pe jumătate de an (125 lei) sau pe 10 luni (200 lei) și doresc să prelungească abonamentul pe tot anul 1992 sînt rugate să trimită diferența, prin mandat poștal, pe adresa „FEDERAȚIA COMUNITĂȚILOR EVREIEȘTI, București", cod 70 478, cont la B.C.R. filiala sector III, nr. 45.10.7.062, pînă la data de 30 aprilie 1992.

În această perioadă pot face abonamente și cei ce nu le-au făcut la timpul respectiv.

Se reamintește că abonamentul pe un an întreg costă 240 de lei și se poate face la oficiile poștale (revista noastră figurează în catalogul publicațiilor la nr. 186) sau la comunitățile evreiești.

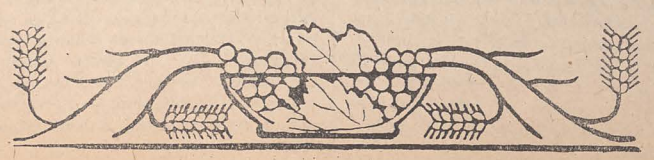

DECESE • DECESE

Inmărmuriți de durere, Beti — soție, Odette — fiică, Mirel — ginere, și întreaga familie anunță trecerea fulgerătoare în eternitate, la 12 februarie 1992, a neprețuitului lor dr. farm. SIMION CAUFMAN, președintele Comunității Evreilor din Iași.

Minunat soț, inegalabil părinte, intelectual cu o sensibilitate deosebită și o mare delicatețe sufletească, și-a închinat viața familiei și obștii ieșene, pe care a slujit-o cu toată ființa pînă în ultimele clipe. Figura lui luminoasă, de o mare blîndețe și generozitate va rămîne veșnic vie în inimile noastre în veci nemingîiate.

Calde mulțumiri celor care îi vor închina cîteva clipe de pioasă aducere aminte.

Consilierii și colaboratorii din Comunitatea Evreilor (M) Iași, anunță cu durere decesul prietenului și îndrumătorului nostru, farm. dr. CAUFMAN SIMION, președintele Comunității Evreilor (M) Iași.

Exprimăm familiei îndoliate sincerele noastre regrete, condoleanțe pentru ireparabila pierdere suferită prin dispariția celui drag. Obștea evreiască din Iași nu va uita distinsa personalitate dispărută și pe care o regretăm.

Cutremurați la aflarea știrii stingerii din viață a distinsului președinte al Comunității Evreilor din Iași, dr. SIMION CAUFMAN, Comunitatea Evreilor din Botoșani își exprimă profundul regret și adresează familiei și enoriașilor comunității din Iași întreaga compasiune.

Denise și Andrei (Elhanan) Zlota anunță, cu durere, că, la 7 martie, s-au împlinit 30 de zile de la stingerea din viață a celui ce a fost ing. ARIE ZLOTA. Fie-i memoria binecuvîntată !

Leon și Marian — soț și fiu amintesc, cu durere, că se împlinesc doi ani de la trista despărțire de soția și mama lor ISOCIANU RAȘELA, un suflet cald, sincer și bun.

Cu aceeași mare durere, soția și fiica aduc un pios omagiu memoriei scumpului lor MOSES KOHN, la împlinirea a zece ani de la deces.

Adînc îndurerați, prietenii sînt alături de familia îndoliată pentru pierderea dragului lor IOSIF SOLOMON RABINOVICI, deosebit pedagog, căruia îi păstrează o pioasă și plină de recunoștință amintire.

Cu durere anunțăm împlinirea, în ziua de 25 martie, a șase ani de la decesul scumpei noastre soții, mamă și bunică FANY JUCOVSCHI. Fanica dragă, nu te vom uita niciodată !

O caldă și pioasă amintire dragului SACHE BRAUNSTEIN, de la prietenii, adînc îndureraţi.

Readucem în memoria celor ce l-au cunoscut pe conf. dr. ȘAPIRA MORITZ, om cu calități sufletești și profesionale deosebite. Familia și prietenii.

Cu triste și duioase amintiri, evoc trecerea a 11 ani de la dureroasa dispariție (2 Nissan) de bunul meu soț WEISS ISIDOR (Jutzi). Deosebită prețuire memoriei lui. Dora.

Soția, copiii și nepoții anunță cu durere încetarea din viață a mult iubitului soț, tată și bunic APELBAUM AVRAM ȘAIE, născut la Huși, decedat la 25 februarie 1992, la Brăila.

A plecat dintre noi cea care a fost CZEBOTAR IETTI (Elsa). Îi aduc, pe această cale, un ultim omagiu familiile Solomon, Craiu, Mocanu, Evsei.

Puica și Sorin Herșcovici anunță, cu durere, încetarea din viață a iubitului lor soț și tată dr. ALFRED HERȘCOVICI, în ziua de 25 februarie 1992.

Dina — soție și familia amintesc cu durere că joi, 2 aprilie 1992, se împlinesc trei ani de la trista despărțire de i[illegible] giner ISRAEL TABACINIC, suflet si[illegible] cer și bun. Pios omagiu.

Croitoru Mendelina și Ilie — soră [illegible] cumnat, anunță cu durere că s-au scu[illegible] 30 de zile de la moartea dragului [illegible] scumpului lor farmacist doctor SIMIO[illegible] CAUFMAN, fost președinte al Comun[illegible] tății Evreilor din Iași.

Nu-l vom uita niciodată !

Frida — soție, reamintește cu durer[illegible] că, la 3 februarie 1992 (29 Șvat), s-[illegible] împlinit doi ani de la decesul soțul[illegible] drag FUCSMAN IOSIF. Binecuvînta[illegible] fie memoria lui !

Reamintim că la 13 aprilie se împl[illegible] nesc trei luni de la decesul scumpei noa[illegible] tre dr. SORANA DELEANU. Pioasă, ne[illegible] tearsă amintire. Horia — soț, Radu — fi[illegible]

La 31 ianuarie (26 Șvat), s-a implin[illegible] un an de la pierderea mamei, bunic[illegible] soacrei și surorii noastre ROZALIA (R[illegible] chel) SCHVEIGER din Cluj — Kfar-S[illegible] ba, iar la 23 februarie (19 Adar), doispr[illegible] zece ani de la pierderea tatălui, bun[illegible] cului, socrului, fratelui și cumnatul[illegible] nostru IGNAT (Nahman) SCHVEIGER.

Fie-le memoria binecuvîntată ! Pa[illegible] Edith și Leon.

Cu adîncă durere în suflet Ella — soție, Jean și Marius — copii, rude[illegible] apropiate anunță moartea fulgerătoare [illegible] iubitului lor soț și tată, NEGRU LAZĂ[illegible]

Amintire veșnică pentru bunătate[illegible] dragostea sa !

Cu nemărginită durere, familia anunț[illegible] decesul farmacistei GOLDINA (COCA) SPIRESCU. Înhumarea a avut loc l[illegible] cimitirul de rit sefard.

Familia anunță, cu aceeași durere, im[illegible] plinirea a șase ani de la decesul mul[illegible] regretatei noastre ILIE SĂLI — Tg. Neamț.

Familia Traian, Nicu și Coca Stoinescu anunță, cu durere, încetarea din viață a bunului lor prieten SHAUL CROITORU, din Israel, într-un tragic accident de circulație.

Regrete eterne.

Cu adîncă durere, Lya și Emanuel Schenker — fiică și ginere, Herold Binderer și familia Sacher — veri, anunță decesul lui BINDERER MORITZ, fost se[illegible] cretar al Comunității Evreilor din Vatra Dornei.

La 4 Nisan, se împlinesc șase ani de la decesul CHARLOTTEI EPȘTEIN, născută Iahr, din Rădăuți.

Un gînd pios pentru sufletul ei blînd și bun.

Sora

În cimitirele Comunității Evreilor din București, au fost înhumați, în trimestrul I 1992, următorii :

Fuhrman Roza (76 de ani), str. Gării de Nord nr. 2 ; Vaisler Sabina (82), str. Sf. Ion Nou nr. 1 ; Wiesner Silvia (95), Bd. Magheru nr. 43 ; Dima Ruhel Sprinița (87), Bd. Păcii nr. 19 ; Michel Lazăr (82), str. Laborator nr. 130—132 ; Silberstein Ernestina (83), Bd. Magheru nr. 32—36 ; Marcovici Ida (80), str. M. Eminescu nr. 8 A ; Klein Nicolae (80) — din Satu Mare, str. Partizanilor nr. 9 ; Munteanu (Sabetai) Bertha (94), Intr. Lemnea nr. 4 ; Dracea Sima Liuba (79), str. Sibiu nr. 9 ; Iacobescu Sura Feighe (88), str. Cuza Vodă nr. 158 ; Farchi Ernestina (86), Calea Călărașilor nr. 1—3 ; Rozenzweig Leon (63), Aleea Parva nr. 6 ; Cușnir Mihailovici Clara (89), Bd. Primăverii nr. 3 ; Lerner Evelin (84) ; Herșcovici Libe (85) ; Herșcovici Ruhla (90) ; Littman Betty (92), Cămin „Amalia și Șef Rabin dr. Moses Rosen" ; Mahler Beatrice (86), str. Ion Ghica nr. 3 ; Deleanu Sorana (73), Calea Victoriei nr. 103 ; Lupu Bernard (84), str. Peștera Dîmbovicioara ; Szolossy Peva (83), str. Emil Bodnăraș nr. 45 ; Cohn Samy (86), str. Solstițiului nr. 9 ; Knoll Bernard (79) — din Bacău, str. Ghiocei-lor nr. 2 ; Witzling Ana (89), Cămin „Martin Bâluș" ; David Heinrich (60), str. Ferentari nr. 72 ; Muller Pepi (90), str. Toamnei nr. 96 ; Vigdorovici Clara (81), Calea Floreasca nr. 120 ; Hortopeanu Mircea (61), str. Popa Soare nr. 16 A ; Segal Lucian (59), Bd. 1 Decembrie 1918 nr. 25 ; Grimberg Nathan (85), str. Luică nr. 31 ; Scherman Mihel (95), str. Ornamentului nr. 1 ; Gancz Francisk (88), Aleea Lunca Bradului nr. 1 A.

REVISTA CULTULUI MOZAIC

PREŞEDINTELE STATULUI ISRAEL, CHAIM HERZOG, L-A PRIMIT PE EMINENŢA SA ŞEF RABIN DR. MOSES ROSEN

Dl Chaim Herzog, preşedintele Statului Israel, l-a primit în audienţă pe dl dr. Moses Rosen, Şef Rabinul Cultului Mozaic şi preşedintele Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România.

Intrevederea a decurs într-o atmosferă de caldă cordialitate.

Şeful Statului Israel a ascultat o expunere a Şef Rabinului în legătură cu situaţia actuală a comunităţilor evreieşti din România şi cu problemele la ordinea zilei.

Dl preşedinte Herzog şi-a exprimat satisfacţia în legătură cu activitatea Federaţiei Comunităţilor Evreieşti din România şi l-a rugat pe dl Şef Rabin să transmită preşedintelui României şi poporului român un mesaj de simpatie şi urări de mult succes.

ULTIMA SOLUŢIE

Dezbaterea televizată din seara de luni, 23 martie a.c., pe tema Semit-Antisemit, *a fost apreciată în comentariile consecutive din presă drept un eşec de proporţii. Nu am nici un argument şi nici un motiv să combat o asemenea afirmaţie, însă, în acelaşi timp, cred că dezbaterea în discuţie a demonstrat cel puţin foarte clar, pentru toată lumea, că cercetările româneşti asupra unui subiect dintre cele mai delicate din istoria recentă a României au parvenit pînă astăzi la rezultate egale cu zero. Nici măcar nu se poate spune că ar bate pasul pe loc, pentru că nu se poate bate pasul pe loc într-o cîrjă şi într-o proteză. Situaţia îi exonerează pe Mihai Tatulici şi pe Cornel Nistorescu de orice răspundere a eşecului amintit. În schimb, istoricii de pe Dîmboviţa nu mai au nici o scuză.*

Desigur, nu este deosebit de plăcut să ţi se arunce în faţă acuze de genocid şi masacre. Totuşi, cum reacţionăm? Putem să nu fim de acord cu opiniile d-lui Jean Ancel, dar e absurd să-l combatem luîndu-l peste picior. Ceea ce spune domnia sa se întemeiază pe o masă imensă de documente, nu numai româneşti, pe care le-a şi publicat. Unde sînt documentele pe temeiul cărora vorbesc adversarii săi? Nimeni nu s-a învrednicit să le scoată pînă azi din arhive şi să le ordoneze într-un corp coerent şi revelator. Cu acelaşi prilej, dr. Jean Ancel a mai emis şi o aserţiune care merită toată stima, şi cu valoare mai generală, nu numai pentru disputa de luni: istoria românilor trebuie s-o scrie românii. Însă, din păcate, această istorie este încă departe de a se fi împlinit, aşa cum o dorim toţi.

De fapt, problema nici nu se pune în termeni contradictorii. Nu este vorba de a se combate o colecţie de documente prin altă colecţie de documente, pentru că nu se poate nega ceva ce a existat. Chestiunea de fond constă în faptul că pe trăgaciul unei carabine care a ucis un evreu la Iaşi sau la Dorohoi, în Basarabia sau în Transnistria a apăsat un deget anume, nu puteau apăsa toate degetele unui popor.

Dacă nu am izbutit să lămurim pînă astăzi această problemă elementară — definirea exactă şi fără echivoc a cercului de culpabili —, esenţială în ce ne priveşte, să nu căutăm vinovaţii la Yad Vashem sau la Templul Coral de la Bucureşti.

MIHAI PELIN

(Din ziarul „Viitorul românesc", 27 martie 1992)

THE LAST SOLUTION

The debate telecasted on Monday evening, 23rd March c.Y., on the subject "Semite-Antisemite", has been appreciated by the consecutive press comments as a great failure. I have no argument nor reason to fight back such an affirmation, but, at the same time, I think that the debate in question has at least demonstrated, very clearly to everybody that the Romanian researches in one of the most delicate subjects in Romania's recent history, have come, up to now, to results equal to zero. It can't be even said that they beat time, as you cannot beat time in a crutch and prosthesis. The situation exonerates both Mihai Tatulici and Cornel Nistorescu of any responsibility for the mentioned failure. But there is no excuse for the historians on the Dimbovitza.

Of course, it is not very pleasant to be openly accused of genocide and massacre. Nevertheless, how do we react? We might not agree with Mr Jean Ancel's opinions, but it is absurd to fight him back by mocking him. What he says is based on an immense number of documents, not only Romanian ones, which he had also published. Where are the documents to support what his opponants say? No one has deigned to take them out of the archives and to put them into a coherent and revealing frame. On the same occasion, Dr. Jean Ancel made an assertion which deserves high esteem, and has great value not only for the Monday dispute: the history of the Romanians is to be written by Romanians only. But, unfortunately, this history is still far from being fulfilled, the way we all wish.

In fact, this matter is not to be discussed in contradictory terms. It is not the question of fighting back a collection of documents by another collection of documents, as it is impossible to deny what was once. The essence of the problem resides in the fact that the trigger of the gun which killed a Jew in Jassy or Dorohoi, Bessarabia or Transnistria was pulled by a certain finger, not all the fingers of a nation could pull it.

If up to now we have been unable to clarify this elementary problem, the exact and undoubtful determination of the guilty group — the main thing for us, we should not look for the guilty at Yad Vashem or the Bucharest Choral Temple.

MIHAI PELIN

(From the "Viitorul Românesc" Newspaper, 1992, March 27)

JOURNAL OF THE ROMANIAN JEWS

The President of the State of Israel Receives the Chief Rabbi

Recently, Dr. Moses Rosen, Chief Rabbi and President of the Federation of the Jewish Communities in Romania, was received in audience by Chaim Herzog, President of the State of Israel.

The meeting took place in a warm and cordial atmosphere.

The Chief Rabbi presented a short account of the actual situation of the Jewish Communities in Romania and of the problems they are confronted with.

President Herzog expressed his satisfaction concerning the activity of the Federation of the Jewish Communities in Romania and asked the Chief Rabbi to convey to the President of Romania and to the Romanian people his wishes of goodwill and success.

YITZHAK KORN'S ANNIVERSARY

On Sunday, March 1, 1992, the Ambassador of Romania to Israel, Mr Radu Homescu, organised a festivity in the building of the Embassy to mark the 80th anniversary of Mr Yitzhak Korn, Honorary President of the Israel-Romania Friendship League.

His Eminence, the Chief Rabbi and Mrs Dr Moses Rosen were guests of honour.

The celebration was also attended by different organizations of the Jews originally from Romania and by many friends and admirers of the fêted person.

His Excellency, Ambassador Homescu paid a warm homage to Yitzhak Korn, the man who, for many decades, has been serving steadfastly the idea of friendship between Israel and Romania. He is also an outstanding personality of the political and social life in Israel, and a leader of many world Jewish organizations.

The Ambassador read a special message conveyed by the President of Romania. In his message Mr Ion Iliescu congratulates Mr Korn warmly on his 80th anniversary and gives a high appreciation to his endeavours and work in the service of the Romanian-Israelite friendship.

The audience welcomed with acclamations the message of the President of Romania.

Then, His Eminence, the Chief Rabbi, took the floor and said among other things:

"During these days, the Jewish people throughout the world recalls the personality of the first Jewish leader — MOSHE RABEINU, Our Teacher.

"The basic features of this giant figure of the human thinking were: humility, devotion and love for the people, selfgiving, the character of a steadfast fighter, the multiplicity of his preoccupations.

"We are deeply grateful to His Excellency and Mrs Homescu for their marvelous initiative they have taken in offering to us the opportunity to celebrate a Romanian Jewish leader who, for over half a century has nurtured these beautiful qualities of Moshe.

"Yitzhak Korn was born and lived his childhood and adolescence in our beloved Chishinew, a place that has become, more than ever before, the aim of the aspirations and longings of the whole Romanian people.

"He was the pupil, the beloved disciple of the great Rabbi Ichuda Leib Tzirelson, ZIHRONO LIVRAHA (Blessed be his memory!), who represented the over 300,000 Jews from Bessarabia both in the Tzarist Duma, at the turn of the 20th century, when this province was torn away from the body of the country, and after the great union, in the Parliament of the Greater Romania.

"It was from Rabbi Tzirelson that he learnt this specific and powerful twofold love of the Jew for the place where he was born, for Romania, as well as for the land of our biblical Promise, for Eretz Israel.

"Korn finished his studies in law at the Law Faculty in Jassy, and ever since he has dedicated himself to these two ideals: the Romanian patriotism and active and struggling Sionism.

"The waves of Cuzist and Legionar antisemitism precipitate Korn's Alia for what was then called Palestine, the land of our fathers and forefathers.

"From the very first moment of his arrival on this holy land, he placed himself at the head of a movement which made a synthesis between, what a distinguished Romanian-Jewish thinker, Prof. Wald called our love toward our both parents, our father and mother, the native country whose natural beauties and sweet language penetrated our soul and thought and, at the same time, the holy city of Jerusalem, with its biblical realms and toward which, for thousands of years, our prayers have been directed.

"This is the Association for Friendship between Israel and Romania. It was to this association that Korn dedicated his abundant energy and special organisational capabilities.

"Yitzhak Korn was elected by the people of Israel as a deputy in the Kneset, the Parliament of the Jewish State, during several legislatures. He was also a member of the Government of Israel, carrying out duties as Finance Deputy Minister in Levi Eshkol's Cabinet.

"For several decades, I worked together with Yitzhak Korn in the leadership of the World Jewish Congress. This is a organization holding together, the whole Jewish people in the Diaspora, and he enjoys in its midst a special prestige.

"Due to his unbounded love for the people, Yitzhak Korn headed the generous movement in favour of the Yiddish language, our mothers' language "Mamelushn" and the whole Jewish world admires his fruitful activity in this field.

"How many other things I'd like to recall when speaking about the diverse fields of activities carried out by my good and beloved friend, Yitzhak Korn

"The great Moshe, beloved feted person, of whom I spoke at the beginning of my toast, was a life-long example for you. Now, when you reach the age of 80, do continue in imitating him.

"Do you know when Moshe began the great struggle for the liberation of his people? He was the same age; 80 years old!

"What about Jochanan ben Zakai? What about Rabbi Akiva? At what age do you think that they launched themselves in their prodigious work in the service of Israel? It was this "age of power" as the immortal Psalmist calls it (Psalm 90, 10).

"It is true. You have reasons to be rather thoughtful today. You passed already three quarters of your life, because Moshe, who is your example, lived for 120 years.

"Well, you step now into the fourth quarter of your blessed life full of enthusiasm, vigour and passion, as we have always come to know you.

"Your devoted partner of life, Mrs Korn a lady whom we greatly admire, and your children, who are your pride and ours, due to the positions they hold in the social hierarchy of Israel, as well as all of us, friends and fellow-workers, stick to your side and wish you to reach Moshe's age.

AD MEA VEESRIM!"

JOURNAL OF THE ROMANIAN JEWS

The President Ion Iliescu Received a Delegation of the Federation of Jewish Communities

The President of Romania Ion Iliescu, met with a delegation of the Federation of Jewish Communities in Romania, leaded by Chief Rabbi Rosen. The Ambassador of Romania to U. N. Munteanu (who is Jew himself) was a member of this delegation. The other members of this delegation were: Professor Dr. N. Cajal — Vice-president of the Romanian Academy, Professor Dr Ovid S. Crohmălniceanu — writer, Eng. Theodor Blumenfeld — Secretary General of our Federation, and Radu F. Alexandru, writer and journalist.

The delegation complained against the anti-Semitic attacks of many newspapers which are uttering racial hatred, calumnies, insults, and menaces against the Jews and their religion.

A special important protest was against a lynch campaign against Chief Rabbi Rosen and repeated tentatives to assassinate him.

The delegation protested against the General Attorney, who did not give any answer to the request of the Federation in May .1991, to open a justice case against some of the authors. Despite the fact that the Romanian Law is clear giving possibilities to punish such agitations.

President Iliescu answered that he is very worried by these facts which are simptoms of a tentative of revival of fascism and assured the delegation that the Romanian people will not tolerate the anti-Semitic poison which is a real danger for Romania.

President Iliescu answered the delegation that the General Attorney will fulfil his duty for to give the Jewish population the feeling that her dignity, civil rights and personal security will be respected.

STATEMENT BY PRESIDENT ION ILIESCU ON ANTISEMITIC MANIFESTATIONS

I express my whole disapproval of and condemn the antisemitic manifestations perpetrated by some publications like: "Europa", "Romania Mare", "Gazeta de Vest" and others. I consider that these outbursts, these manifestations offend not only the Jewish Religion, the Jewish Community, but also the Romanian people and Romania. They are detrimental to the image of our country abroad, to the image of the Romanian people who is a tolerant people, who has never assimilated and has always rejected extremist manifestations of any kind, chauvinistic manifestations, hatred, violence. It is an attempt to bring back Fascism under different forms into the Romanian life. I am amazed to find out that "Gazeta de Vest" makes an apology of the Legionary movement and its Captain, Zelea Codreanu. Maybe, the younger generation does not have a clear image of what Fascism, the Legionary movement in Romania represented. I experienced the Legionary rebellion in 1941 and I know what it meant for the Romanian people, for the country. The Captain of the Legionary movement, Zelea Codreanu, made his entrance in the Romanian political life through a murder — that of the Prefect of Jassy, Manciu. It seems to me that any attempt to restore such a movement and such hateful characters in the history of our people, represents an assault upon the democracy we want to build in Romania. That is why I express my indignation, my protest against such manifestations and I deem it necessary that all the democratic forces in the country should strike back at them, and the state bodies, the magistracy, the Justice should enforce the law in order to choke in the craddle such attempts to revive in one way or another, the Legionary movement, the Fascism, which can do nothing but to undermine our democratic development.

A HISTORICAL T.V. EVENT

In June 1991, fifty years since the Holocaust of the Jews in Romania were commemorated in Bucharest and Jassy. The commemoration prompted a violent campain from the part of the antisemitic press in Romania against Chief Rabbi Rosen and Elie Wiesel. This campain denied the Holocaust and accused the above-rementioned people that "they rendered guilty" the Romanian people.

All this happened even though the whole commemoration underlined that the guilt rests with the Fascist dictator Antonescu who ordered the killings of hundreds of thousand Jews and it stressed the difference between him and the Romanian people who, in its overwhelming majority, was not guilty for the crimes committed.

Recently, Cornel Nistorescu, Director of the "Express" Magazine got in touch with the Romanian Television and asked for a live debate on the subject of "antisemitism".

His request was approved and the debate took place on 23rd March 1992, with the participation of Chief Rabbi and Dr Jean Ancel, author of eleven volumes presenting documents of the Holocaust of the Jews in Romania, on behalf of the "Yad Vashem" Institute in Jerusalem, on the one hand, and Ilie Neacşu, Director of the antisemitic paper "Europa", and Radu Theodoru, Vicepresident of the antisemitic party "Romania Mare", on the other.

In his introductory speech, His Eminence pointed out that he did not come to have a discussion with the representatives of the magazines "Europa" and "Romania Mare". He read a list of 19 trivial insults perpetrated by "Europa" against him in one article only.

The Chief Rabbi said that several Jewish and non-Jewish friends advised him against participating in this debate. The Jews are afraid. The Chief Rabbi continued: "I understand them. They have sufficient reasons to be afraid. They fear a trap or a provocation. They had too many bitter experiences in order to trust a debate with such "partners", as those in front of us. On the other hand, my friends thought that the Chief Rabbi of the Jewish Faith should not conserve with such "interlocutors".

"Nevertheless, I accepted, but not to have a discussion or a debate. It is my holy duty to use this opportunity in order to communicate to the Romanian people, who should find the truth that was hushed down by the Fascists, by the Communists, and even by a certain part of the press in our democracy.

"I have a good opinion of the Romanian people, and it makes me hope that, once conditions for a free communication of opinions and information during this meeting are ensured, this Romanian people will be glad to find the truth."

Romanian and Jewish historians and witnesses appeared on the television, and for three hours, millions of T.V. spectators came to know for the first time about the dreadful horrors that have taken place during the pogrom in Jassy, the massacres in Bessarabia, in Transnistria, etc. Both the Fascists and the Communists have kept two generations of people in lies as to this matter. At the same time, the calumnies perpetrated by the antisemites during the past two years were exposed by documents and witnesses.

The debates took place in a civilized manner.

STATEMENT BY THE GOVERNMENT OF ROMANIA

It is with deep concern that the Government of Romania finds at present in several publications edited in our country, attitudes and manifestations, chauvinistic or antisemitic in character. The Government disapproves of and condemns such manifestations, as well as any attempt to promote through the press in Romania extremist ideas of a Legionary or Fascist type.

Such attitudes are so much the more condamnable as those publications indulge in unacceptable personal attacks including against the diplomatic representatives of some countries with which Romania entertains friendly relations; attacks which the Government disapproves strongly.

These manifestations throw an underserved shadow across Romania and the Romanian people, who always rejected the chauvinistic attitudes, hatred and violence, and any extremist tendencies which cause great prejudices to the country by undermining in essence its national interests. Such manifestations cause grave prejudices to the Romanian society, so much the more it is confronted with great difficulties and to overcome them it is necessary to engage the co-operation of all the realistic and responsible political forces in our country.

At the same time, the Government of Romania draws attention to the fact that such antisemitic manifestations in these publications, as well as any extremist tendencies which might aim to revive the Fascism and the Legionary movement run against the Constitution of the country, wich states that Romania is a common and indivisible homeland for all its citizens irrespective of their race, nationality, ethnic origin or religion and forbids the call to racial hatred and the invitation to discrimination among the citizens of the country.

The manifestations of any kind which have a racist character represent clearly an abuse in exercising one's constitutional right to the freedom of expression and information and, as such, it is the duty of the magistracy to inform the Justice bodies in order to take the measures stipulated by the law for such cases.

The Government of Romania reasserts its decision to respect strictly its engagements it assumed by virtue of the international conventions and documents in which partakes and which aim at preventing fighting against and punishing the discriminations based on race, colour, national origin or religion and it shall further have as one of the essential aims of its policy the guarantee of the respect for the basic human rights and freedom of the citizens of the country, irrespective of race, ethnic origin, language or religion.

The antisemitic and extremist manifestations are typical for a very small number of the citizens of the country and present themselves as individual and isolated attitudes. That is why, the Government of Romania expresses its conviction that the whole Romanian society will reject them and will not allow for acts and attitudes that run against the authentic values of democracy and of a lawful state.

25th March 1992

A WORD OF COMFORT FOR RALPH AND HELEN GOLDMAN

Where to look for this word? How could we express in words our share in the deep grief that has overwhelmed you and so many other families as a result of the Buenos Aires catastrophic terroristic act which grieved not only the whole Jewish people but also all the peaceful and honest people all over the world?

David, your beloved son, fell there in the Israeli embassy, his body was crushed by the violent explosion, he fell there, at his working place, giving up his life for Israel, for Sion, for the Jewish people.

He inherited from you this unlimited love for our people, so persecuted and tormented. You, Ralph and Helen, have devoted your life to loving the others, to charity and the alleviation of suffering, working day and night within this wonderful organisation, "The American Joint". How many tears have you wiped out from the tormented faces, how many wounds have you healed in desperate souls, how many lives have you saved for decades?

In the last 25 years, you have often visited us, the Jews of Romania. Every time we have been touched by your kindness, your willingness is comforting us, in finding out the balm that might alleviate our suffering.

Where could we find this miraculous balm to soothe your heartrending grief?

David was your pride. Through kindness, seriousness, and devotion he took over your qualities. He finished, with successes, his law studies in the States. He could have remained there. Jet, he preferred to join the magnificent crowd of BANIM-BONIM, the sons who are building and, for ten years, he devoted his talent and energy to his work for the Israeli Ministry of Foreign Affairs and this brilliantly served his people.

KADOSH — Holy is the Jewish martyr, holy because his sacrifice springs out of his soul innocence, out of his noble idealism.

Rabbi Lev Itzhak of Berdicef, known for his famous "debates" with God, astonished by the great injustice done to a kind and generous man who did not deserve such a misfortune, exclaimed:

"God, Almighty, the mind we have You gave it to us understand what is happening round us. Well, I can't understand You any longer. There is nothing left to us but to ask You: Either You guide the world so that we could understand You with the mind You gave us, or You give us another mind so that we could grasp Your ways and do the things that, at present, made our brain reel."

And, yet, you, the grandparents together with David's wife, will find your comfort in bringing up David's children. They will know that, as their grandfather was a hero of world Judaism (you are too modest so I will not call up here what you did and are still doing for the Soviet Jews) and their father died AL KIDUSH HASHEM, for Israel, they will have to be in the front ranks of the builders of a better future for Jerusalem.

Eternal blessing to
DAVID BEN RAFAEL
ZICHRONO LIVRACHA

This is the prayer of the Romanian Jews who join, through it, the prayer of the whole Israel.

And our comfort? It is the traditional one but which perfectly suits you, dear friends,

„HAMAKOM IENAHEM ETHEM BETOH SHEAR AVELEI ZION VIIERUSHALAIM"

Let good Lord give you comfort through the others mourning people of Zion and Jerusalem".

CHIEF RABBI AND MRS
MOSES ROSEN

DR. SIMON CAUFMAN ז"ל

On March 16, 1992, we commemorated 30 days since the sudden death of Dr. S. Caufman, president of the Jassy Jewish Community. The religious service, held in the Jassy Great Synagogue, was performed by Chief Rabbi Rosen and Cantor Aizic Jukovski.

The image of the deceased was called forth in moving words by both secular and religious personalities, Jews and Gentiles.

Speaking on behalf of the Executive Committee of the Community, Mr. P. Kaiserman referred to Dr. Caufman's optimistic nature, to his special capacity of distinguishing what is important from what is insignificant, his devotion to family and the remnants of the Jassy Jewish Community, to his willingness of helping all those who really needed his support, no matter their religion.

Professor Martian Cotrău, Dean of the Faculty of Pharmacy, tried to offer a comprehensive portrait of the deceased. Out of his long and substantial speech we have picked up some of his most interesting statements: "In his profession, dr. Caufman was a perfect pharmacist. Those who had the luck of working with him — colleagues, students — noticed his permanent concern for improving and enriching his practical and theoretical knowledge, his desire of sharing it with those round him. These qualities imposed him as secretary of the Jassy College of Pharmacists. In this position he organized interesting discussions and conferences. He was very fond of literature and the arts. That is why, as President of the Community, he organized, sometimes with great pains, various cultural manifestations attended by both Jews and Gentiles."

Mr. Dan Gilea, the prefect of the county, winded up his speech with the following warm appreciation: "Dr. Caufman was not loved and esteemed because he was the Head of the Community, but Dr. Caufman was the Head of the Community only because he was loved and esteemed till veneration."

Professor Vladimir Petercă took the floor on behalf of the Jassy Catholic Archbishop Petre Gherghel. In behalf of His Holiness Daniel Ciobotea, the Head of the Moldavian Metropolitan Church, spoke His Reverence Calinic Botoşăneanu.

Mr. I. Seleanu, a member of the Executive Committee of the Jassy Community, outlined the image of the deceased.

On this occasion, His Eminence the Chief Rablei Dr. Moses Rosen delivered the following speech:

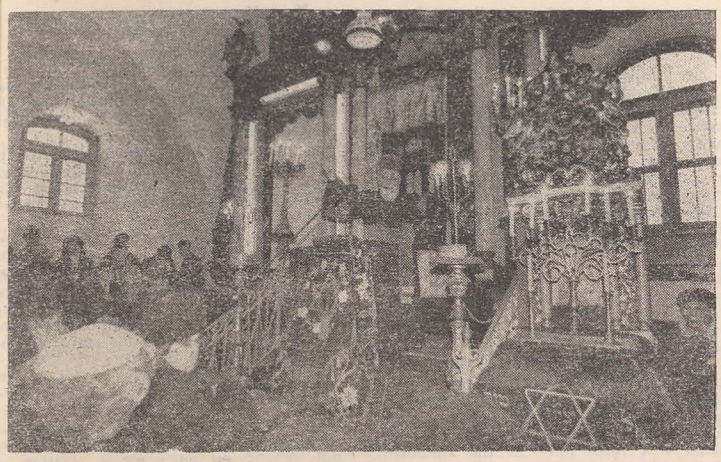

THE SPEECH OF HIS EMINENCE

A few days ago, the Jewish people in Israel and all over the world celebrated — on the 7th day of the month of Adar — the day of both the birth and the death of the first of our Rabbis, Moshe Rabeinu, who embodies the essence of Judaism.

The Talmud tells us that "the kingdom of evil" wanted to get into the secret of Moshe's tomb. It is true that the Biblical text clearly utters that "nobody has ever known where his tomb is, till nowadays" (Deuteronomum 34, 6); however, this kingdom sent wise people to search the surroundings of mount Nebo where the Torah points to a region Moshe might have died in.

So, they started to look for the tomb. Where to look for it if not up, on the heights? Wans't Moshe, after all, the Titan who spoke with God up there? Well, when they climbed up and reached the peaks of Mount Nebo, "they saw him down, in the valley". They saw a Moshe strongly concerned with "low", simply, daily problems. Have the people no bread? Moshe is the one to attend to it. Have they no water? It is Moshe who racks his brains to find out how to quench their thirst. Have they no meat? Do they grumble against him? He does not get angry with them; on the contrary, he endangers his whole being to supply them with meat.

Bread, water, meat? They see from up there a Moshe, superintendant of a canteen. They cannot believe this and go down into the valley to convince themselves.

When they were down and looked up, Moshe seemed to them to be up, on celestial heights. He was speaking with the Creator. He was the philosopher, the thinker, the witty man.

Yes, Moshe has shown to all the generations of Jewish leaders who have succeeded him along the thousands of years of Jewish history that, with us, a Rabbi, a president of community, an "gabai" of a synagogue must simultaneously be in heaven and on the earth, present in both the spiritual spheres and the realm of material realities. Man's "ivory tower" has its Hebrew translation in the phrase "daled amot shel halacha".

To learn ceaselessly, to always quench the thirst for self knowledge and for that of the community he leads but, by no means, not even for a moment, to forget that "there is no learning without flour".

I am telling you all these, dear brothers and sisters, remnants of the great Jewish Community of Jassy, I am telling all these to you, professor Dan Gilea, prefect of the Jassy county, to you, holy representatives of the other cults, to you, professor Cristofor Simionescu, Head of the Jassy Branch of the Romanian Academy, to you, professor Martian Cotrau, Dean of the Faculty of Pharmacy, to you, dear young members of the Talmud Torah choir, I am telling you all these so that I might give a summary of everything that has been said here, at the commemoration of Dr. Caufman, president of this community for the last three decades.

Distinguished intellectual, he drank in the springs of Jewish culture, endowed with an exceptional rhetorical talent, he did not hesitate to deal with the smallest details, to be concerned with the most prosaic aspects of life.

If a kosher restaurant proved to be necessary here, in Jassy, so that hundreds of young and old people should find not only the spiritual food but also the physical one within this institution, Dr. Caufman took care of the fitting out of the building. In fact, he and his wife were in charge of its appropriate functioning.

Do the poor, the old, the sick need help? Dr. Caufman did not hesitate to run to and fro, to break the door of the Federation open, to insist that all those entitled should get as much help as possible.

And if there was no cantor at the Synagogue, Dr. Caufman used to go to the pulpit and utter the prayer his parent had taught him.

And if the conductor of the choir was missing, who would go on with the rehearsal singing together with the students our sweet folk songs, the sad songs of the ghetto, who else if not Dr. Caufman?

I liked to watch him reap the laurels of his tireless endeavour. The Jassy choir reached the White House and Dr. Caufman stood beside President Bush and, of course, he sang. Either in the Capitol or in the offices of the New York and Jerusalem mayors either in Paris or Zurich, you could but enjoy looking at Dr. Caufman beaming face.

He brought back to life this community ruined, humiliated and plundered by both the fascists and the communists. I used to come here yearly in the terrible fire of the 50ies and what I found was a destroyed community. The Jewish Democratic Committee had wiped out any trace of Jewish life.

After the desecration of the old Jewish cemetery of the town, the order given by Ifrim, Antonescu's prefect having thus been carried out, the funerary stones spared were given, by the president of the community at that time, to the slaughterhouse to pave it with them. I succeeded, with great effort, to save some of them and bring them to the cemetery in Bucharest.

No Jewish child could be met in the synagogue, all the social assistance for our widows and orphans was cancelled.

In these circumstances, Dr. Caufman took over the leadership of the community. With his kindness, generosity, wisdom, with his winged words and love for the others he revived it.

We also pay our respects to Mrs. Caufman who took an active and constant part in her husband's work; we address our word of solace to her, their daughter, Mrs. Odette Blumenfeld and her husband.

Word of comfort? Rabbi Moshe Shofer said: "Many people complain that they have nothing to live on. Where is that person who complains that he has nothing to die on?" In his long and blessed life, Dr. Caufman prepared himself to have something to die on.

We say in our prayer of "Keil Malei Rahamim" the words "who went into his world" (Shealah leolamo). The question we put is: Aren't we all going to the same world of beyond, to the same "olam haba"?

The answer is that each of us goes in his own world of eternity. From the cradle to the grave we are the architects of our own eternity. With every generous thought, with every noble deed, with every uplifting feeling we lay another brick to "traklin", the palace of our eternity.

Lately, I have often read in the obituaries the phrase: "to pass into nonexistence". I ask those who use it to forgive me, but I consider it an insult to the deceased.

Dr. Caufman did not pass into nonexistence. Caufman exists. He is here, among us. The restored synagogues, the students with their songs, the kosher restaurant, the social assistance program-this "necklace of gems" shows us that he, Dr. Caufman, had something to die on, that he lives among us, that he is beside us. Now Dr. Caufman rests in this world of his feelings and wonderful deeds. May his memory be always blessed!

The General Assembly of the Jewish Communities in Romania

RESOLUTION

On 22nd March, the General Assembly of the Jewish Communities met in Bucharest. The Assembly observes with concern that the Fascist and antisemitic manifestations spread by some publications continues to grow in intensity, while the legal authorities do not take up the legal measures required to defend the life and the dignity of the Jewish population in Romania.

The General Assembly expressed its consternation for the fact that even though the leadership of the Federation of the Jewish Communities in Romania has written to inform the General Attorney about a year ago, he did nothing against those who spread chauvinistic nationalist ideas, stirring up race hatred, and instigating against the Jewish population.

We protest strongly against the attitude of the General Attorney who refuses to give a written answer to the complaints by the Federation of the Jewish Communities in Romania, stating verbally that it has no legal grounds to take legal actions against the antisemitic instigators and preachers in Romania, ignoring the existence of art. 317 in the Criminal Law.

We ask the Parliament of the country to adopt the necessary legislation in order to defend the life and the dignity of the Jewish population in this country, where it has been living for over 600 years, taking an active part in its economic progress, as well as in the development of its culture, arts and science, without sparing its blood and even life in the wars for the defence of the independence and integrity of Romania.

In the memory of our heroes and martyrs, as well as in the name of the 17,000 Jews living now in Romania, we ask the leadership of the country and all its democratic political forces to take attitude and fight against the Fascist antisemitic manifestations that endanger the life of our fellow people, by preventing any recurrence of the tragic events of the past to which honest and loyal citizens of Romania fell victims only because they belonged to the Jewish people. The real existence of the danger of repeating the tragedies of the past affects not only the right to a free and dignified life of the Jewish population, but causes serious and undeserved prejudices to the prestige of Romania in the world.

We are grateful to the Romanian people whom we felt to be with us and protective in those difficult moments, and express our confidence that we will enjoy its support in the future in order to remove the manifestations that endanger our life and dignity and that of our children.

We deem ourselves to be part and parcel of all actions carried out by the leadership of the Federation of the Jewish Communities in Romania to ensure a dignified existence in the country of which we are its loyal citizens, the democratic Romania, and for its welfare for which we pray and work hard day by day.

Meeting of the Minister of Education and of Science With the Chief Rabbi Dr. Moses Rosen

On, Tuesday, March 31, 1992, Chief Rabbi Dr. Moses Rosen was received in an audience by Mr Mihail Golu, Minister of Education and of Science.

The Chief Rabbi submitted to the Minister the problem of introducing in the handbooks used by the schools in Romania the subject "The Jewish Holocaust in Europe". For half a century, the study of this subject was forbidden both by the Fascist and the Communist Regimes. As a result, we witness a total ignorance among the majority of the people as to the drama which caused six million victims among the Jews in Europe. In connection with this, the handbooks are to deal with the problem of fascism and antisemitism and to point to the danger posed for the whole Romanian people by such a doctrine perpetrating primitive hatred.

The Minister M. Golu agreed in principle to the suggestion and promised that preparatory work is soon to begin in order to put into practice the proposals formulated by Chief Rabbi Rosen.

With the same occasion, the Chief Rabbi called the Minister's attention to the problem of the right which the Jewish pupils and students in all schools and universities in the country have to observe the Jewish Festivals and as a result they be exempted from school during such days.

The Minister approved the request.

THE CE ETERY IN JASSY DESECRATED

On the bottom of the monument of the martyrs of the Iași-Pogrom of 1941, anonim people inscribed the symbol of the "Iron Guard", the Hitlerite-organization in Romania, followed by the words: "The Rabbi is lying" and "We want pogrom".

The "lie of the Rabbi" means the three hours program on Romanian TV on March 23, 1992 in which Rabbi Rosen and the Yad Vashem historian of the Romanian holocaust, Jean Ancel, faced the exponents of the anti-Semitic newspapers in a dispute about anti-Semitism. Romanian and Jewish historians, and witnesses, documents of the archives of Romanian police and army, transmitted for the first time to millions of Romanian TV spectators the truth about the pogroms of Jassy, Bessarabia, Transnistria a.s.o.

"We want pogrom" doesn't need any comment.

JEWISH CEMETERY IN BURDUJENI PROFANATED

Burdujeni is a suburb of the town of Suceava. Here there is a Jewish Cemetery. A group of evil-doers entered the cemetery and pulled down 16 funerary monuments.

The cemetery is over 400 years old.

The Ministry for Internal Affairs and the Police in Suceava have been informed about the matter.

PURIM 5752

■ **Together with us: Gh. Vlăduțescu, Secretary of State for the Cults, writer Radu F. Alexandru, Victor Babiuc, Minister for the Internal Affairs, Adrian Severin, President of the National Agency for Privatization and Aurel Dragoș Munteanu, the Ambassador of Romania at the U.N.**

■ **The Purim Festivity at the finale**

VISITS AT THE CHIEF RABBI

THE AMBASSADOR OF CANADA

His Excellency, Murray Feiweather, Ambassador of Canada in Bucharest called on His Eminence, Chief Rabbi Dr Moses Rosen on a protocol visit.

The meeting took place in a cordial atmosphere.

A DIRECTOR IN THE FOREIGN MINISTRY OF ISRAEL

Mr Moshe Melamed, Director of the Department for Eastern Europe in the Foreign Ministry of Israel paid a visit to His Eminence Chief Rabbi Dr Moses Rosen.

Mr Melamed wanted to know the present-day problems in the life of the Jewish communities in Romania. His Eminence made a short presentation of this problem, as it stands for the time being.

The meeting took place in a friendly atmosphere.

"Struma" Commemoration

On 7 Adar—24 February 1942 sanked in the Black Sea the ship STRUMA with 770 Romanian Jews refugees from Antonescu's Romania, in their way to Eretz-Israel.

The English Government refused to give the refugees the entry-vise to Palestina, the Turkish Government did not give them the approval to debark in Istanbul.

After more than two months of desperate SOS appeals coming from the desperated Jews, the ship was torpeded in the Black Sea.

After 50 years from this tragedy, in the Choral Temple of Bucharest take place a religious service of commemoration, Chief Rabbi Rosen spoke on the great guilt of the so called "Free World" which did not help the Jews of the ship "Struma".

Chief Rabbi Rosen evoked the drame of the Holocaust of the Jews in Romania and the danger represented by the toleration of the pogromist propaganda of the today neo-fascists in Romania.

"Those who deny or justify the holocaust are potential assassins who prepare other crimes and Romania's fascistization. It is the 12th hour and the government's duty is to wait no more and to defend our lifes and our dignity" Chief Rabbi Rosen said.

AN OPEN LETTER TO MR. ANTON VĂTĂȘESCU,

AMBASSADOR OF ROMANIA IN FRANCE

Mr Ambassador,

On March 8, 1992, I watched on our national T. V. network, like many other citizens of our country, your dialogue with an envoy of that institution. You appeared on the T.V. not as a private person, but as an emissary of Romania to a state representative for what we call "European spirit" and for the democratic spirit as a whole. It is just because you spoke in your official capacity that those who listened to you have the right, I think, to judge your statements in relation to the prestige and interests of our country, and all this not only in their own hearts, but publically, too.

That is why I take the liberty and put you, by means of the press, a few questions (they are dictated not so much by my capacity, as a journalist, but as a citizen of Romania, like you). My questions will refer only to the statement you made toward the end of your interview concerning the Romanian historic figure to whom you attach supreme appreciation. During the momentary break you took for yourself before answering the reporter, I imagined (O, sancta simplicitas!) that you were going to speak up the name of a personality deeply respected today, as well as during his life tragically cut short half a century ago, i.e., N. Titulescu, your outstanding forerunner in the profession you are fulfilling at the present time. The next second I was to find out that at the top of your intimate hierarchy is Ion Antonescu.

The hasty way in which the reporter ended his broadcast did not allow you the possibility to explain your preference. Anyhow, Mr Ambassador, you are not too original for this politico-sentimental vision. There are many others who nurture it under the sway of a certain nostalgia. But in your case, just because you fulfil an important function given by a state that tends toward democracy, you cannot be exempted from being confronted with a number of quéries and sorrows. Hence the questions I dare to put to you:

Therefore:

What do you think about I. Antonescu's past with the Legionary Movement, in the autumn of 1940? Would it have been possible without an agreement on "political principles", that come out of a common worship for and mutual obedience to Hitler? (Let me remind you that at the time when I. Antonescu watched the "Green Shirts" Parade, he wore himself a green shirt, and Paris — "the most beautiful city in the world", as you said it, was mutilated by the cruel German occupation?).

Do you think that I. Antonescu entered the war on Hitler's side out of his legitimate desire to free the Romanian territories forcefully occupied by the Soviets and if so, how do you explain the fact that the Romanian army did not end its mission once it has fulfilled its objective?

Do you know that the Romanian-German treatises did not stipulate precisely Romania's obligation to participate further in the war?

Did you know that I. Antonescu was advised by important political personalities not to overstep the natural limits of his military mission?

Do you know how many hundreds of thousand Romanian soldiers were sacrificed blindly by I. Antonescu in the name of his oath to remain on Hitler's side to the end?

Do you know that Marshal Mannerheim, one of Hitler's allies too, reduced considerably Finland's participation in the war when his troops liberated the territories inhabited by the Finns, and that it was he who turned the weapons against the Nazis when the suitable time came?

...Because the man who writes to you is a Jew — a Jew that was born in Romania, who loves this country, its dignity, culture and language, thinking that the strength of the patriotic feeling does not depend on one's social position or ethnic criteria — I am going to add a few more questions that are similarly bitter, pertaining to several Jewish themes.

Do you think that I. Antonescu, even though he was a leader of extreme authority, did not know the fact that his special services and immediate subordinates set up — let's say, with the help of the Nazis — the dreadful pogrom in Jassy, in June 1941?

Do you know that he wanted to cover up this exemplary chapter of the Holocaust through a press release that announced the execution for acts of "treason" of "only" five hundred (naturally) Judeo-communists?

Do you know the proportions of the exterminating tragedies experienced by the Jews from Bessarabia and Bukovina, deported on Antonescu's order?

Do you know that a similar fate was shared not only by the Jews from the two provinces that were occupied by the Soviets in 1940—1941, but also by the Jews in places that were not taken away from Romania (Suceava, Rădăuți, Cîmpulung Moldovenesc, a.s.o.)?

Do you know that I. Antonescu was won over to the idea of putting into practice in Romania the "Final Solution", and that he was forced to give it up when he understood that the evolution of the war turned radically against Hitler (This explains why the Jews in the "Old Kingdom", in the Bănat and the Southern Transylvania were not sent to Auschwitz or Transnistria)?

...I put you, Mr Ambassador, these questions not without some fears as to their futility or at least partial futility. Because it is quite possible that I. Antonescu be — and remain — your idol, no matter what grave errors or crimes are being reproached to him. However, as you place yourself ideologically among the democrats, I am tempted by yet another question, the last one (and not in the least sadder than the previous ones): by what kind of performance (not to say artificial) thinking you manage to harmonize your democratic ideas with your worship of a dictator?

ANTON CELARU

צייט-שריפט

פונעם רומענישן רעליגיעזן יידנטום

מנחם בעגין ז"ל

ער איז אוועק אויפן עולם האמת, א מענטש אין פולן זינען פון וואָרט, א ביישפּיל פאר אלע קומענדיקע דורות, א זעלנער פאר אונדזער פילגעפרוווטן פאָלק א קעמפער ביז צום זעלבן אָפּפער פאר דעם אמת און יושר, האָט מנחם בעגין זיך פאר-דינט אָרט בשעת זיין לעבן צווישן די גרויסע מנהיגים פון דער מענטשהייט.

דורות לאנג וועלן געשריבן ווערן די רומפולע בלעטלעך געשיכטע וועגן זיין רייכן אויף דערשיינונגען לעבן.

מיר שטרייכן אונטער די גרויסע באַ-דייטונג פון מנחם בעגין'ס היסטאָרישן באַ-זוך אין רומעניע אין חדש אויגוסט 1977.

איז זאָל מנחם בעגין'ס לעבן זיין אן אוצר פון לערע פאר אונדז אלע וויאַזוי צו פאַרטיידיקן אונדזערע ווערטן. לאָמיר זיך אנטקעגן שטעלן די פאַרשלטענע שׂנאים פון דער מענטשהייט, וואָס פאַרפלעקן דעם נאָמען און דעם באַגריף פון מענטש. לאָמיר ניט לאָזן אונדזערע שונאים נאָך א מאָל אונדז מבזה זיין. לאָמיר לערנען פון אים וויאַזוי מען פאַרטיידיקט דעם כבוד פון יידישן פאָלק. ואל יהי כבודנו לכלימה!

יהי זכרו ברוך עד עולמי עד
כבוד זיין אנדענק

צום אכציקסטן געבורטטאג פון הער יצחק קאר

זונטיק, דעם 1-טן מערץ 1992, האָט דער אמבאַ-סאדאָר פון רומעניע אין מדינת ישראל, ה' ראדו האַמעסקו, מיט זיין פרוי, אָרגאַניזירט אין דער געבוידע פון דער אמבאַסאדע, א פייערליכקייט לכבוד ה' יצחק קאָרן, אין צוזאַמענהאַנג מיט זיין אכציקסטן געבורטטאָג.

, אלס ערן געסט האָבן זיך באַטייליקט כבוד הרב הראשי דר. דוד משה האָזען שליט"א און די רביצן פרוי אמאליא דר. האָזען.

טאָ זענען ביי געווען פאָרטשטייערס פון פאַרשי-דענע אָרגאַניזאַציעס פון יידן אָפּשטאַמיקע פון רומעניע, פיל פריינד און סימפּאַטיזאַנטן פון דעם בעל יובל.

זיין עקסצעלענץ, ה' אמבאַסאדאָר האַמעסקו, האָט געוועלדעט א וואָרעמען אָמאַזש דעם בעל יובל. דעם מענטש וואָס געפינט זיך פיל אָרבעטן אין דינסט פון דער יידע פון פריינדשאַפט צווישן ישראל און רומעניע, אן אָנגעזעענע פערזענלעכ-קייט פון דעם סאָציאַל-פּאָליטישן לעבן פון ישראל, אן אָנפירער פון פיל יידישע אָרגאַניזאַציעס.

דער אמבאַסאדאָר האָט העלייענען א ספּעציעלן מעסאַזש, וואָס דער פערזידענט פון רומעניע האָט געוועלדעט דעם בעל יובל, א מעסאַזש אין וועלכן דער פערזידענט יאָן איליעסקו באַגריסט מיט וואַ-רעמקייט דעם בן-טומרים און דרוקט אים אויס זיין טיפסטן לטובת דער פריינדשאַפט צווי-שן רומעניע און ישראל.

די אַנוועזנדיקע האָבן באַגריסט מיט אפּלאָדיס-מעסנען דעם מעסאַזש פון דעם פערזידענט פון רומעניע.

דערנאָך האָט געזאָגט דאָס וואָרט כבוד הרב הראשי שליט"א, וועלכער האָט, צווישן אנדערן געזאָגט:

"אין די טעג דערמאָנען די יידן איבעראל אויף דער וועלט, די פערזענלעכקייט פון דעם ערשטן יידישן מנהיג, משה רבינו".

די כאַראַקטעריסטישע שטריכן פון אָט א דעם ריז פונעם מענטשלעכן געדאַנק, זענען: דאָס עניוות, דאָס איבערגעגעבנקייט און ליבשאַפט צום פאָלק, דער גליטן פון אן אומדערמידלעכן קעמפער, די פאַר-שידענאַרטיקייט פון זיינע אינטערעסן.

סיי זענען דאַנקבאַר זיין עקסצעלענץ און דער פרוי האַמעסקו פאַר זייער וווּנדערבאַרער אָריגינאַ-לקייט, וואָס האָט אונדז געגעבן די געלעגענהייט פאַרזאַמלען דעם געבורטטאָג פון א יידישן מנהיג אין אפּשטאַמיקן פון רומעניע, וועלכער האָט לעבנ-אויס א האַלב-יאָרהונדערט פראַקטיצירט די שיינע מעלות פון משה רבינו.

יצחק קאָרן איז געבוירן געוואָרן און פאַרבראַכט זיינע קינדער און יונגע יאָרן אין אונדזער טייערן קעשענעוו, צו וועלכן סע וועגן זיך הייגן, מער ווי שטענדיק די ליבשאַפט און די באַ-גערן פונעם גאַנצן רומענישן פאָלק.

ער איז געווען דער ליבער תלמיד פונעם גרויסן רב יהודה לייב צירלזאָן זצ"ל, וועלכער האָט פאַרגעשטעלט די איבער 300 טויזנט באַסאַראַבער יידן אין אָנפאַנג פון 20-סטן יאָרהונדערט אין דער צאַריסטישער דומע. דעמאָלט ווען די פראָווינץ איז געווען אָפּגעריסן פונעם גוף פונעם לאַנד און אויך שפּעטער, נאָך דער פאַראייניקונג, איינעם פאַראַלאַמענט פון גרויס-רומעניע.

ביי דעם רב צירלזאָן האָט ער געלערנט אָט א דר אָפּלטע ליבשאַפט פון דעם ייד צו די ערטער אין וועלכן ער איז געבוירן געוואָרן. דאָס הייסט צו רומעניע, און אויך צו אַרץ אבותינו, אַרץ ישראל. נאָכן פאַרענדיקן די יודישע שטודיעס אין יאַס, האָט יצחק קאָרן געווידמעט זיין טעטיקייט פאַר די צוויי אידעאַלן: דעם רומענישן פאַטריאָטיזם און דעם אקטיוון, קעמפערישן ציוניזם.

די כוואַליעס פון דעם קוזיסטישן און לעגיאָ-נערן אנטיסעמיטיזם, האָבן צוגעאַיילט קאָרנס עליה. ווי דעמאָלט האָט עס געהייסן קיין פאַלעסטינע, די ערד פון אונדזערע עלטערן, פון אונדזערע אבות.

ווי נאָר ער האָט געשטעלט דעם פוס אויף דער הייליקער ערד, האָט ער זיך געשטעלט בראָש פון א באַוועגונג, וואָס מאַכט די סינטעז צווישן דעם וואָס דער חשובער דענקער, דער רומענישער ייד, פאָרפ. וואַרד. הופס אן "אונדזער ליבשאַפט צו אונדזערע בירידע עלטערן, צום טאַטן און צו דער מאַמע; צו אונדזער געבוירנלאַנד, וועמענס נאַטירלעכע שיינקייטן און זיסע שפּראַך איז אריינ-געדרונגען אין אונדזער נשמה און אין אונדזער געדאַנק, און גלייכצייטיק, צו דער הייליקער פעסטונג פון ירושלים. צו וועלכע אונדזערע תפילות וועגן זיך זינד טויזנטער יאָרן".

אָט א דער איז דער פאַריינ פון פריינדשאַפט ישראל-רומעניע, וועלכן קאָרן האָט געווידמעט זיין גאַנצע ענערגיע און זיינע אָרגאַניזאַטאָרישע פעאיקייטן.

יצחק קאָרן איז אויסגעוויילט געוואָרן אלס חבר הכנסת אין פיל לעגיסלאַטורן. ער איז אויך געווען א רעגירונגס-מיטגליד, אלס וויצע-פּרעזאַנ-מיניסטער אין קאָבינעט פון לוי אשכול.

צענדליקער יאָרן האָב איך צוזאַמענגעאַרבעט מיט יצחק קאָרן אין דער אָפיציעלער פונעם יידישן וועלט קאָנגרעס, אן אָרגאַניזאַציע וואָס נעמט אַרום דאָס גאַנצע יידישע פאָלק פון די תפוצות.

יצחק קאָרן מיט זיין גרענעצלאָזער ליבשאַפט צום פאָלק, האָט זיך געשטעלט בראָש דער אלוועלט-כער באַוועגונג פון יידיש, פון מאַמע לשון און די גאַנצע יידישע וועלט באַוונדערט זיין פּרוכבאַרע טעטיקייט אויף דעם געביט.

און ווייניק וועלט איך נאָך געקאָנט באַטאָנען און דערמאָנען די פאַרשידענע טעטיקייטן פון מיין גוטן און טייערן פריינד יצחק קאָרן!

ליבער בעל יובל!

משה רבינו, וועלכן איך האָב דערמאָנט ביים אָנהויב פון מיין טאָסט איז געווען פאַר אייך א מוסטער אייער גאַנץ לעבן. זעצט-זשע פאָר ווייטער דעם וועג ביי אייער אכציקסטן יאָר-טאָג.

ווייסט איר ווען משה איז אַרויס אין גרויסן באַפרייונגס-קאַמף פון זיין פאָלק? און דעם זעל-בן אלטער פון 80 יאָר.

און רבי יוחנן בן זכאי? און רבי עקיבא? ווען מיינט איר האָבן זיי זיך א לאָז געטאָן אין זייער פּרוכטבאַרער אַרבעט לטובת ישראל?

איך ווי דער נעים זמירות ישראל רופט עס אָן "בגבורות שמונים שנה" (תהלים צ, י).

אמת, אין דעם טאָג האָט איך א מאָטיוו צו נאָכ-דענקען. איבערגעגאַנגען דריי פערטל פונעם לעבן וויל איך משה, וועלעכער איז פאַר אייך א בייש-פיל האָט געלעבט 120 יאָר

שפּאַנט-זשע ווייטער אין לעצטן פערטל פון אייער לעבנסלעבן, מיט טוווּנג און מיט ליידנשאַפט אַזוי ווי מיר קענען אייך פון טעטע-דיק אָן.

אייער איבערגעגעבענע לעבנס-באַגלייטערין, די חשובע פרוי קאָרן און אייערע קינדער, מיט וווּ-לעכע איר און איך מיר שטאָלצירן, דורך זייערע פּאַזיציעס אין דער סאָציאַלער יעראַרכיע פון ישראל און איך מיר, אלע אייערע פריינד און מיטאַרבע-טער, זענען מיט אייך און וועגן אייך דעם וווּנטש: איר זאָלט דערלעבן משה רבינו'ס עלטער עד מאה ועשרים!

אוידיענץ

ביים פּרעזידענט הערצאָג

מאָנטיק דעם 2-טן מערץ 1992, האָט דער פּרע-זידענט פון מדינת ישראל, חיים הערצאָג, אויפגע-נומען אין אוידיענץ דעם רב הראשי דר. דוד משה האָזען שליט"א, פּרעזידענט פון דער פעדעראַציע פון די יידישע קהילות פון רומעניע.

דער צוזאַמענטרעף איז פאָרגעקומען אין א וואַרעמער האַרציקער אטמאָספערע.

דער פּרעזידענט פון מדינת ישראל האָט אויס-געהערט אן עקספּאָזע פון כבוד הרב הראשי אין שייכות מיט דער אַקטועלער לאַגע פון די יידישע קהילות פון רומעניע און מיט די פּראָבלעמען על סדר היום.

ה' פּרעזידענט הערצאָג האָט אויסגעדריקט צופרי-דנקייט אין שייכות מיט דער טעטיקייט פון דער פעדעראַציע פון די יידישע קהילות פון רומעניע און האָט געבעטן דעם רב הראשי ער זאָל אַרבערגעבן דעם פּרעזידענט פון רומעניע און דעם רומענישן פאָלק א מעסאַזש פון סימפּאַטיע און גוטע ווינטשן פאַר פיל דערפאָלגן.

באַזוך

זעקס מיטגלידער פון דעם אינטערנאַציאָנאַלן אבסערוואַטאָרן קאָרפּוס ביי די וואַרן אין רומעניע זענען געקומען זיך באַגעגענען מיט דער אָפיציעלער שאַפט פון דער פעדעראַציע פון די יידישע קהילות פון רומעניע.

זיי האָבן זיך באַטייליקט ביי א קאָנצערט פון דריי כאָראַל אינסטרומענטאַלע פאָרמאַציעס פון אונ-דזערע תלמוד תורה קורסן

די געסט האָבן גראַטולירט די מיטגלידער פון די פאָרמאַציעס און זייערע דירעקטשאָרן (יצחק גאָט און דזשערי פּאָדגאָראַענו) פאַר די עדזעלטאַטן פון זייער טעטיקייט.

ביים מאָלצייט וואָס האָט געפאָלגט, האָבן די געסט זיך אינפאָרמירט איבער פאַרשידענע אספּעקטן פון אונדזער לעבן און האָבן אויסגעדרוקט באַוו-נדערונג פאַרן אויפן אויף וועלכן די קהילה, א פיל פאַרמינדערטע אין איר צאָל, זעצט פאָר מיט ווירדע איר עקזיסטענץ, איר אומשטענד פון דער דעמאָקראַטיע וואָס האָט זיך אינסטאַלירט אין רומעניע נאָך דער רעוואָלוציע פון דעצעמבער 1989

פּראָטאָקאָלאַרישע באַזוך

זיין עקסצעלענץ ה' מוריי פייוויסער דער אמבאַסאדאָר פון קאַנאַדע אין רומעניע האָט געמאַכט א פּראָטאָקאָל-באַזוך ביי דר' משה רוזן, דעם רב הראשי און פּרעזידענט פון דער פעדעראַציע פון די יידישע קה-לות אין רומעניע.

דער באַזוך איז פאָרגעקומען אין א פריינדלעכער און וואַרעמער אטמאָספער.

באַזוך

דער משה מלמד, דירעקטאָר פונעם אויסע-רן-מיניסטעריום פון מדינת ישראל האָט באַזוכט זיין כבוד הרב הראשי דר" דוד משה האָזען, שליט"א.

דער דירעקטאָר דער מלמד האָט אויסגעד-רוקט זיין בקשה צו באַקענען זיך מיט די אַקטועלע לעבנס-פּראָבלעמען פון אונדזערע קהילות, דער רב הראשי שליט"א האָט פאָרגע-שטעלט דעם דער מלמד דעם היינטצייטיקן מצב פונעם קהילות-לעבן אין רומעניע.

דאָס געשפּרעך איז פאָרגעקומען אין א פריינדלעכער אטמאָספער.

פתב-עת

של היהדות הדתית מרומניה

ב"ה מס' 732-733 אדר ב תשנ"ב רו-שבועון

נשיא מדינת ישראל

בל את כבוד הרב הראשי

ביום שני ה-2 במרס ש.ז. נשיא מדינת ישראל חיים הרצוג, קבל לראיון את כבוד הרב הראשי דוד משה רוזן שליט"א, נשיא הפדרציה של הקהילות היהודיות ברומניה.

הפגישה התקיימה באווירה לבבית.

כבוד הרב הראשי דוח לנשיא על מצבם הנוכחי של הקהילות היהודיות ברומניה ועל הבעיות שעל סדר היום.

הנשיא הרצוג הביע את סיפוקו מהמצב לפעילות יהודיה של הקהילות היהודיות ברומניה ובקש את כבוד הרב הראשי למסור לנשיא רומניה ולעם הרומני מסר אהדה וברכות להצלחה.

ביקור

מר משה מלמד, מנהל המחלקה למזרח אירופה במשרד החוץ של מדינת ישראל, ערך ביקור אצל כבוד הרב הראשי דר. דוד משה רוזן שליט"א, נשיא הפדרציה של הקהילות היהודיות ברומניה.

מר מלמד חפץ לדעת את הבעיות העדכניות של הקהילות היהודיות במדינה זו.

מרן הרב הראשי נתן סקירה קצרה על הבעיה את כפי שהיא נראת כעת.

הפגישה התקיימה באווירה ידידותית.

ביקור בירמוסין

כבוד. השגריר של קנדה בבוקרשט, מר מוריי פיוויטר, ערך ביקור אצל כבוד הרב הראשי דר. דוד משה רוזן, נשיא הפדרציה של הקהילות היהו-דיות ברומניה.

הפגישה התקיימה באווירה לבבית.

ביקור בוער [illegible] בחירות מרומניה

של כמה ממשגיחי חו"ל בבחירות מרומניה

ביום ה', השישי לפברואר 1992, שבה מאלה שהוזמנו כאורחים-משגיחים בבחירות מרומניה (טרי קרול - שופט בבית-דין העליון מאדור קינג-אה"ב חברד טלל - יו"ר של המפלגה הדמוקרטית מקולורדו דבורה מרדינג - חברה בהנהלת ה"קרן מרשל", ד"ר ד'אק סוממר, מיכאל רומנר - סגן-האחראי של התוכנית התעשיתית הלאומית הדמוקרטית ו-הארי גולדברג - יו"ר המכון ליועצים בחירותיים) באו לבקר בקהלתנו ולהפגש עם הנהלת ועד הקהילות שלנו.

האורחים היו נוכחים בהצבה שנתנה ע"י מקהלת התלמוד תורה, המקהלה "שירה וזמרה" והלהקה "מנורה". אחרי שהשתתפו באירוע זה, האורחים ברכו את חברי הלהקה וראת המנצחים שלהם בעד מסירותם כלפי החיים התרבותיים אומנותיים של קהילתם.

אחר כך התקיימה ארוחת עבודה, בה האורחים התעניינו על היבטים שונים של חיי-הבחירות ואת הערתם לצורה שהקהילה הזאת, למרות שמספרה הקטן, ממשיכה בכבוד את דרומה בתנאי הדמוקרטיה שלאחר המהפיכה מדצמבר 1989.

מר יצחק קורן לגבורות

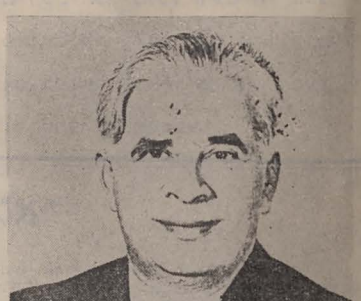

יצחק קורן נולד ותר בילדותו ובנעוריו בקישינב היקרה לנו. אליה נשואות כיום, יותר מתמיד, שאיפותיו ונעגועיו של כל העם הרומני.

הוא היה תלמידו החביב של הרב יהודה ליב צירלסון ז"ל שהיה יוצרם של למעלה מ-300.000 יהודי בסרביה. הוא בראשית המאה בדרמה הצוארית, כאשר המחוז הזה היה מנותק מארצנו ואחרי איחוד רומניה הגדולה בסרלמנט הרומני.

מהרב צירלסון הוא למד את האהבה הכפולה של היהודי אל הארץ בה נולד ואל הארץ המובטחת, ארץ ישראל.

אחרי סיומו את הלימודים המטפטרים במסג-רת הפקולטה למשפטים ביאסי, קורן הקדיש עוד אז את חייו לשני הרעיונות הללו: הפטריוטיות הרומ-נית והציונות הפעילה והלוחמת.

בלי האנטישמיות הקוזיסטית והלגיונרית החישו את עליתו של קורן למה שנקרא אז פלשטינה שהיתה אדמת אבותינו ואבות אבותינו.

מהרגע הראשון של פסיעתו על אדמת הקודש, הוא עמד בראש תנועה שמסמנת את מה שהוגה דעות מצעירין יהודי-רומני. מר הנרי ואלר קורא "אהב-תנו לשני הורינו גם יחד, אביבנו ואמנו. הארץ בה נולדנו שרופיה הטבעית ולשונה חדרו עמוק בנפשנו ובמחשבתנו, וארץ הקודש ועיר הקודש ירושלים, אליהם צופות זה אלפי שנה עיניבו ותלומותיבו".

זאת היא הסתדרות לידידות ישראל-רומניה שקורן הקדיש את מרצו בלי לאות ואת תכונותיו האירגוניים.

יצחק קורן נבחר בתור חבר בכנסת, הרבה פעמים. הוא היה גם סגן שר האוצר בממשלתו של לוי אשכול.

עשרות בשנים שתפתי פעולה עם יצחק קורן בהנהגת הקונגרס היהודי העולמי, הסתדרות שכוללת את כל העם היהודי מהגלות, בתוכו נהנה מערצות מיוחדת.

באהבתו בלי מצרים את העם, הוא העמיד את עצמו בראש תנועה עולמית אדיבה למען שפת "אידיש", שפת אמנו "מאמע-לשון", וכל העולם היהודי מעריך אותו גם בעד עבודתו הפוריה בתחום זה.

הייתי יכול להזכיר הרבה תחומים מפעילותו של חברי הטוב והחביב, יצחק קורן.

חביבי, תתן החגיגה, רבנו משה הכביר, שדברתי עליו בראשית דברי, היה לדוגמה לך כל ימי, חייך. עתה, במלאות גיל שמונים שנה, המשך ללכת בדרכיו.

הידעתם מתי עלה משה לקרב הגדול לשחרר את עמו? באותו הגיל. הוא היה בן שמונים.

ויוחנן בן זכאי? ורבי עקיבא? מתי הנכם חושבים שעלו לעבודתם העצומה לשרות עם ישראל? באותו גיל, גיל הגבורות כמו שקורא לו בעל התהילים הנצחי (תהילים צ, י).

נכון. היום יש לך סיבות להיות מודאג. עברו כבר שלושה רבעים של חייך, כי גם משה, שהיה לדוגמה לך, חי מאה ועשרים שנה.

ובכן, אתה נכנס ברבע הרביעי של חייך המבורכים, בהתלהבות ובתוקף, כפי שאנו יודעים מאז ומתמיד.

רעייתך המסורה, גברת קורן הנעדרת, ילדיכם שהנם גאבתכם ואבתנו, על ידי מקומותיהב בירדכיא הישראלית וכמו כן חבירכם ומשתפי פעו-לתכם, הנם לצדכם ומברכים אותך להגיע לגילו של משה. עד מאה ועשרים!

די רעדאָלוציע

פון דער געזעראל-סעסיע פון דער פעדעראַציע פון די יידישע קהילות אין רומעניע

דעם 22-טן מערץ 1992 איז פאָרגעקומען אין בוקארעשט די געזעראל-סעסיע פון דער פעדעראַציע פון די יידישע קהילות אין רומעניע. די געזעראל-סעסיע דעקלאַרירט אז דער שטאָם פון די אַנטיסעמיטישע און פאַשיסטישע מאַניפעסטירונגען, פאַר שפּרייטע דורך אייניקע אינפאָרמאַציע-מיטלען ביי אונדז אין לאַנד ווערט פון טאָג צו טאָג אַלץ שטאַרקער. אין דער זעלבער צייט די מאַכט-אָרגאַנען נעמען ניט אָן די געזעצליכע מאָסמיטלען אויף צו פאַרטיידיקן די נאַציאָנאַלע שטאָלץ און אויך דאָס לעבן פון רומעניש יידנטום.

די געזעראל-סעסיע איז שאַקירט מיט דעם פאַקטאַז נאָך מיט אַ יאָר צוריק האָט זיך געווענדעט די ליטונג פון דער פע-דעראַציע צו דעם הויפּט-פּראָקוראָר פון רו-מעניע און האָט שריפטלעך גאַנץ קלאָר אַנ-געוויזן אויף די אַלע סכנותדיקע פּובלי-קאַציעס, איז דאָך געבליבן אַז ניט הייניט צו טאָג איז גאָרניט אָנגענומען געוואָרן קעגן די וואָס פּראָקלאַמירן און פאַרשפּרי-טן די נאַציאָנאַליסטישע און שאָוויניסטי-שע אידעען, צעבלאָזן דעם ראַסן-האַס קע-גן די יידן. אחוץ פון דעם איז אַרגאַנען אומפאַרשטענדלעך נאָרוואָס איז אַ מינדלע-כן ענטפער (דער שריפטלעכער איז אינגאַנ-צן ניט צופריקן געוואָרן), האָט די געזע-ראַל-פּראָקוראַטור געטענעט אַז די האָט ניט קיין געזעצלעכן גרונט אויף צו מאַכן פאַ-ראַנטוואָרטלעך די אַנטיסעמיטישע העצערס פאַר זייערע מאַסע טאַטן. אַזוי אַרום וועל-מינאַל-קאָדעקס פון רומעניע.

מיר וועגן זיך צום פאַרלאַמענט פון רומעניע עס זאָל אָנגענומען ווערן די נויטיקע געזעצן וועלכע וועלן פאַרטיידיקן דאָס לעבן און די נאַציאָנאַלע שטאָלץ פון דער יידישער באַפעלקערונג אין רומע-ניע, אַוו לעבן די יידן אַריבער זעקס הונדערט יאָר, באַטייליקן זיך אַקטיוו אין דער טעטיקייט פאַר דעם עקאָנאָמישן וויל-שטאַנד, אין דער אַנטוויקלונג פון דער קולטור, קונסט און וויסנשאַפט, און אַלץ לטובת דעם לאַנד, פאַר וועלכן טויזנטער און טויזנטער יידן האָבן פאַרגאָסן זייער בלוט אין די אַלע מלחמות פאַר דער אומאָפּ-הענגיקייט און דער טעריטאָריאַלער גאַנצ-קייט.

אין אָנדענק פון הונדערטער העלדן און קדושים, אין נאָמען פון די 17 טויזנט יידן וואָס לעבן הייניט צו טאָג אין רו-מעניע, פאָדערן מיר ביי דער אָנפירערשאַ-פטפונעם לאַנד און אויך ביי די אַלע פּאָ-ליטישע און דעמאָקראַטישע כוחות זיי זאָלן אָננעמען אַ שטעלונג אויף צו באַקעמפן די פאַשיסטישע און אַנטיסעמיטישע פאַ-סירונגען, וואָס שטעלן אין געפאַר דאָס לעבן פון אונדזערע ברידער. מיר רופן צו פאַרמיידן דאָס איבערהתזרן פון די טראַ-גישע געשעענישן אין דער ניט ווייטער פאַרגאַנגענהייט אוועלעכע האָט געפאָדערט פון אונדז אַזויפיל קרבנות פאַר דער אייי-נציקער שולד וואָס זיי זענען געווען יידן. אַ חוץ פון דעם וואָס אַ נייע טראַ-געדיע רירט אָן די קאָנסטיטוציאָנעלע רעכט פון דער יידישער באַפעלקערונג, ברענגט זי אויך אַ גרויסן און ניט פאַר-דינטן שאָדן דעם פרעסטיזש פון רומעניע.

מיר זענען דאַנקבאַר דעם רומעניש פאָלק, וואָס אין די שווערע צייטן איז עס תמיד געווען אונדזער שטיצע און מיר זענען זיכער אַז אויך אין דער צוקונפט וועלן מיר געניסן פון דער סאָלידאַריטעט און וועלן אַלע אינניקעם אויסראַסן מיט די וואָרצלען די מאַניפעסטירונגען וואָס באַ-דראָען אונדזער לעבן.

די געזעראל סעסיע דעקלאַרירט אונדז-זער סאָלידאַריטעט מיט די אַלע אַקציעס וואָס די פעדעראַציע פירט דורך אויף צו פאַרזיכערן אונדזער נאַציאָנאַלע שטאָלץ און עקזיסטענץ אינעם לאַנד, און מיר, לאָזן זיך פון דער דעמאָקראַטישער רומע-ניע, באַמיען זיך טאָג-טעגלעך צוליב איר ווילקשטאַנד.